

Colecția

Clepsidra

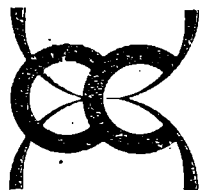
TUDOR OCTAVIAN

BANDA lui MöBIUS

Colecția Clepsidra

EDITURA EMINESCU

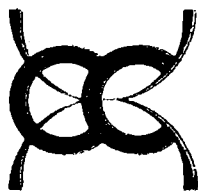

Colectia Clepsidra

Coperta de
SERGIU DINCULESCU

TUDOR OCTAVIAN

**BANDA
lui MöBIUS**

Colecția Clepsidra

EDITURA EMINESCU

București 1978

— Ce zici, doctore ?

Ce să zică ? Ce naiba mai era de zis !

Așinti cîteva clipe privirea în gol, surprins parcă de întrebare. Își frecă, scurt și îndirjit, rădăcina nasului. Se trase meditativ de lobul urechii drepte. Se scărpină îndelung la ceafă. Ridică agale o sprînceană. Apoi, pe cealaltă. Își trosni degetele, cu multă aplicație și răbdare. Și cînd, după toate acestea, păru în sfîrșit îndemnat, presat chiar de nu știu ce grijă tainică de a da un răspuns, ridică din umeri. După o vreme, cu aerul celui care tocmai a lămurit o chestiune importantă, se aplecă asupra mumiei carbonizate care zăcea pe banca din spate a taxiului și, preț de un minut bun, rămase astfel, concentrat, rupt de mijloc, nemișcat.

Maiorul Ghiță Ionescu, omul care îi adresase întrebarea, avu o clipă senzația, cu totul dezagreabilă, că medicul legist conversa în șoaptă cu mortul.

Într-un tîrziu, acesta se îndreptă, frecționîndu-și cu vădită plăcere șalele. Cele două perechi de faruri, care

băteau asupra a ce mai rămăsese din taxiul incendiat, se stinseră.

— Mîna de artist, domnule, zise aproape admirativ medicul. Halal de mama lui.

— Poftim ?

Ceața și întunericul îngreunau intrucîtva dialogul. Medicul repetă :

— Mîna de artist ! Și cu un ton ceva mai rezonabil : Eu zic că treaba merita o semnătură. O să ai de lucru, Ionescule !

Cineva aprinse o lanternă și la lumina ei tremurată chelia îi străluci cu mult aplomb.

Maiorul îl corectă ursuz :

— O să avem de lucru.

— În ce mă privește, se grăbi să precizeze medicul, clătîndu-și cu detașare capul, nu promit mare lucru. Așa, ca simplă impresie, pot să zic că cine i-a făcut-o și-a dat toată silința. Și mă tem că a ieșit exact cum voia să-i iasă. Perfect, adică.

Avea dreptate. Mare lucru nu mai era de văzut. Un schelet chircit, negru. Duhnea sufocant a cauciuc ars. Mirosea a vopsea prăjită și a aer încins. Pămîntul pîrlit și fierbinte precum și iarba uscată, prefăcută pe alocuri în scrum, adăugau un damf greșos. Ceața împiedica duhoarea să se împrăstie. Din cînd în cînd, se auzea tusea înfundată a cuiva, căruia nu-i pria nici aburul rece al nopții, nici aburul putred al locului.

Maiorul privea apatic în gol. Era începutul lui martie, era ora șase și ceva dimineața, ceața lăptoasă estompa lucrurile depărtate, dar le punea destul de bine în valoare pe cele apropiate. Oricum, pe legist îl vedea foarte bine. Și văzându-l nu simțea nici o bucurie.

Acesta, fără să ia în serios aerul plietisit cu care Ghiță Ionescu îi asculta pălăvrăgeala, se vâită șoptit, astfel ca discuția să rămână numai între ei :

— Să mă ia dracu, maiorule, dacă nu vreau să mă schimb. Cît timp ai bolit matale acasă, m-am gîndit : gata, mă schimb ! Să-i fac omului o plăcere ! Numai că nu prea merge.

— E drept, confirmă fără entuziasm maiorul. Ești la fel. Absolut la fel.

— Nițică răbdare, insistă ipocrit medicul cel chel. Și poate ai să zînubești și matale o dată. Îți dau o expertiză medico-legală pe cinste. Mare lucru, vezi bine, n-ar fi de spus. Dar, tovarăși, ne vom da silința, vom depune toate eforturile, și așa mai departe.

Părea să aibă dreptate. Taxiul arăta jalnic. Explozia motorului înzecea dificultățile anchetei, iar omul sau, mai bine zis, resturile carbonizate ale celui ce fusese, nu de mult, o ființă omenească, dovedeau că focul lucrase temeinic. Din cînd în cînd, fulgerul unui bliț decupa imaginea grămezii de fiare arse și o proiecta pe retina persoanelor care alcătuiau echipa de anchetă. Fotograful, un tip bondoc și nervos, urma preocupat îndemnul

unui bărbat trecut de cincizeci de ani, cu o înfățișare foarte îngrijită.

— Încearcă din partea asta, drăguță, spunea el. Te rog, drăguță, să treci pe urmă în partea cealaltă. N-ar fi rău să iei niște clișee și de aici.

— E-n regulă, tovarășe procuror, răspundea grăsunul. Și „clic“ ! S-a făcut, tovarășe procuror ! Și iarăși, „clic“.

Se înțelegeau perfect. Procurorul întindea mîna și mînușa albă indica elegant locul ce urma să fie fotografiat.

— Rogu-te, puiule, să mi-l scoți frumos, zicea tandru procurorul. Ia-o pe îndelete și trage multe clișee. Mă înțelegei, drăguță ?

— Se face, se face, îi dădea zor mărunțelul, ca și cum promitea unui candidat la însurătoare niște poze de pus în ramă. Imediat, tovarășe procuror. Grasule, o să-mi ziceți, ești meșter mare !

Procurorul îl încuraja cu mărinimie. O stare care se potrivea de minune înfățișării lui rasate. Amabilitatea de modă veche a procurorului nu irita pe nimeni, deși, evident, omul punea multă distanță între el și restul lumii. Un burlac nu prea înalt, bine păstrat, avînd grijă ca fiecare detaliu al îmbrăcămînții să arate prospețime, sobrietate, în fine, un stil. Stilul făcea mare impresie asupra tuturor, dar se desfășura în toată splendoarea, mai cu seamă în prezența maiorului Ghiță Ionescu. Fără să fie neapărat îmbrăcat neîngrijit, maiorul lăsa, pe unde trecea, impresia unui bărbat ponosit. Fiind lat în

umeri și, în general. gros și vînjos, vestonul militar părea că îl ține la încheieturi. Asta era, probabil, una din cauzele ce-l silea să facă multă economie în mișcări, să rămînă, adesea, încremenit minute bune pe locul în care tocmai se găsea. Lucra cu procurorul de douăzeci de ani. Farmecul de om de lume al acestuia îi stîrnea parcă mahmureala, cu vîrsta tot mai apăsată. Se găseau suficient de aproape unul de altul, astfel încît omul legii să arate zvelt și statuar, stăpîn pe situație, deloc impresionat de duhoarea ce-o răspîndea cadavrul, de atmosfera apăsătoare a momentului, iar maiorul, cum să arate maiorul altfel decît masiv, greoi, întăritat ?

Procurorul zise precaut :

— Ei ?

Întrebarea conținea și răspunsul.

— O să fie de lucru pentru toți, bombăni maiorul. Un adevăr mai presus de orice îndoială.

— Da, întări cu diplomatie procurorul. Apoi, așa, ca o întrebare oarecare : Te-ai gîndit la ceva anume ?

— Vai de mama lui, spuse tărăgănat și crîncen maiorul.

Dar cui îi erau adresate aceste cuvinte, nu se putea ști.

Mare maestru în protocol, procurorul comentă starea timpului :

— O vreme nenorocită. Umezeala asta merge în oase.

O mică atenție, bineînțeles. Maiorul Ghiță Ionescu făcuse două săptămîni de criză reumatismală și încă ar

mai fi stat la pat dacă, pe neaunuate, la orele patru și jumătate, mașina procurorului nu oprea în fața intrării blocului său. Dacă procurorul venea să-l ia de acasă, existau, desigur, două motive : primul, că se petrecuse exact genul de nenorocire în care priceperea și marea experiență a lui Ghiță Ionescu erau absolut trebuincioase ; al doilea, că nimeni n-ar fi reușit prin telefon să-i convingă soția să-l trezească. La drept vorbind, maiorul era bolnav. Singurul om care avea oarecari șanse să tempereze zelul de soție și de infirmieră perfectă — sau, mai exact spus, de soție-infirmieră — al doamnei Ionescu era procurorul. Finețea mișcărilor sale, surîsul afabil, vorba domoală, superioară și chiar parfumul suav al fularului de mătase produceau pretutindeni, și mai cu seamă în rîndul femeilor, o impresie categorică.

Și iată-i, acum, stînd alături în fundul unei rîpi mocir-loase.

După urme, se vedea limpede că taxi-ul a fost condus chiar pînă aici și abia după ce a fost oprit, cum se cuvine, i s-a dat foc. Cum se vor fi petrecut exact lucrurile, urma să fie stabilit.

Deocamdată, discutau despre vreme.

Și despre reumatism.

— Mi-ar place să te știu sănătos, filosofă procurorul.

— Hm ! răspunse Ghiță Ionescu.

Nu era o impolitețe. Mormăiala voia să zică — și procurorul ajunsese după douăzeci de ani să înțeleagă bine multe din nuanțele ei — că pe lingă plictiseala asta cu

sciatica. Își făcuse loc o altă, de natură familială. În termenii cei mai cordiali cu putință, problema trebuia formulată astfel : deșteptul de fiu-su era îndrăgostit de o colegă. Chestiune cu implicații dintre cele mai delicate, dat fiind faptul că atât flăcăul, cât și obiectul interesului acestuia nu aveau decît șaisprezece ani. Asta, în primul rînd. Pentru că, din păcate, urma și cel de al doilea rînd : persoana în chestiune nu era altcineva decît fiica generalului. Iar generalul nu era un ofițer superior oarecare, ci chiar șeful lui cel mare. Ghiță Ionescu știa că, destul de curînd, urma să aibă loc o discuție ce putea fi calificată încă de pe acum drept foarte interesantă, discuție în care ei doi, părinții, erau obligați să pună lucrurile la punct. Dar ce anume urmau să facă, naiba știe, din moment ce copiii avuseseră bunătatea să le comunice — fiecăruia în parte, bineînțeles — că istoria dura de cîtva timp, că se iubeau ca chiorii, că erau decîși să n-aibă prejudecăți și că, fiind o generație cît se poate de realistă, înțeleg să nu amestece treburile sentimentale cu cele profesionale. Astfel că învățau strașnic și se iubeau ca atare. În felul generației lor, desigur, preocupat, temeinic, realist.

— Să fim realști, zise procurorul îndreptînd conversația pe terenul sigur al meseriei. Să băgăm de seamă că explozia s-a produs după ce omul a ars bine de tot. Dar să ascultăm, totuși, ce spune și mecanicul.

— Așa e mai bine, zise maiorul, și se îndepărtă.

Echipa tehnică proceda de-acum la cercetările obișnuite în astfel de ocazii. Cu observația că ocazii asemănătoare se iveau rar, foarte rar. Ghiță Ionescu abia de-și amintea să mai fi cunoscut una la fel. Existau multe motive să presupui că persoana sau persoanele care puseseră la punct afacerea știau bine cum arde o mașină. Stropiseră cu benzină interiorul taxi-ului, iar pe nefericitul de pe banca din spate vărsaseră mai mult ca sigur o canistră întreagă. Explozia motorului avusese loc, probabil, ca urmare a grozăviei petrecute înăuntru. Pe lumină, toate astea puteau fi presupuse cu anume ușurință, dacă nu era cumva o exagerare să numești lumină aburul acela cenușiu și înecăcios, care stăruia în rîpă și mai încolo chiar, pe cîmpul plin de coceni, pe creștetul crîngului de salcîmi, scund și des. Pe lumină, oamenii echipei de anchetă se mișcau iute, într-o tăcere crispată, afectați, fără doar și poate, de priveliștea cadavrului, chircit, mumificat. Unul din băieții care luau probe pentru analize își spuse cu glas tare gîndurile :

— Dacă trebuia să plătească pentru ceva, apoi ăsta; frățioare, a plătit cu vîrf și îndesat. Ba a mai dat și pentru alții.

— Vezi-ți de treabă, îl apostrofă procurorul.

Sesizase iritarea ce creștea în sufletul lui Ghiță Ionescu și-i menaja, s-ar fi zis, subalternii.

Deși călca prin noroiul afîinat, odată cu ceilalți, procurorul avea pantofii strălucitori, aproape nepătați. Își potrivi pe frunte pălăria din piele moale de vițel și, cu

mîinile la spate, porni spre maior. Ofițerul părea înfundat pînă la genunchi în clisă. Mantaua atîngea cu poalele pămîntul răscolit și-l mătura îngreunîndu-se de la un pas la altul. O manta care făcuse, dealtfel, atîtea nopți ploioase și mocirloase, care fusese uscată și înmuiată de atîtea ori, încît putea să spună la o privire mai atentă multe despre munca ofițerului de la secțiile judiciare. Medicul își încheiase treaba și fuma, cu un aer încîntat de sine, așezat nu prea comod, dar din această pricină parcă demonstrativ, în zeflema chiar, pe colțul unui pietroi aflat, nu se știe cum, pe-acolo. Dacă înfățișarea mereu șifonată a maiorului părea consecința directă a dezolării ce-i stăruia în suflet, a unei melancolii amestecate cu jale, cu un fel de preaîndelungată știință a mizeriei umane, hainele mototolite ale medicului legist dovedeau limpede situația sa civilă. Avea treizeci de ani sau cincizeci și cinci? Cine putea să știe? Chelia lui, ivindu-se, cam impudic, printre atîtea capete vîrîte adînc în căciuli și șepci, comentariile lui strepezite, pe seama cărora rîdea cel dintîi și, foarte adesea, și cel din urmă, plăcerea de a scoate în evidență stînghereala ori nepriceperea interlocutorului, luciul tăios al ochelarilor, care adăugau înfățișării sale o nuanță de precizie și energie, mirosul de tutun prost care-i intrase, s-ar fi putut spune, definitiv în piele, în fire, țigările începute, pe care le utha peste tot, ca un fiu al Cenușăresei, rătăcit printre lucruri și oameni...

Ca și maiorul, ca și procurorul, toți aveau pentru el o simpatie mai degrabă moderată. Nimeni nu l-a văzut vreodată altfel decât rînjind, pregătind parcă o replică seacă la un atac de multă vreme așteptat, nimeni nu a simțit nevoia să-l ia camaradereste de braț și să-l întrebe, așa, cum se obișnuiește : „Cum o mai duci, doctore ?“. Cel mai bun lucru pe care-l puteai face pentru el era să-i citești rapoartele de expertiză.

Mayorul le citea, procurorul le citea, le mai citeau și alții și le găseau cu totul extraordinare. De aceea, Ghiță Ionescu suporta tot spectacolul. Iar medicul, orice s-ar zice, ținea la spectacol.

— Gata, doctore, comandă maiorul. Avem de lucru.

Medicul legist se înclină, arătînd în timpul plecării un rîs tăcut de faun. Chelia îi era atît de măiestru polisată, încît taxi-ul întunecat se reflecta în ea. Deformat, e drept, dar clar.

— Omul dumneavoastră !

— N-ai încotro, interveni gentil procurorul.

— N-avem încotro, reluă ursuz maiorul.

— E o treabă complicată, zise medicul, cu o undă de șantaj în glas.

— Nu e nevoie de un specialist să-mi spună asta, urmă searbăd maiorul.

Devenit deodată foarte serios, scorțos chiar, medicul recită următoarele, ca un student tocilar, decis să atragă atenția asupra lui :

— Arsuri de gradul trei și patru. Retractiva caracteristică a mușchilor. Calcinările sînt de profunzime și doar după dinții tipului mai putem ști cîte ceva în ce-i privește. Cadavrul e rigid. S-au scurs cel puțin cinci ore din clipa decesului. Probabil un bărbat, judecînd după pantofi. Dar nu se știe niciodată. Explorările de laborator și disecția ne vor spune mai mult. M-am uitat cu atenție la calota craniană și am bănuiala că a fost spartă. O gaură zdravănă. E posibil să fi fost lovit, înainte de a i se da foc sau să fi fost adus mort. Oricum, am să vă trimit, cît se poate de repede, un raport complet. Ca la armată : vă spun înălțimea, vîrsta, bolile de care a suferit, vă spun ce-i plăcea să bea și să mănînce, precum și o groază de alte chestii. Din păcate, n-am cum să vă aflu lucrul cel mai important : cum îl chema. Și cum arăta la chip. În starea în care mi-l dați, mă tem că nici răposatul meu profesor, fie memoria lui iubită, n-ar putea să vă povestească mai mult. Pentru astăzi, maiorule, ajunge.

— Oare ? zise acesta abătut.

Procurorul, care urmărea atent discuția și îl fixa pe doctor de sub borurile superbeii lui pălării din piele de vițel, simți nevoia să confirme :

— Să știi, drăguță, că dumneata ne dai mari nădejdi. Într-o astfel de situație, omul se confesează numai medicului legist.

Procurorul evita să spună cadavru. Din tonul lui cartenilor, un străin ar fi înțeles, desigur, că omul în

cauză nu era altceva decît o persoană sfioasă, care leșinase în urma unor lovituri discrete în cap. Și, cum putea să se trezească dintr-un moment în altul, nu se cădea să-i zici cadavru.

— Aș mai sugera o idee, continuă procurorul. S-ar părea că dumnealui a fost cărat cu mîinile legate la spate. Cartea spune că, în cazul unei carbonizări atît de profunde, mîinile vin în față. În poziția boxerului. Mi se pare că aceasta e denumirea, nu ?

— De bună seamă, zise medicul. E foarte dificil să stropești cu benzină pe cineva și să-i dai foc, dacă nu e legat bine. Sau cît se poate de mort. Dacă eu, de exemplu, aș vrea să încerc treaba asta cu dumneavoastră...

Dar nu reuși să-și ducă fraza pînă la capăt. Procurorul îi zîmbi :

— Dumneata știi mai bine, drăguță. Pot să pariez că în raport ai să ne treci și numele persoanei. Dumneata poți multe, dar ești modest. Întotdeauna am fost de părere că ești un om modest și un neînțeles.

2

Procurorul îl luă de braț pe maior asigurându-l :

— O să ne descurcăm noi și de astă dată. Ce spui, drăguță ?

Maiorul ridică din umeri. Și, ca și cum gestul nu era de ajuns de explicit, îl repetă. Se îndreptă spre una din mașinile de teren trase în marginea pădurii de salcîmi și-i ordonă zburlit șoferului :

— Cheamă secția.

Acesta, un plutonier mustăcios, pe jumătate adormit, se desprinse greoi de lângă tabla caldă a motorului și urcă legănîndu-se ca un pinguin. Maiorul sui pe cealaltă parte, în față. Plutonierul făcu legătura și în aparat răsună, aparent de foarte aproape, un „Să trăiți“ vajnic, plin de sănătate și devotament. La ora aceea, poate din cauză că rețeaua era mai puțin solicitată, telefonul funcționa perfect, plin de zel și el, s-ar fi zis. Salutul acela, ușor măcăit, dar jovial, răsună pînă la o distanță bunicică. Procurorul aflat, cum era și de așteptat, la cîțiva pași, întoarse surprins capul.

— Asta e problema, răspunse maiorul cu gura lipită de receptor, să trăim și să-i lăsăm și pe alții să trăiască. Dar nu răcni, te rog.

— 'Nțeles ! făcu vocea, încă și mai tare.

— Notează, zise maiorul. Și apoi repetă : unu be unu șapte doi șase. Un taxi de culoare violetă. Vedeti ce-i cu el.

— ...unu be unu șapte doi șapte, reluă cu supunere glasul.

Maiorul oftă și îl corectă abătut :

— Șase, omule. Ultima cifră e șase. Șarpe-Andrei-Serafim...

Prompt și inspirat, șoferul cel mustăcios completă :

— Eftimița.

Maiorul închise ochii și făcu o pauză lungă. Șoferul înghiți în sec și se înroși. Pauza dura. Glasul repeta impacienciat :

— Șarpe-Andrei-Serafim... ?

Maiorul deschise într-un târziu ochii, îi frecă răbdător, își ridică cascheta mult pe creștetul capului și completă învins :

— Ef-ti-mi-ța.

— Am notat.

— Cum afli ceva, mă chemi. Punctul doi : caută-l pe Ion și trimite-l urgent înapoi.

— Dumitru-Olimpia-Ilie... doi..., silabisea zelos vocea în aparat.

— Asta nu-i nevoie să scrii, deșteptule, zise pentru sine Ghiță Ionescu. Șoferul auzi și socoti că e mai nimerit

să privească pe fereastră, neutru. Acolo îl vedea pe doctor, prins într-o conversație oarecare cu fotograful, și pe procuror, care, ținându-și majestuos mâinile la spate, simula o plimbare pe distanța a câțiva pași abia.

Telefonul sîșia în gol. Și pe neașteptate, vocea aceea viguroasă :

— 'Nțeles. Să trăiți !

--- Vom trăi, îl asigură maiorul. Vom trăi ca să le ducem pe toate pînă la capăt, cum ne e scris.

Ultimele cuvinte abia se distingeau. Maiorul ațipise vorbind. Luîndu-și inima în dinți, plutonierul cu fața ca un măr ardelenesc, mare și roșu, dădu ușurel drumul la motor, să fie căldură. Dormind, chipul lui Ghiță Ionescu nu era nici aspru, nici încordat. Ghiță Ionescu sforăia profund și pe o rază de douăzeci de metri duduitul motorului și pufăiala merituoasă a bătrînului soldat umpleau tot spațiul, amintind echipei de vremuri mai bune, cînd în dimineți umede de martie nu se aflau la dracu' în praznic, pe cine știe care cîmp noroios și rece, ci în așternutul călduț al patului conjugal.

Astfel fu pace preț de cîteva minute întregi. Plutonierul, urmîndu-și șeful, ațipise cu fruntea pe volan. Sau poate era gata să adoarmă în clipa în care prinse să sune ascuțit, agitat, telefonul. Ghiță Ionescu întinse mîna și-l ridică reflex.

— Mda... Te-ascult. Scurt și clar.

— În regulă, admise interlocutorul. Un glas calm, cultivat. Încerc să fiu scurt : în jurul orei unu noaptea,

taxiul unu be unu şapte doi şase a primit de la dispecerat comanda să se deplaseze în strada Fraţi Epitropi, numărul zece.

— Pe unde naiba-i asta ?

— În nord, lângă fabrica de bere.

— Mai departe.

— Urma să ia un bătrîn şi să-l transporte nu ştiu unde. Cînd şoferul taxiului s-a prezentat la adresa indicată, cineva l-a lovit vîrtos în cap.

— Cum vine asta ? Îngînă maiorul. Cum, adică, vîrtos ? Eu îţi cer date şi dumneata îmi oferi figuri de stil ? Care eşti la aparat ?

— Locotenent Vasile Popescu.

— Te cunosc ?

— Nu, sînt în secţie de o săptămînă. Am vrut, fireşte, să mă prezint, dar mi s-a spus că sînteţi bolnav. Mi-ar place să ştiu că sînteţi sănătos.

— Las-o baltă, i-o reteză maiorul. Ce-nseamnă „să-l transporte nu ştiu unde“ ? şi „l-a lovit vîrtos în cap“ ?

— Sînt cuvintele şoferului de taxi. Cînd şi-a revenit, a sunat la circa a treia. Regret, dar la noi a ajuns cam tîrziu.

— Cine a vorbit cu şoferul, dumneata ?

— Se-nţelege.

— Se-nţelege, pe naiba, îl apostrofă supărat Ghiţă Ionescu. Ia-i o declaraţie, locotenent, şi aşteaptă-ne.

Închise telefonul scos din fire. Mirosind furtuna, şoferul îşi mîngîie înţelept mustaţa şi coborî din maşină.

Maiorul se urni și el. Alunecă, mai bine zis, de pe banchetă, comentînd pentru sine :

— Lipsesc cîteva zile și iată ce se-ntîmplă. Îmi blagoslovesc secția cu un stilist.

Chiar atunci, în fața lui, se înființă un bărbat negricios și subțire, în civil.

— Să trăiți ! zise acesta aproape în șoaptă. Am venit, tovarășe maior.

— Să trăim, Ioane, răspunse cu o neașteptată bună-voință Ghiță Ionescu. Ești în formă ?

Negriciosul îi zîmbi cu vădită simpatie. Era în formă!

— E mare nevoie de talentele tale, frate Ioane. Ar fi bine să știm dacă azi-noapte, în jur de două, în jur de trei, n-a urcat cumva la capătul liniei de tramvai numărul 28 cineva mirosind mai tare a benzină. Vezi, dară, frate Ioane, că nu știu să-ți spun exact ce caut. De-ala am nevoie de matală și de lipiciul matală la taxatoare. Cîstit vorbind, nu aștept să găsești mare lucru. Cine a fost — fiindcă dacă a fost unul sau doi, nu știm — deci omul ăsta, mama lui de nenorocit, putea vezi bine să se întoarcă pe șosea și apoi să intre în oraș pe jos. Dar, poate că a folosit tramvaiul. Am ceva mai bun de făcut ? Ce zici ?

Negriciosul, cu ochii de armean și cu sprîncene așezate, dădu din cap aprobator.

— O idee, Ioane, continuă abătut dar blînd maiorul; o idee, asta ne trebuie ! Eu zic că poate omul pe care-l caut mirosea cred a benzină. În crucea nopții, o taxa-

toare somnoroasă, singură. simte cînd urcă în tramvaiul ei un om mirosînd a benzină. Ce părere ai ?

Ion avea firește aceeași părere și aștepta s-o șteargă din loc. Lucra de mulți ani cu Ghiță Ionescu și se înțelegeau. Talentul lui, marele lui talent, era să-i facă pe semenii să-și amintească chiar unele lucruri despre care aceștia puteau să jure că nu le-au întîlnit niciodată. Săpa, s-ar fi zis, în straturile cele mai adînci ale memoriei, acolo unde se adună tot felul de nimicuri, impresii fugare, inconsistente, imagini fără remanentă, idei mișcătoare ca fumul. Rîsul lui cordial, prietenos cu oricine, dinții lui mărunței și albi, privirea ușor încreșată, șăgalnică, dezlegau lesne vorba omului pe care Ion cel negricios îl avea în vedere. Fără a-i socoti darul ca pe-o ultimă șansă în discuțiile cu infractorii recalcitranți, maiorul obișnuia să zică : ce-ar fi să încercăm și cu Ion ? Poate ne scoate mititelul nostru din încurcătură !

Fiînd ceasurile șapte și treburile cele mai importante încheiate, maiorul făcu semn procurorului și doctorului să urce în mașină. Doctorul ceru să fie lăsat la o cîrciumă, să ia masa, ceea ce și făcură. Ghiță Ionescu, îndulcit probabil la somn lung în timpul concediului de boală, găsi că pe durata drumului spre slujbă, indiferent dacă se cuvenea sau nu, cel mai bun lucru ce-l avea de făcut era să mai doarmă puțin. Și dormi. Odată ajunși la secție, șoferul luă, plin de zel, ultima curbă, scurt de tot. Frîna pe doi metri, exact în fața ușii. Capul maiorului porni primejdios înainte și s-ar fi oprit, desigur, în par-

briz, dacă toate cele nouăzeci de kilograme ale sale s-ar fi decis s-o ia deodată din loc. În consecință, nu urmădecît un fel de sughiț necuviincios, din adîncul stomacului.

— P-asta de unde ai învățat-o ? zise revenindu-și maiorul.

Plutonierul, stacojiu la față, se scuză :

— Am schimbat garnitura...

Apoi, dîndu-și seama că garnitura asta nu lămurea deloc situația, cedă :

— Nu știam că dormiți. Văzusem...

— Să te deprinzi, drăguță, îl sfătui moale procurorul. Doarme cu ochii deschiși.

Maiorul coborî stîngaci, procurorul cu mare distincție, deși era cel puțin complicat să-ți păstrezi ținuta în timp ce te strecurai prin spațiul strîmt dintre bancheta rabatabilă și rama ușii. Bancheta se înțepenise la jumătatea cursei, dar procurorul se descurcă de minune. Urcînd cele cîteva trepte spre intrare își îndreptă cravata, controlă cu vîrf degetului arătător înălțimea borului pălăriei și, foarte grijuliu cu ultimul accent, își trase mînușile albe, verificînd fiecare deget.

În biroul lui Ghiță Ionescu mirosea a curățenie și ordine. Ezită câteva clipe, înainte de a intra, ca omul care a greșit ușa.

— Au dat totul peste cap, zise. Asta se pricep s-o facă ! Apoi încet, încet de tot, încît ai fi putut crede că vorbea singur, comentă :

— Lipsește omul câteva zile și, poftim, nimic nu mai e la locul lui.

Trecu demonstrativ palma pe deasupra unui fișet și, fiindcă palma îi rămase mai departe curată, exclamă :

— Ei drăcie !

Exact în clipa aceea, în ușă se ivi locotenentul. Un tînăr înalt și nu prea, dar zvelt și cu mișcări precise, astfel că-ți era la îndemînă să spui : iată un om căruia toate îi merg în plin. Salută ca la carte și se recomandă fără să aștepte invitația :

— Locotenent Vasile Popescu.

Maiorul putu să constate că tînărul avea o dantură albă și viguroasă, că nasturii îi luceau conform indicațiilor regulamentare, că cizmele arătau ca proaspăt ieșite

din fabrică și că, în general, întreaga lui făptură dovedea sănătate și dragoste pentru curățenie. Lucru ce-l făcu să ofteze adînc. Aproape instinctiv, întinse mîinile să-și ocrotească mărunțișurile de pe birou : o călimară de bronz, care păstra cu devotament urma tuluior degetelor ce-o mînuiseră; o mapă de plastic roasă pe margini, un pahar plin cu clame, bucăți de lame de ras, bolduri, o ascuțitoare fără cuțit, o gumă pe jumătate consumată, un capac de sticlă de apă minerală și altele asemănătoare.

— Pe loc repaus, drăguță, interveni procurorul simțind că lucrurile nu stau prea bine în matca lor. Poți să te-asezi, dacă poțtești.

Zîmbind delicat, trase demonstrativ un scaun în dreptul ferestrei, în penumbra perdelei de pluș albastru și se așeză, la rîndu-i, picior peste picior. Încă un lucru studiat. Poziția omului oarecum detașat de treburile mărunte. Știa întreg numărul maiorului, nu era pentru prima oară cînd îl însoțea în biroul proaspăt măturat ori — și mai rău — după ce, urmînd dispozițiile administrației, femeile de serviciu spălaseră dușumelele vechi, dăruind camerei pentru o săptămînă un strașnic miros de cîrpe ude, de gaz și uneori de creolină. Administratorul slujise pe vremuri ca felcer și păstra, firesc, o groază de precepte și obișnuințe spitalicești în privința ordinii și a curățeniei.

Ghiță Ionescu adulmecă îndelung mirosul camerei și, intrucîtva împăcat cu atmosfera, începu să răsfoiască cele cîteva hîrtii adunate în mapă. Foile nu-i spuneau

nimic deosebit, așa că le puse la loc și rămase cu privirea în gol. Dealtfel, chiar să fi fost vorba de o hîrtie importantă, puțin probabil ca maiorul s-o fi luat în seamă. Zbîrnîitul moale al unei sonerii îi întrerupse meditația.

— Mda...

Vocea secretarei interveni grăbit :

— V-a căutat soția. De mai multe ori. Mi-a spus s-o sun imediat ce ajungeți la birou. Avea o voce, cum să vă spun...

— Știu, mîrîi maiorul. Faceți-mi legătura.

Secretara se simți datoră să precizeze :

— Vreau să spun că era grozav de îngrijorată.

— Știu, zise cu un glas abătut maiorul.

— Vă rog să mă credeți..., turui secretara.

— Știu, zise profund marcat maiorul. Era extrem de îngrijorată. Avea o voce gîtuită de emoție. Puteai foarte bine să crezi că a luat foc casa. Ei, bine, nu arde casa.

Secretara lăsă să-i scape un suspin ofensat. Și, ca un ecou al acestuia, sună telefonul direct.

— Tu ești ? întrebă precipitat soția.

Umerii maiorului căzuseră. Era un om de o sută de ani, la curent cu toate micile mizerii ale vieții.

— Eu.

— Țin să-ți reamintesc..., zise ea pe un ton categoric, potrivit în toate împrejurările fără șansă. Dar nu reuși să-i reamintească nimic, întrucît maiorul lăsase receptorul cu o palmă mai jos de ureche. Procurorul observă chiar că-l vîrîse sub maxilar.

Soția vroia, bineînțeles, să-i spună că trebuie să ceară o audiență la general „într-o problemă strict personală. Așa să-i spui. Să vadă că ești bărbat. Trebuie să faceți ceva. E și el tată. În definitiv, treaba asta îl privește cât și pe tine. Poate mai mult. E fiică-sa, nu-i așa ? Copiii se măresc, e din ce în ce mai complicat să stai de vorbă cu ei. Trebuie să faceți neapărat ceva“.

Ghiță Ionescu socotea că lucrurile stăteau oarecum invers : copiii se măreau, e adevărat, și era oricum mai simplu să li te adresezi. La șaisprezece ani, copiii știu multe. Dacă nu cumva mai multe decât părinții. În unele privințe, cel puțin. Cât despre făcut, ce naiba era de făcut ? Și întrucât un general era mai abil decât un maior în chestiunile de inimă ?

Cînd ultimele vibrații din receptor se stinseseră, Ghiță Ionescu chemă secretara.

— De cîte ori a telefonat nevastă-mea ?

Femeia făcu o pauză, ca și cum urma să procedeze la un complex exercițiu matematic.

— De nouă ori.

Maiorul holbă ochii.

— Întîi la șapte punct, pe urmă din cinci în cinci minute.

Glasul secretarei mărturisea un atașament fără sfîrșit pentru cauza maiorului.

Ghiță Ionescu spuse „mulțumesc“ și privi întrebător în direcția procurorului. Acesta, firește, zîmbi cordial. Apoi, cu un gest larg, vîdînd o înaltă clasă a retoricii

democratice, îl îndemnă pe locotenent să înainteze câțiva pași. Zise :

— Unde-i șoferul acela al dumitale, drăguță ?

Locotenentul făcu stînga-mprejur și ieși.

— Isteț flăcău, conchise procurorul.

— Mda..., răspunse încă buimac maiorul.

Vorbea, dar se vedea în biroul generalului, chinuindu-se să găsească o frază potrivită. Și nu afla nici una. Se simțea profund descumpănit. Și, ca de obicei, cînd se simțea astfel, privirea maiorului nu arăta nici un strop de inteligență. Stătea, pur și simplu, țeapăn și boldea ochii în gol ca un boxer după ce a încasat o serie de pumni zdraveni, împărțiți fără discriminare atît în cap, cît și la plex.

Șoferul taxi-ului avea ochii roșii și un chip răvășit de oboseală. Pe spatule scurtei sale de piele, destul de ponosite, dealtfel, se distingeau pete albicioase de noroi uscat. Privirea posacă a maiorului îl obliga să-și mute greutatea de pe un picior pe altul. Locotenentul îi puneă, cu voce tare, o seamă de întrebări. Ușurîndu-se vizibil, pe măsură ce povestea, șoferul zise, pentru a doua oară în noaptea aceea, istoria păcătoasă ce i se întîmplase. Făcea, deci, un ocol pe lîngă hala de carne, în speranța vreunui client întîrziat, cînd l-a sunat dispecerul.

— Și ce ți-a zis ? îl ajută binevoitor procurorul.

— Mi-a zis dacă sînt liber.

— Și ?

— Păi... Eram.

— Cam departe hala de carne de strada aceea, nu ?

— Asta am zis și eu. Oricum, aveam un client.

— Adu-ți aminte exact ce a spus dispecerul.

— A spus să merg în Frați Epitropi, numărul zece, să iau un moș.

— Și... ce-ai făcut ?

— M-am dus, am intrat în curte. Gîndeam să-i bat în geam. Era, adică, un geam luminat.

— Așa procedezi de obicei ?

Întrebările le punea procurorul. Maiorul răsfoia din nou hîrțiile din mapă, însoțind lectura cu felurite mișcări ale capului : cînd afirmativ și cu anume satisfacție, cînd muștrător. Vasile Popescu, îl urmărea, vizibil emoționat.

Șoferul răspundea anevoie întrebărilor. Era obosit, iar amabilitatea procurorului îl neliniștea. Preciză că s-a gîndit să intre în curte deoarece dispecerul îl rugase s-o facă. Cel care comandase cursa spusese ceva despre un moș bolnav de inimă. Dar de ce trebuia un bătrîn cardiac să umble dintr-un loc în altul al orașului la ora aceea, nu se întrebase. Nu era problema lui. Problema lui era să-și facă planul.

— Și ai lăsat motorul mergînd ? îl chestionă cu o nedumerire ușor agresivă procurorul.

— Ei, făcu șoferul bănuind provocarea, facem și noi cum ne pricepem. De unde să te gîndești numai la rele ?

Povestirea șoferului înainta fără multe meandre. A intrat în curte, a întins mîna să ciocăne în geam și atunci a simțit pe cineva în spatele său.

— M-a pocnit virtos, încheie şoferul. M-am trezit pe la ceasurile patru în noroi. Canalul era chiar lângă mine, aşa că m-am spălat pe faţă şi mi-am amintit cine sînt şi ce-am păţit. Maşina dispăruse. Ştiam o secţie de miliţie pe aproape şi m-am dus acolo. Pînă una, pînă alta... Ştiţi doar cum e. Să vă spună tovarăşul locotenent.

Ghiţă Ionescu îi făcu semn locotenentului că nu e cazul să vorbească şi interveni :

— La ce oră ziceai că ai vorbit cu dispeceratul ?

— Ştiu şi eu... Se încheia programul de noapte la radio. Eu îl ascult. Mai trece timpul. Duduiţa aia care anunţă zicea că ascultăm ultimele trei cîntece. Pînă la strada Fraţi Epitropi să tot fi cîntat vreo două. Am lăsat uşa maşinii deschisă. Tot pentru muzică, să fiu drept.

— Ce cînta ?

Şoferul se hlizi înviorat :

— Şi dumneavoastră acum... Păi cine stă să le înveţe ?

— Omule, îl lămuri grav maiorul, dacă-ţi aduci aminte ce zicea în cîntecul ăla pe care-l ascultai cînd ai coborît din taxi, putem stabili cu exactitate ora la care ai fost atacat. Pricepi ?

Şoferul pricepu. Îngăimă :

— Toate sînt la fel... Zicea, pardon de expresie, că tu eşti a mea şi eu sînt pe veci al tău, dar nu pot fi sigur că asta nu fusese un cîntec mai înainte. Şi tot îi dădea mereu cu de trei ori. Dar ce anume de trei ori...

Maiorul nu părea să-l mai asculte și șoferul tăcu. Cu ochii încă pe ultimele rînduri ale paginilor din fața lui, maiorul îi spuse locotenentului fără reproș :

— Frații Epitropi se scrie cu doi de i.

— Depinde, admise prompt Vasile Popescu.

Procurorul, care la invitația lui Ghiță Ionescu luase loc în fotoliu și citea declarația șoferului, rîse cu satisfacție. Maiorul nu părea dispus să fie apostrofat.

— Depinde, zise din nou locotenentul, prinzînd tocmai momentul cînd maiorul încerca să deschidă gura, ar fi verificat. Strada se cheamă Frați Epitropi. Cu un singur i. Mai se află și Frații Arhierei, și Frații lui Vodă, și Frații de cruce și alte bazonii, dar Frați Epitropi numai o dată și cu un i. De fapt, am văzut și tabla cu numele străzii.

— Ai fost acolo ? întrebă maiorul cu glas sleit.

— M-am gîndit că e bine.

— Te-ai gîndit, care va să zică, mormăi maiorul băgînd bine în priză. Și la ce te-ai mai gîndit ?

— Am lăsat un om în curte. Pe nea Sică.

Ghiță Ionescu părea că-l vede cu adevărat pe locotenent abia atunci. Și către procuror :

— Spune-mi și mie, drăguță, cine conduce corabia asta ? E vreo dispoziție nouă ?

Locotenentul se făcu alb la față, și își îndreptă ținuta gata de replică.

Un moment mult prea delicat pentru ca procurorul să încerce o conciliere. Ca și cum efectiv nu mai putea să

îndrepte nimic, maiorul îi făcu semn șoferului să iasă în hol și să aștepte acolo.

— M-am gândit, zise hotărît locotenentul că v-aș putea fi de ajutor. Am aflat unele lucruri interesante. De fapt, voiam să vă rog să-mi permiteți să vă-nsoțesc în anchetă. Cîteva lucruri sînt foarte interesante. De pildă, casa...

Maiorul nu-l asculta. Sau nu voia să-l mai asculte. Venise lîngă fereastră și privea foarte preocupat afară. Toți cei care se perindaseră prin acest birou vedeau, în orice anotimp, prin unica lui fereastră, nu prea mare, aceeași priveliște : calcanul netencuit al unui imobil vechi de cărămidă. Din loc în loc, ieșeau la iveală niște x-uri de fier negru. Deși le știa rostul, maiorul le redescoperea mereu cu un soi de fascinație domoală. Zidul, arareori însořit, fusese înălțat în mai multe etape, cu materiale trainice și arătoase pînă la primul etaj, iar mai departe cu felurite sorturi de cărămidă obținute de la demolări. Proprietarii, se vede treaba, scăpătau pe măsură ce li se înălța casa. În unele rosturi de zidărie mai mari, în spărtura cîtorva cărămizi precum și în ieșitura creată de elementele de fier forjat în formă de x se depusese, de-a lungul anilor, praf. Ploile spălau praful, dar în mai multe locuri el rezista și acolo, la cîtiva ani o dată, apucau să crească fire stinghere de iarbă. De la fereastră și pînă la calcanul de cărămidă erau doar trei metri maximum, astfel că maiorul cuprindea cu privirea numai o anume suprafață. Venind adeseori în fața ferestrei, învâ-

țase pe de rost fiecare accident, înfățișarea deteriorată a fiecărei cărămizi. Își plimba deci privirea molcom pe suprafața murdară a zidului sau fixa marginea afumată și roasă a unei cărămizi decolorate de vreme și simțea cum îi trece prin toată ființa o pace lină. Gîndurile care-i făceau efectiv trebuință se alegeau acum parcă de la sine. Dacă ar fi trebuit să recunoască vreodată ce datorează el acestui zid, s-ar fi gîndit, neapărat, la ne-număratele idei bune pe care le dibuise, țintind, cu o privire goală de orice expresie, ancorele de metal fixate în zidărie, mortarul murdar care le înțepenea, petele timpului, găinațul păsărilor, cîte un fir de iarbă ivit timpuriu în vreo crăpătură. Zidul îmbătrînea sub ochii lui și Ghiță Ionescu descoperea cu alean cum se modificau culorile, de la o lună la alta, cum asperitățile se toceau și căpătau o nuanță nesănătoasă, de gri verzui. Îmbătrînea și maiorul. Fără mantaua murdară de noroi, cu mîinile vîrîte adînc în buzunare și umerii gîrboviți sub propria greutate, încovoiat mai mult de oboseală și tristețe lungă decît de ani, cufundat pînă-n inimă în felurite istorii nenorocite, cu oameni lași ori păcătoși, cu femei dez-echilibrate și bărbați vicioși, cu lume de toată mîna, Ghiță Ionescu se strămuta brusc de la tinerețe la asfințit.

Locotenentul, prea june ca să poată pătrunde adîncul reveriei ursuzului său șef, își trecea greutatea de pe un picior pe celălalt și tot căuta o clipă să-și apere cauza. Socotea, pe bună dreptate dealtfel, că un caz ca acela intrat în anchetă era prilejul cel mai potrivit pentru a

face primul pas în meserie pe ușa principală. Vrînd să găsească un sprijin la procuror, îl privi un timp cu tot dinadinsul. Dar procurorul evita întîlnirea. Crezînd că nu mai are ce spera, Vasile Popescu zise printre dinți un „să trăiți“ sonor și îndirjit și se răsuci conștiincios pe căleție. Nu-și îngăduia să iasă trîntind ușa, însă un mers întins și de paradă putea să însemne același lucru.

— Așteaptă ! porunci maiorul, ca și cînd reacția lui Vasile Popescu îi fusese anunțată cu o secundă înainte. Ți-am spus cumva să pleci ?

— Nu.

Locotenentul făcu stînga-imprejur mai puțin tîntoș.

— Atunci ? Ce fel de militar ești mătăluță ? Spune, te rog, ce-ai aflat. Nu-mi face nici o plăcere că iei regulamentul cum îți pică mai bine, dar asta e o treabă pe care o vom pune la punct mai tîrziu. Dacă crezi că ai ceva realmente folositor de comunicat, dă-i drumul. Un isteț în plus în secție nu strică.

— Am vrut să cîștigăm timp, zise contrariat locotenentul.

— Mulți vor să cîștige timp și pierd din vedere principalul. Și, nu te scuza. Cînd ai o idee, du-o pînă la capăt. Altfel, îmbătrînești și te vaiți în contul a tot ce n-ai avut putere să-ndrăznești.

Locotenentul oftă imperceptibil. Avu, totuși, puterea să-și înalțe pieptul și să recite :

— Declarația șoferului o știți ! I-au cam purtat pînă să ajungă la noi, dar odată sosit, a mers repede. Dacă vă

interesează părerea mea — deși, bineînțeles, trebuie verificat cum se cuvine tot ce scrie el acolo — omul e inocent și trebuie să-i dăm drumul. Băieții spuneau că v-au trezit din somn și din boală pentru o afacere groasă. M-am gândit să vă menajez. După ce i-am luat declarația, i-am spus lui nea Sică să mergem pînă în Frații Epitropi, numărul zece.

— Plutonierul Anastasică, îl corectă din nou maiorul.

— În fine, conchise prematur locotenentul, dus de propria-i elocvență, la orele șapte fără zece am dat o fugă într-acolo. O clădire veche. Un unchi al meu, profesor de istorie la Buzău, și-a construit în tinerețe o casă la fel. Vreau să spun că pe la 1930 s-au ridicat în tîrguri mulțime de asemenea clădiri. O cameră încăpătoare la stradă, un antreu în care ajungi traversînd o terasă, care n-a folosit niciodată ca terasă, încă o cameră și încă altele. Din ce în ce mai mici. În cămăruțele din fund, locuiesc proprietarii.

— În casa unchiului dumitale...

— Peste tot e la fel. Bătrînul e paralizat. Menajul, dacă-i putem zice astfel, îl face doamna. Trăiesc din pensie și din chiria pe care le-o achită chiriașul camerei mari de la stradă. Uncheșii au mare ajutor în el. Îmi spun că se numește Foca. Plătește apa, lumina, impozitele, cumpără zilnic lapte și face uneori și piața. S-a mutat de un an. Preavîrstnica doamnă profesor nu știe mare lucru despre chiriașul lor. Tot ce poate să poveste-

Tească e că fără dumnealui ar fi crăpat de foame și izolare. Un om, s-ar părea, extrem de îndatoritor. Ca un fiu. Într-un sfert de ceas mi-au repetat-o de câteva ori. Ca și unchiu-meu...

Maiorul îl privi, în sfârșit, în față pe locotenent. Holbă la el doi ochi rotunzi și verzi, înconjuțați de cearcăne, ca valurile pe care le face o piatră aruncată într-o apă liniștită. Te-ai fi așteptat să explodeze, dar fu rezonabil :

— Mai lasă-l nițel pe unchiul dumitale. Ce-i cu Foca ?

— Lipsește.

— Ai bătut politicos în ușa, insinuă maiorul, ai apăsat sfios pe clanță și ai intrat.

Locotenentul făcu o pauză de efect și zise oarecum indiferent.

— De fapt ușa era întredeschisă. Putea să intre și să iasă oricine. Am aruncat o privire în antreu și în camera mare de la față. Numai o privire. Am socotit că fac bine lăsându-l pe nea Sică.

— Plutonierul Mihai Anastasică, preciză pentru a treia oară maiorul.

Părea dispus s-o spună ori de câte ori va fi fost nevoie.

Vasile Popescu avea de comunicat o seamă de alte considerații, dar ezită. Și bine făcu. Fiindcă pe durata ezitării sale maiorul se apropie, îl privi încordat, privi prin el mai departe, în adâncul nopții care trecuse. Iar ce văzu în crucea ei îi umplu ochii de-o silă buimacă. Zise târăgănat :

— Cred că ai procedat cum se cuvine, băiatule. Ia-l pe șofer și mergi în strada aceea. Să-ți arate ce și cum. Discută cu el frumos, ca să nu uite nimic din ce-ar vrea să ne spună. Apoi, așteaptă-mă.

— Să trăiți ! făcu radios locotenentul și părăsi încăperea.

— Să trăim, zise ecoul. Să trăim, cât sîntem buni și drepți.

Procurorul îl acompanie provocator :

— Băieții ăștia noi...

— Uneori se aleg buni, conveni cu o generozitate tîrzie maiorul. Într-o privință, cel puțin, a fost convingător. Știu ce-i cu casa. O văd.

Procurorul se ridică și-și puse mînușile.

— Am să plec, drăguță. Am o zi grea. Dacă se ivește ceva important sînt, firește, al dumitale. Povestea asta, ascultă-mă pe mine, o să ne dea bătaie de cap.

Mai mult pentru a da cursivitate discuției de rămas bun maiorul aprobă cu bărbia.

Ieșind, procurorul îi comunică :

— Îți trimit un ordin de percheziție. Pentru orice eventualitate. Pe Foca ăsta, pare-se, n-o să-l vedem atît de curînd. Dacă nu cumva l-am și văzut. Cu picioarele la gură, prăjit ca dracu.

Rămas singur, maiorul își scoase haina și o aruncă pe colțul biroului. Își suflecă mânecile cămășii și apoi se îndreptă spre un colț al camerei și anume spre acela unde o perdea decolorată acoperea pudic o chiuvetă de fontă. Trase perdeaua, dădu drumul apei reci și umplu căușul palmelor cu aproape o jumătate de găleată de apă. Maiorul avea două mâini mari. Cufundindu-și fața în apă, reuși să se stropească bine pe pantaloni, pe pieptii cămășii și pe cravată. În clipa în care lua în mâini prosopul, zbirnii telefonul. Întârzie câteva secunde ca să se uite în oglindă. Fu mulțumit de ce văzu. Sau poate nemulțumit. Afară de mahmureala-i obișnuită, chipul maiorului nu arăta nimic în plus.

Îl căuta, firește, soția. Ținea neapărat să-i amintească o anume problemă în legătură cu fiul lor și, cu toată vchemența unei mame ultragiată, să-l someze să-și ia odată în serios rostul de tată.

— Bine, bine, zise maiorul, știu ce-am de făcut.

Pentru încheierea unei conversații de familie era o propozițiune absolut potrivită. Își îmbracă grăbit haina

și puse în geantă declarația șoferului. Tropăitul mărunț al secretarei pe cimentul cazon al clădirii îl descumpăni. Odată cu femeia, în birou ajunse și un val de aer greu încărcat cu parfum. Secretara — voinică, repezită, pieptoașă, platinată, genul de femeie la care cea mai mică presiune afectivă se însoțea cu multă transpirație — reușea să pună în mișcare mase mari de aer, astfel că din momentul în care urcă scările secției îi era necesar numai un sfert de ceas ca să împrăstie pe tot etajul și curînd în tot imobilul felurite arome de mosc, liliac, trandafiri bulgărești și altele. În zilele în care începea un flacon cu vreo esență nouă, toată lumea ajungea să trăiască, într-un fel sau altul, evenimentul. Ușile, care în primul ceas al dimineții, mai cu seamă, se deschideau și se închideau fără încetare, desăvîrșeau procesul declanșat atît de firesc. Cum, uneori, maiorul își lăsa mantaua pe același cuier în care tovarășa secretară agăța frumosul ei pardesiu albastru, mantaua bătrînului soldat se îmbiba, în chip suspect, cu unele esențe de parfum. Într-o zi, s-a prezentat la șeful cel mare înmiresmat cu un suav balsam de mieșunele. Generalul l-a privit șocat și nările au prins să-i palpîte.

— Ce naiba se petrece în secția aia a voastră, i-a zis el parcă în grabă și parcă voînd să ocolească o idee păcătoasă.

Pentru că secretara tocmai intra, maiorul — slab, dezarmat în fața femeilor — o întrebă absolut fără nici un țel :

— Cîți ani aveți dumneavoastră, tovarășa ?

Întrebare care o îndureră mult pe secretara cea sentimentală încît, la rîndul ei, deși pe lîngă o comunicare de serviciu avea de gînd să adauge o frază îndelung gîndită, grea de tîndrețe și, într-un fel, ultimativă, zise doar atît :

— Așteaptă afară două persoane. Soț și sōție. Au fost îndrumați către serviciul nostru. În legătură cu povestea de azi-noapte.

— ...Mă gîndeam că lucrați de multă vreme la noi, continuă nealent maiorul. Nu-i așa ?

De bună seamă, nu asta voia să spună. Dar limba se mișca de la sine, sporind vizibil agitația suferindă a femeii. În locul frazei aceleia, plină de o mulțime de șăgalnice subtilități, pe care-o pregătea de-un timp îndelungat, secretara trebui să constăte :

— Lucrez cu dumneavoastră de cinci ani, tovarășe maior. De fapt, întrebarea aceasta mi-o puneți zilnic.

— Da ? ! făcu maiorul neajutorat. Ei drăcie !

Exclamație care, categoric, nu semăna cu un compliment. Fiindcă, în sfîrșit, păru să-și dea seama că cel mai bun lucru era să pună capăt discuției, că următoarea frază putea să fie, pur și simplu, o prostie, Ghiță Ionescu ceru să fie invitați cei doi în birou. În toiul conversației apucase să-și îmbrace mantaua așa că n-o mai lepădă. Se afundă în fotoliu cu manta cu tot, fapt ce-i surprinse

vizibil pe vizitatori. Bărbatul care, contrar bunelor maniere, pătrunse primul, întâlnește privirea bulbucată a maiorului și nu îndrăzni să înainteze. Nevastă-sa, în schimb, își făcu loc, împingându-l cu anume brutalitate.

— A explodat acolo, i-am spus. I-am arătat cu mâna și i-am zis : privește cu atenție. Se petrece o nenorocire. Aiurea, mi-a zis. Ce ne privește pe noi ? Sînt soldați. Ce, nu știi ? Soldați la manevre. Așa crezi tu că procedează armata ? i-am spus. Crezi că lăsau șoseaua vraște ? E o explozie. Sînt sigură. O nenorocire. Aiurea, mi-a răspuns. Vezi peste tot numai grozăvii. Unde-aș ajunge să mă iau după tine...

— Chiar așa a fost, interveni fără convingere bărbatul. Mă înțelegeți... nu pot să iau de bun tot ce-mi toarnă ea. N-o cunoașteți. O închipuiți.

Maiorul se ridicase în picioare, trecuse în penumbra perdelei de pluș și-i asculta. Cum femeia părea să nu-l mai zărească, mascat cum era de faldurile întunecate, scoase o mîna în lumină și-i făcu semn să-și continue relatarea.

Ea povesti că treceau de pădure, că se zăreau de-acum luminile orașului. Se afla la volan și conducea cu viteză mare. În stînga a izbucnit deodată o văpaie albă. Părea să fie în fundul unei văi. Într-o miime de secundă a crezut că distinge forma unui automobil care se rupe de mijloc.

Nu garanta că văzuse chiar un automobil. O simplă impresie.

— M-am uitat la ceas. Nu știu de ce, dar m-am uitat la ceas. Era ora două și paisprezece minute. Am făcut bine ?

— Continuați, zise maiorul.

— Niște militari la manevre, insistă bărbatul. Nu e sigură de nimic. Mă simt dator să-mi cer scuze. E de datoria mea să vă rog să ne iertați pentru tot ce se petrece aici.

— Mai departe, o încurajă abătut maiorul.

— Ce să continue, zise iarăși soțul. Nu are ce. I-am cerut să bage viteză. Putea să fie orice. Era miezul nopții și ne găseam lângă o pădure. Cine oprește noaptea, dacă n-are motiv temeinic ? În ce mă privește, declar că n-am văzut nimic. Cineva, în șanțul din marginea șoselei, a aprins o țigară. Din viteza mașinii putea să pară orice. Chiar și o explozie.

Ghiță Ionescu ieși de după perdea, străduindu-se din greu, s-ar fi zis, să-și poarte umerii masivi. Femeia, în plin patos al demonstrației, înaintase câțiva pași. De sub haina de blană complet descheiată, se răspîndea în toată încăperea un miros amestecat de transpirație și parfum fin.

— O să vă rog să dați o declarație, vorbi încet Ghiță Ionescu. Era aproape obligat să privească în decolteul mare al rochiei și ce vedea acolo îl stingherea oarecum

în luarea unei decizii. Bărbatul ridică mâinile cu o ironie leneșă.

— Spun tot, scriu tot. Cu observația că, în fapt, n-are ce spune. Doamna mea e o ființă modernă. Simte nevoia să se miște. În două zile, am parcurs trei mii de kilometri. M-a aruncat pe banca din spate și, dă-i goană. Dealtfel, a mărturisit că mergeam cu depășire de viteză. Ar mai fi ceva : nevastă-mea are unele viziuni. Nu e prima oară cînd vede o nenorocire acolo unde nimeni n-ar remarca nimic. În ce mă privește — și aici bărbatul apăsă nuanța ironică a frazei — eu n-am nici o pasiune. În consecință, nu văd în jur decît ceea ce merită osteneala. Am mers trei mii de kilometri și am privit atent în scrumiera dinaintea mea.

— Lașule ! urlă pe neașteptate femeia.

— Vedeți ? ! făcu suav-retoric bărbatul. Asta ar fi tot. Asta explică totul.

— Veți da și dumneavoastră o declarație, îl întrerupse neguros maiorul. Veți scrie că la ora două și paisprezece minute priveați cu atenție într-o scrumieră. Un amănunt, tovarășa : ce oră arată ceasul dumneavoastră acum ?

— Șapte și treizeci și două de minute.

— În regulă, confirmă maiorul. E șapte și treizeci și două. Scrieți așa cum ați declarat.

Căută cu mîna dreaptă sub rama biroului și găsi soneria. Apăsă cu nădejde și în ușă apăru secretara, purtîndu-și statura înalt și demn.

— Chemați-l pe ofițerul de serviciu, zise maiorul. Tovarășii vor da câte-o declarație.

Se îndreptă spre ieșire. Pragul tocit al tocului ușii capitonate primi din plin șocul pasului său legănat. Nouăzeci de kilograme era o greutate.

— Am onoarea, zise ironic bărbatul.

Maiorul se opri, stătu câteva secunde parcă încrămenit și îl lămurii fără să întoarcă privirea :

— A fost o explozie.

Avea un glas trist și tărăgănat.

— Mă simt stingherit, mărturisi după o lungă chibzuință locotenentul. Mi se pare mereu că aud pași, că-l văd pe Foca intrînd.

— Mda, făcu echivoc maiorul.

— Cu atît mai mult, cu cît încep să cred că n-o să-l văd niciodată la față.

Maiorul se răsuci greoi și începu să-și plimbe ochii, fără grabă, prin cameră. Numai lucruri obișnuite : un pat bătrînesc, de lemn, cu spătarele înalte, un șifonier, o masă rotundă, acoperită cu o mușama, două scaune, o sobă de teracotă, două noptiere, telefonul pe una din ele, un scrin scorojit, un bufet de bucătărie. Pe un raft, spînzurat în două cuie înfipite grosolan în perete, cîteva cărți. Pe bufet, o jumătate de pîine învelită într-o foaie de plastic, un borcan de compot de mere, un castron de tablă emailată plin cu ouă. Ambele ferestre acoperite cu hîrtie groasă, de sus pînă jos. Hîrtia își făcuse din plin datoria, dacă urma cumva să apere perdelele de razele soarelui. Avea cel puțin un an vechime și din albastrul de odinioară mai rămăsese pe la colțuri un violet clo-

rotic. Lumina dimineții pătrundea obosită și camera, chiar după ce te obișnuiai să scrutezi în semiîntuneric, nu era mai prietenoasă.

— Ce viață, zise cu năduf locotenentul, apăsător de lumea de umbre tăcute din jur. Și întoarse smucit comutatorul.

— Stinge ! porunci maiorul.

Locotenentul se supuse.

— Am să ies, zise. Vă rog să-mi permiteți să ies.

Mayorul se ridică, însoțit de trosniturile taburetului descleiat și ale propriilor genunchi chinuiți de artroză. În ultimul timp, visa, tot mai des, că urcă la nesfârșit un deal și cade, cu genunchii moi, înainte de a ști dacă merita atîta trudă pentru privilegiul de a ajunge în vîrf, acolo unde puteau fi zăriți, odihnindu-se laolaltă, cîțiva din puținii prieteni din școala militară, pe care nu-i mai văzuse de ani de zile, vechi cunoștințe, de pe vremea cînd lua de sute de ori pe an interogatoriul unor hoți de buzunare, colegi care știuseră să salte într-un timp scurt în cercul de colaboratori direcți ai ministrului și cu care se întâlnea numai pe la consfătuiri ori instructaje.

Ieșise un soare rece și clar și locotenentul profita din plin de șansa pe care o avea de a-și îndrepta spre razele lui călduțe fața albă și fără riduri, de adolescent întîrziat. Se sprijinea de una din coloanele pridvorului și se bucura din plin de lumina dimineții. Cînd maiorul apărură pe terasă, lunganul avu o reacție abia perceptibilă, un rudiment de sollicitudine ostășească.

— E o zi frumoasă astăzi, zise maiorul, fără să ti renunțat întru totul la aerul abătut și buimac cu care întâmpinase zorile la marginea orașului, în imediata apropiere a unui mort cum nu mai ținea minte să fi înfîlțit de vreo zece ani buni. Aprecierea lui suna, de aceea, nu prea cordial. Cu același ton se putea spune : asta ne mai lipsea, și ar fi fost la fel de convingător. Veni, totuși, la soare și clipi de cîteva ori după care se retrase prudent în umbră. Întrebă :

— Și zici că ai căutat peste tot ?

Locotenentul scoase pieptul belicos.

— Mi-am dat toată silința !

— Sigur că ți-ai dat-o, silabisii cu gîndul aturea maiorul. Și, pe neașteptate : Ce fel de om zici că e Foca ?

— Sincer vorbind, nu prea-mi dau seama. O seamă de lucruri nu se potrivesc. Cred că avea băni, cred că a trăit și mai bine, cîndva. Poate intenționa să se mute și, tot aștinînd, a lăsat odaia așa cum am găsit-o.

— Altceva, stăruie maiorul.

— Un om umblăreț, s-ar zice. Toată averea într-un geamantan.

— Și unde-i geamantanul ?

— Un om distins, zice proprietăreasa, un domn adevărat. Cravată, nu-i așa, cămăși curate. O persoană foarte îndatoritoare. Proprietăreasa nu se înșală. A prins și vremuri mai bune. Săie să facă diferența dintre un coategoale și un burlac plin de virtuți.

— ...Cheam-o !

Rămas singur, maiorul oftă și fața i se destinse. Intră în antreu, privi apatic în jur, scoase din buzunarul de la piept o batistă mototolită și apăsă cu atenție clanța ușii de la baie. Aprinse apoi lumina și rămase în prag. Pe policioara de deasupra chiuvetei se găseau orinduite frumos un pământuf bogat, o mașină de ras, câteva sticlute cu apă de colonie și ulei de păr, un pahar cu o periută și două tuburi de pastă, un pieptene și o cutie de pudră. Un bărbat simțit, Foca ăsta. Maiorul mirosi pudra și mișcă din sprâncene a oroare. Stinse lumina și reveni în antreu. Stătu indecis câteva clipe și intră în cameră. Cu aceeași batistă ridică receptorul telefonului și-l sună pe procuror.

— Da, drăguță, îl asigură vocea din aparat.

— Eu sînt, zise maiorul. Aștept hîrtia. Acum sînt, ca să zic așa, oaspete. Lipsește, ce-i drept, gazda, dar altfel totul e în ordine. Nu putem începe fără ordinul de percheziție.

— Nici o grijă, drăguță, îl asigură vocea, e pe drum.

— E-n regulă, articulă trudit maiorul.

— Ceva nu merge ?

— Merge. Persoana nu-i acasă. Te țin la curent.

— Te rog, drăguță. Știi ce-i la noi acum. Și în plus...

Maiorul nu mai asculta. Ținea receptorul la distanță și făcea cu privirea, din nou, ocolul camerei. Cînd vocea zise că-i urează noroc, maiorul rosti ceva nedeslușit.

Inspiră adânc, dar nu se grăbi să dea aerul afară. Ieși din cameră și-l găsi pe locotenent prăjindu-se la soare.

— Vine primăvara, zise acesta cu multă convingere.

— Ce-i cu femeia ?

Locotenentul zîmbi.

— Se gătește. Și iarăși zîmbi. O gură de vlăjgan fără probleme. Medie bună la absolvire, o garsonieră, toate hainele noi, slujbă dorită. Stomacul sănătos, somnul adânc.

Proprietăreasa, dealtfel, nu întârzie să apară. În toată splendoarea. Purta una din acele rochii care trebuie să-i fi picat grozav pe vremea cînd avea patruzeci de ani și douăzeci de kilograme mai mult. O rochiță subțire, de timp frumos și de promenadă. Se fardase din belșug și, ca să fie tacîmul complet, renunțase la ochelari. Pudra și rujul, întins subțire pe pomeți, se adunau în zbîrciturile uscate care-i acopereau fața. Efectul era straniu : o rețea de linii, caligrafiate adînc în toate direcțiile. Ochelarii crestaseră și ei un șanț, plin acum cu murdărie. Gura bătrînei, năclăită de ruj, se mișca fără control, ca o bucată de gelatină scuturată nervos.

Locotenentul dispăru în direcția cămăruțelor din fundul curții și reveni cu un scaun.

— La soare, spuse rugător bătrîna.

Se așază icnind reținut și-și potrivi cochet, pe genunchi, geanta de mărgele negre. Multe din ele căzuseră și femeia se strădui să acopere cu palmele locurile goale. Avea mânuși albe.

Maiorul o privea fascinat. Umerii i se lăsaseră și ochii i se holbau. Momente în care maiorul n-ar fi putut în nici un caz poza pentru o imagine a inteligenței contemplative. Nesigur, apatic, alcătuiind cu greutate frazele, zise :

— Am fi vrut să stăm nițel de vorbă cu domnul Foca.

— Aha, făcu bătrîna, renunțînd o clipă la aerul imperial pe care și-l luase.

— Foca și mai cum ?

— Foca, spuse ridicînd cu indiferență o mîna în aer. Mie-mi ajunge.

Maiorul păru ceva mai animat.

— Nu știți, prin urmare, numele întreg ?

— Se înțelege, stimat domn. Cine are timp pentru amănunte ? E suficient să privesc odată omul în ochi și știu totul.

Maiorul plecă privirea.

— Plătește chiria înainte, turui băbuța, se ocupă de plăta luminii și a gunoiului. Soțul meu, dragă domnule, e la pat. Tînărul dumneavoastră coleg, v-a spus, cred. Sint săptămîni cînd nici eu nu pot părăsi patul.

— Chiar așa, făcu maiorul. Și ce slujbă are chiriașul dumitale ?

— O-o-o ! zise femeia, nu știu. Dar niciodată nu pleacă de acasă pînă nu ne aduce laptele. Nu ne-am descurca fără el. Vă închipuiți că n-am dus-o întotdeauna astfel. Din păcate, nu avem copii. Fără copii, scumpe domn, e foarte greu.

— Foarte greu, reluă maiorul.

Locotenentul o ajută :

— Dar, astăzi a uitat. Azi nu a adus laptele.

Bătrîna își pierdu subit vioiciunea.

— E adevărat. Iar eu nu pot să merg. Obosesc repede.

Am și obosit.

— S-a mai întîmplat ?

Bătrîna nu înțelegea.

— S-a mai întîmplat vreodată să vă lase fără sticlele de lapte ?

— Vai, zise, domnul Foca e un om foarte bine crescut.

Și surîse. De fapt, încercă. Buzele îi tremurau neliniștite.

— Am vrea să vă mulțumim, spuse locotenentul impresionat. Vă ajut să mergeți în casă. Am mai avea o rugăminte : cartea de imobil. E scris acolo numele lui.

Bătrîna flutură iarăși mîna dreaptă. Putea să fie un tic, putea să însemne un gest de renunțare la toate plicisitoarele obligații ale ultimilor ani de viață. Închise ochii cu sfîrșeală și articulă, nesigur, cîteva vorbe, perfect lămuritoare din punctul ei de vedere :

— V-am explicat doar. Domnul Foca avea grijă de toate.

Huruitul unei mașini o făcu să înalțe capul :

— El este, nu-i așa ?

— Cred că nu, răspunse în șoaptă maiorul.

Din mașină ieșiră în mare grabă patru bărbați. Unul din ei se apropie de maior, salută, deschise expert închi-

zătoarele unei genți, ghintuită și blindată ca banca Angliei și scoase un plic.

— De la tovarășul procuror.

— Bine, mormăi maiorul. Altceva ?

— Altceva nimic. Să sunați la secție.

Maiorul îl privi crunt. Zise :

— Să sun secția. După dumneata asta înseamnă nimic ?

Echipa operativă, așezată respectuos la doi metri distanță, asculta fără să pară prea impresionată.

— La lucru, băieți, zise încet maiorul. Amprente, fotografii. Atenție la hîrtii. Omul ăsta e de un an în oraș, dar nu vrea să se știe. Un tip discret.

În stradă, mașina clacsona înnebunită. Maiorul privi cu ciudă în direcția ei, făcîndu-i locotenentului semn să lămurească situația. Profitînd de indecizia șefului, unul din noii veniți își chestionă vecinul :

— Cum îți pare ? Arată rău. Mai rău ca niciodată.

— Ferește ! răspunse acesta expert. E-n priză de azi-noapte. Se zice că e groasă. Au găsit un cadavru complet carbonizat.

Nu apucă să-i toarne ce știa, fiindcă maiorul reveni :

— Inventar general. Amprente, urme, obiecte. Luați la rînd sertarele și cercetați cu grijă. S-ar putea să aflăm ce ne trebuie, s-ar putea să lucrăm degeaba. Găsiți fotografii și acte, tot ce-ar putea să ne vorbească de dumnealui. Dar știți cum, băieți ? Cum n-ați mai lucrat voi nici-

odată. La plecare, lăsăm curat. Să nu se simtă c-am trecut pe-aici.

Îi măsură pe fiecare în parte.

— Unde-i grasul ?

— Developează, să trăiți. Filmele de azi-noapte.

Maiorul scutură indispus din cap și strigă șoferului :

— Să vină fotograful. Urgent ! Cu sculele ! Ce mama dracului își închipuie, că am timp de novici ?

Și mînios, către militarul împovărat de aparate foto :

— Nu facem poze de familie. Șterge-o.

Încurcîndu-se în lucruri, profund vexat, tînărul încercă un salut.

Maiorul intră în casă, sfătuindu-și răbdător oamenii. Părea trezit, deodată, dintr-un somn greu.

— Atenție la baie ! Vreau să știu culoarea părului. Cu grijă la mașina de ras. Culegeți, băieți, urmă cu urmă. Să vedem cum arată domnul Foca ăsta. Talia, numărul de la pantofi, periile de haine, bonuri, chitanțe, bani. Vreau să-mi spuneți dacă veneau femei și cine-i spăla atît de bine lenjeria. Puneți suflet, băieți, să încheiem repede.

Ieși, parcurse în viteză drumul pînă la poartă, deschise portiera din spate a celei de a doua mașini și se tolăni pe bancă oftînd. Mașina se înclină. Locotenentul, care-i urmărea de la distanță toate mișcările, îndrăzni să se apropie. Se așează pe banca din față și zise oarecum nehotărît :

— M-aş ocupa de poştas. La mine în cartier, cel puţin, poştasul e omul care ştie tot. Cine cu cine se ţine, ce învîrte fiecare. Apoi, aş discuta cu vecinii. Aşa, pentru un portret verbal.

— De ce-ai intrat în poliţie, Vasile Popescu ? făcu în loc de răspuns maiorul.

— Am făcut Dreptul. La absolvire am fost întrebat dacă m-ar interesa armata.

— Şi ?

— Nu în mod deosebit, le-am zis. Apoi, m-am răzgîndit.

— Învăţai bine ?

— Bine, foarte bine. Odinioară mă gîndeam să intru la meserie. Să stau în faţa unei maşini, să umblu la manivele şi butoane, să nu trebuiască să mă bag în sufletul nimănui.

— Îţi place, totuşi, să te bagi ?

— Nu-s prea mîndru de chestia asta. Mi-a dat mereu încurcături. Ori era vorba de o fată, ori de altcineva. Mă angajam să fac o treabă, credeam că persoana abia aşteaptă să-i dau un sprijin şi, pînă la urmă, picam prost. Sînt unii cărora le iese întotdeauna pe dos. Ştiţi, probabil, cum vine.

— Ştiu, oftă maiorul. Ocupă-te de poştas.

Locotenentul spuse „să trăiţi“ şi trînti portiera.

— Să trăim, zise pentru a zecea oară în ziua aceea maiorul. Să-i lăsăm şi pe alţii să trăiască. Şi adormi.

Vasile Popescu cercetă, fără folos, cîteva străzi. Îi ceru șoferului să fie atent și el, dar, cu toată viteza redusă, nu-l zăriră pe poștaş. Într-un târziu, cînd își pierduseră speranța, apăru în grădina de vară a unei cîrciumi uniforma decolorată a factorului. Era singurul mușteriu. Ședea lîngă o masă de tablă scorojită, cu o halbă pe jumătate goală în față. Avea pantalonii suflecați pînă la genunchi. Privea, cu filosofie, la spuma care se topea și, din cînd în cînd, se scărpinga la un picior. Îndeletnicire pentru care dovedea, în egală măsură, aplicație și pasiune.

Locotenentul opri mașina la un pas de el, coborî, și-i vîrî puțin cam autoritar legitimația sa cea nouă sub nas.

— Mă rog, făcu poștaşul, fără să-i dea atenție. S-ar fi zis că avea de-a face zilnic cu locotenenți grăbiți, hotărîți să-și vînture cu orice prilej legitimațiile. Picioarele poștaşului, cu părul ros pînă la piele de frecuşul neobosit al pantalonilor, arătau ca doi butuci de vie, bătrîni. Două gambe noduroase, pe care venele se împleteau ca o rețea de frînghii.

— Douăzeci și nouă de ani de slujbă, zise cu o stranie satisfacție poștașul, mîngîindu-și cioatele. Fă și dumneata suma și vezi ce-au mai tras drăguțele. Zece ore zilnic, fără să văd scaunul. Dacă încerc să spun cuiva că, uite, nu îmi vine să-mi beau berea ca oamenii, stînd jos, nu mă crede.

Sorbi adînc din halbă și schimbă cu demnitate subiectul. Ce putea să priceapă oare puștiul ăsta rumen și cu mașină la scară din istoria vieții lui ? Zise :

— Mă rog, să ajutăm miliția populară.

— S-a mai întîmplat ?

Poștașul schiță un gest care putea să însemne orice.

— Felurite situații.

— Pe Frați Epitropi, la numărul zece, spuse locotenentul, locuiește un tip, pe nume Foca.

— La domn profesor, vrei să zici ?

— Da. În odăile din față.

— Îl știu, se grăbi să-l asigure poștașul. L-am văzut în vreo cîteva rînduri. Chiar mă întrebam ce fel de slujbă are. Unul ca el, nu ține la program.

— Ați stat de vorbă vreodată ?

Omul scutură din cap, fără să-și ascundă disprețul :

— Cu ăștia, eu nu discut. Nici o scrisoare într-un an întreg. Despre ce să vorbim ?

Locotenentul se simți dator să precizeze :

— Un singuratic, deci.

— Cine poate să știe... Am spus doar că nu primește scrisori. L-am văzut venind, l-am văzut plecând. Pardesiu, cravată, pălărie. Om de modă veche.

— În vîrstă, vrei să spui ?

— De unde, pînă unde ? Cincizeci de ani. Sau mai puțin. Cînd omul se rade și se pune la spiț, e greu să-l așezi unde-i este locul. Să zicem patruzeci și opt. Trei ani mai mult, trei mai puțin, nu contează.

— Ai ști să-l descrii ?

— L-aș recunoaște, admise poștașul drămuindu-și cu zgîrcenie berea rămasă în halbă. Dar o descriere... Asta-i mai complicat. Un om ca toți oamenii.

— Ai mai discutat, totuși, despre el ?

Poștașul era sincer uimit. Jignit chiar.

— Cu cine ?

— Cu unul, cu altul. Cu vecinii.

— Nu mă cunoști. De douăzeci și nouă de ani duc tolba pe străzile astea. Știu multe, într-adevăr, dar nu mă bag în viața nimănui.

— N-am zis că te bagi, o înmuie Vasile Popescu. Discuți doar. Despre una, despre alta. Ce face cutare, ce zice cutare.

— Mai rău ca toate. Spui o vorbă și tragi ponoasele. Sorbi demonstrativ ultimele picături de bere. Dacă domnul Foca a vrut să mă lase să-i văd numai pălăria și cravata, atîta am văzut. Un om curat, tăcut, fără prieteni. Vine, pleacă, afacerile lui. Îl privesc. Dacă e altfel, de unde să știu ?

— Dumneata trebuie să ne ajuți, zise locotenentul nerăbdător. Poți să ne ajuți, e o datorie cetățenească. Ești printre puținele persoane care l-au văzut la față pe Foca. Deocamdată. Mai târziu o să iasă la iveală și alții. Tova-rășul Foca dispare, se pare, de-acasă. Avem unele indicii că a pătît-o.

— Pricep, făcu poștașul potrivindu-și tașca. Dacă-mi amintesc ceva, vă dau de știre. De cine să întreb ?

— Locotenent Vasile Popescu. Ceri centrala și întrebi de mine.

Pe vremuri, spuse melancolic poștașul, dîndu-l ușor deoparte pe vlăjgan, am cunoscut un căpitan de-al dumneavoastră. Se ocupa de chestii asemănătoare. Unul Ionescu, dacă așa l-o fi chemînd. Vorbea răstit și avea niște ochi cît cepele. Cînd îmi punca o întrebare și belea ochii, mă lua un fel de frig și-mi venca să-mi scormonesc mintea ca să-l văd mulțumit. Adică, nu tocmai frig, reveni poștașul, ci altceva. Ți-era parcă rușine că se petrec atîtea porcării. Ionescu ăsta da, știa să te ia.

— E maior acum, i-o scurtă tulburat Vasile Popescu.

Se întreba, fără să-și explice de ce, cît cîștiga poștașul cu tolba asta a lui. Îl privea depărtîndu-se legănat, un mers în aparență neeconomic, cu umărul drept crestat adînc de cureaua genții de piele. O halbă de dimineată, două, trei cuvinte la fiecare ușă, un cap burdușit cu întîmplări mărunte, pe care nu prea se grăbea să le scoată la vînzare.

Spuse șoferului să pornească. Poștașul se opri și-î făcea semn să tragă la marginea trotuarului.

— M-am mai gândit, zise. Deși cred că nu e foarte important. Ieri m-a mai întrebat cineva despre Foca. Un om de la voi, probabil.

— Urcă, îl zori locotenentul. Nu era omul nostru.

Poștașul spuse că nu poate urca. Cât despre persoana aceea, o nimica toată. Vroia să știe doar cam pe la ce oră se întorcea acasă Foca. Îl căutasese, zicea el, dar nu reușise să dea de el.

— Și ce i-ai răspuns ?

— Ce puteam să-i răspund ? Că nu știu. Poate pe înserat, am zis, poate mai târziu. Îmi termin treaba în jurul orei cinci. Ce trece peste, e de la mine.

— Cum arăta ?

— Ei, asta-i mai simplu. Aveai la ce să te uiți. Totuși, nu luați ca literă de evanghelie cuvintele mele. N-am schimbat decât vreo câteva cuvinte. Desigur, tot domn profesor. Cât dumneata de înalt. Și cocosat. Ce altceva, decât profesor. Avea părul alb, dar umbra descoperit. După mine, ar fi trebuit să poarte pălărie. Cam la cincizeci de ani. Și, să nu uit, ochelari fumurii. Știi matala de care. Un obraz alb ca varul. Poate era bolnav. Cine știe...

— Ce-ți mai amintești ?

— Un mers săltat. Uite-așa...

Și poștașul făcu doi, trei pași, ridicînd mult călcîiele.

— Te-ai uitat, prin urmare, cu atenție.

— Da' de unde, îl potoli părintește poștașul, mă uit la fiecare. Ce m-aș face fără ochi ?

— Și fără picioarele dumitale, încheie înțelept Vasile Popescu. Oțel, nu altceva.

Un dram de politețe care-l surprinse pe poștaș. Își privi și el încă o dată picioarele și, mulțumit de ce văzu, o porni la drum.

Novicele clămpănea cu mult zel din blitz-urile sale. Pentru o fracțiune de secundă, camera își dezvăluia aproape impudic toate detaliile, ca să intre apoi într-un întuneric și mai adânc. Aprinseseră becul sărac din tavan și pe acela, mai prietenos, al lămpii de lângă pat, dar de lumină, suficientă pentru lucru încă nu se putea vorbi. Cel mai firesc ar fi fost să ridice hîrțiile arse de soare din ferestre, însă nimeni nu se hotăra să ceară permisiunea maiorului. Acesta revenise în cameră imediat ce unul din oamenii echipei tehnice adusese vestea că a adormit. Luase în stăpînire taburetul scîlciat din mijlocul odăii și nu se clintise de acolo decît ca să-și arunce privirea prin vreun sertar, la chemarea aproape șoptită a subalternilor. Muțenia lui, cu care ar fi trebuit dealtfel să se obișnuiască, fiindcă cei mai mulți lucrau cu maiorul de ani și ani, îi stingherea, dar nu-i mai puțin adevărat că-i făcea și să se miște repede.

Atmosfera devenise de-a dreptul încărcată după ce, cercetîndu-se un vraf de hîrtii, se știa că persoana în chestiune nu se numea Foca, ci altfel.

— Un nume banal, aprecie careva cu un glas revelat. Ii cheamă Ionescu. Un nume absolut banal.

La care maiorul coborî abătut privirea.

Între niște cămăși fu găsit un teanc de bani. Multe sute și niște mărunțiș. O sumă bunicică. Într-un port-moneu vechi de plastic se aflau câteva fotografii reprezentînd, toate, același grup de prieteni în excursie la munte. Nouă persoane : patru bărbați și cinci femei, în felurite poziții vivante. Astfel de fuste, cum aveau femeile acelea, se purtasera în urmă cu zece-cincisprezece ani. Oameni fără griji, oameni veseli. Cu excepția unuia. Singurul care în ambianța aceea degajată păstra un aer înțepat. Lua, s-ar fi zis, foarte în serios aparatul de fotografiat. Maiorul ceru unuia din băieți să meargă la proprietăreasă. Nu fu deloc surprins cînd, întorcîndu-se, acesta îi confirmă supoziția. Nu era, dealtfel, prea greu să-ți dai seama că singuraticul era Foca. Sau Ionescu. Strînse pozele și le băgă într-un plic. Dacă astea erau singurele imagini pe care un om le lăsa, în urmă-i, povestea avea să se complice. În ce fel însă, maiorul nu știa. Stătea neclintit pe taburetul scîlciat și incomod și simțea că e tras pe sfoară.

Se ridică și ieși în curte.

Se îndreptă spre camerele proprietarilor și ciocăni încet în geamul murdar al unei ferestre. Cînd femeia se ivi prudent în deschizătura ușii, îi comunică :

— Domnul Foca... O să lipsească vreo săptămînă. Poate mai mult. Am să vă dau telefonul meu. S-ar putea să

fie căutat. Trebuie să ne ajutați. Dacă întreabă cineva de Foca sau de Ionescu, vă rog sunați-mă.

Bătrîna îl asculta cu o privire ultragiată.

— Și laptele ?

Întinse către maior o mină slăbănoagă și-l prînsé de reverul pardesiului.

— Și laptele ? Și pînea ?

— Nu-i vina noastră, madam, bolborosi maiorul. Îi desprînsé mîna încleștată pe haină și o îndepărtă zicînd întrucîtva mai deslușit : o să vedem ce-i de făcut.

Se îndreptă alene spre mașina din stradă strigînd :

— Să vină Paraschivescu.

Unul din oamenii care cotrobăiau în lucruri ieși glîonț și-l ajunsé din urmă.

— Ai să rămîi aici, zise maiorul. Am să-ți trimit schimbul. Dacă telefonează cineva, răspunde. Află, dacă poți, numele celui care vorbește. Descureă-te.

Trînti portiera și răcni :

— La secție !

Șoferul cel mustăcios, vizibil crispat, tăcu tot drumul. Dealtfel, Ghiță Ionescu adormi imediat. Ajuns în fața secției, apăsă cu zel pe frînă. Și urmă ceea ce era normal să urmeze. Maiorul zbură cu capul în parbriz.

Redresîndu-se spuse :

— Ai progresat. Data viitoare, mă scoți pe largă.

Congestionat, șoferul îndrăzni :

— Mi-e teamă să nu țipați. Mi-e teamă să nu pierd volanul din mînă.

— Țip ?

Maiorul îl fixă, perplex.

— Ziceai că Țip ? Asta de unde-ați mai scos-o ? De ce să Țip ?

Urcă, ezitînd, scara spunîndu-și cu jumătate de glas :
Ce-au mai scornit ? De ce-aș Țipa ? Aștia noii... De fiecare dată s-o iei de la capăt. Cine dracu Țipă ?

Străbătu din trei pași biroul secretarei și cînd pași într-al său inspiră adînc. Nu deosebi nici un miros special. Ca să fie sigur, mai inspiră odată.

— Slavă domnului, gîndi, încă n-a apucat să intre.

Scoase capul pe ușă și-i ceru să nu fie deranjat. Secretara se ridică în picioare docilă.

— O cafea v-ar face bine.

Fu prompt :

— Nu e nevoie. Am mai băut.

Nu, nu mai băuse și o cafea i-ar fi făcut, într-adevăr, bine, dar nu avea de ales. Dacă zicea da, suna ca un armistițiu. Femeia i-ar fi zîmbit cu întreg chipul ei dolofan și inocent. Apoi, s-ar fi repezit înspre dulapul în care-și îngrămădea sticlutele cu esențe de parfum. Și toată secția ar fi avut de pătimit. Mai bine nu, își spuse maiorul și privi în dușmănie spre fotoliul monumental care-l aștepta. Mai bine nu.

Scoase cîteva coli de hîrtie și se apucă de scris. Cerea să fie aprobată punerea sub control a telefonului cu numărul douăzeci și șapte patruzeci — zero trei. „Avînd în vedere că...” scria maiorul mișcîndu-și buzele

grăbit și se opri. Mare lucru nu prea putea să aibă în vedere. Înălță ochii și fixă melancolic clanța ușii. Avu o viziune. Se făcea că intra secretara purtînd cu grație tava aceea oribilă de plastic cu motive naționale. Iar pe tavă, iată, o cană mare de cafea. Maiorul oftă și apăsă pe butonul uneia din soneriile de sub birou. Trecu un minut și ușa rămase închisă. Maiorul oftă și apăsă pe celălalt buton. Ca la o comandă, ușa sări în lături și, trîntind cu zel un călcîi de celălalt, ofițerul de serviciu îl anunță că era în întregime la ordinele lui.

— Bine, făcu maiorul buimac, cheam-o pe secretară.

Nu era cazul, firește. Femeia stătea îndatoritoare în spatele ofițerului. Fapt care dovedea că toate soneriile funcționau perfect. Maiorul tăcea.

— M-ați chemat ?

Maiorul continua să tacă.

— Ați sunat, tovarășe maior ?

— O cafea, spuse spăsit. Una mare și amară. Cinci lingurițe de cafea și o jumătate de linguriță de zahăr.

Secretara simți crampe la stomac. Se încrunță.

— Bine, zise maiorul conciliant. Numai un sfert de linguriță de zahăr.

Interpretînd mult prea generos bunăvoința cenușie a maiorului, secretara își pregăti o intrare triumfală. Ibriul înălța un abur gros de cafea proaspăt rîșnită, ceașca de faianță, cu frumoase desene după natură, strălucea ca obrajii îmbujorați ai femeii, lingurița scotea un clinchet

vesel la fiecare pas. Turna, deci, licoarea și găsea că viața e frumoasă. Drept urmare, sufletul ei croit pentru o altă lume, mistuită la tot pasul de patimi tainice, o îndemna să fredoneze o melodie potrivită momentului. Cîteva note se auziră aievea, întîmplare care pe maior îl făcu să tresară. În ciuda faptului că mirosul călduț al cafelei îi abătea oarecum atenția de la treaba pe care tocmai se pregătea să o încheie, Ghiță Ionescu nu se manifestă în nici un fel. Ridurile grele de pe frunte stăteau într-un repaos plin de bărbăție. Secretara, cel puțin, astfel le vedea. Tandrețea ei mergea îndeosebi spre fruntea cărnosă a șefului, dăruită să exprime numai gânduri și sentimente importante. Maiorul ridică privirea și fruntea i se cută amarnic. Gîndurile care se ascundeau în spatele oaselor viguroase ale craniului său erau în număr de două : primul se referea la nota informativă adresată generalului. Reușise să strecoare cîteva argumente la fiecare idee pe care o avansa, deși oricare în parte era de-ajuns de lămuritoare. Operație cît se poate de dificilă, mai cu seamă cînd trebuie să-i explice șefului cel mare că, în realitate, n-avea nici o idee. Al doilea gînd era ceva mai neplăcut și el făcu să tremure ușor ridurile, viguroasele riduri de pe chipul lui Ghiță Ionescu, tată cam bătrînor, al unui băiat de șaisprezece ani, unul din reprezentanții radicali, am putea zice, ai tinerei generații. O înfîlțire, ca între tați vîrstnici, cu generalul său era lucrul cel mai probabil ce avea să se petreacă în săptămîna aceea și, cu siguranță, unul din lucrurile cele mai delicate

din cariera unui criminalist. Secretara, însă, n-avea cum să bătusea toate acestea. Ea prelungea la nesfârșit ritualul pregătirii cafelei. Biroul se umplu treptat de mirosul mai nou al hainelor ei, un parfum teribil, ascuțit, îmbătător, sugerînd aproape toate misterele Orientului. Maiorul, încă nedezmățit, își plimba ochii cînd la ceașca de faianță, mîngîiată parcă de mîinile grăsuțe ale secretarei, cînd la chipul ei. Operațiune, pînă la un punct, lipsită de primejdii. Punctul în care totul începea să se complice se găsea undeva, între aceste două repere, mai exact în unghiul foarte larg care închidea decolteul măreț al rochiei. Aici maiorul văzu o broșă mare, în a cărei montură sticlea un fel de ou de fildeș. Un om cu o imaginație bogată ar fi găsit că oul e o rimă perfectă la rotunjimea îndrăzneată a sînilor tovarășei secretare. Cum maiorul nu avea o astfel de imaginație, cel puțin nu în domeniul cu pricina, se mulțumi să tușească și să holbeze ochii. Cutele de pe frunte începură să-i joace a mahmureală, obrazii îi căzură deodată, tot calmul încărcat de efluvii lirice al clipelor de pînă atunci pieri și secretara simți că era momentul să dispară. În clipa în care închidea ușa, maiorul găsi de cuviință să exclame:

A dracului porcărie : ba e soare, ba nu e soare.

Observația ar fi putut să pară prilejuită de cele văzute la fereastra camerei. Dar nu era așa. Maiorului îi era absolut indiferent cum evolua vremea. Întîrzie un minut țintind smocurile de iarbă ivite în crăpăturile zidului vecin și un soi de liniște, ca un dar îndelung așteptat, începu să

i se strecoare în suflet. Se gîndi că va trebui să-și facă odată timp să contemple mult zidul acela, să-i cunoască fiecare ieșitură, fiecare pată.

— Interesant, mormăi maiorul revenind la birou. Foarte interesant.

Scoase un teanc de coli albe și verifică pe colțul uneia din ele penița stiloului. Penița trasă cîteva căpățîie de linii de toată frumusețea, dar la ultima se împiedică într-un obstacol nevăzut, scoase un fel de sunet scurt și scrișnit și foaia se împetriță cu sumedenie de puncte albastre. După ce se desfătă un timp cu imaginea obținută, maiorul strînse hîrtia în palmă și o aruncă la coș. Se așază și-și privi cu tandrețe camera. Să îndrăznească numai să-i mute careva vreun lucru de la locul lui ! Să îndrăznească numai să-i bage zugravii aici. Gîndindu-se cu satisfacție la tărăboiul pe care urma să-l facă cu ocazia unei eventuale campanii de curățenie în secția lui. Ghiță Ionescu își aranja lucrurile pe birou. Ca deobicei cînd trebuia să scrie un text de o importanță excepțională. Teancul de foi albe ocupa cu reproș mijlocul biroului. Nemaiavînd nimic de aranjat, scrisse pe prima filă. sus. în stînga, cifra 1. Iar în dreaptul ei, propozițiunea : Faptele sînt următoarele.

După aceasta, Ghiță Ionescu privi lung la cele scrise mormăind :

— Care dracu or fi faptele ?

Tăie atunci cifra, sublinie propozițiunea și trecu la rîndul următor.

1. În casa lui Foca (Ionescu), la ora cînd e chemat taxiul se găseau : a) Foca și încă o persoană ; b) Foca și mai multe persoane ; c) Foca singur ; d) Foca lipsa de acasă.

Reciti cele scrise, întunecîndu-se la chip în momentul în care ajunsese la numele Ionescu. Îl caligrafiasse ca pe propria-i semnătură. Îl șterse apăsător, cu mai multe linii groase, și lăsă numai Foca. Așa era mai bine. Scrise cifra 2 și după ea următoarele propozițiuni : a) În taxi-ul incendiat se afla numitul Foca ; b) se afla o altă persoană, X. Avem, prin urmare, un X ?

Toate păreau să fie în regulă, atîta doar că la ușa biroului său bătea cineva și încă destul de tare. Scriind cifra 3 în fruntea unui nou paragraf, maiorul adăugă și întrebarea : Cine este Foca ? După care, întrucîtva convins că toate celelalte întrebări trebuiau să fie formulate în relație cu aceasta, notă : Cu ce se îndeletnicea ? Cît câștiga ? Ce făcea cu banii ? 4. Cine-l cunoaște în oraș ?

Persoana din spatele ușii continua să bată. Ghiță Ionescu îl pofti, cu un glas lipsit de orice urmă de amabilitate, să intre.

— Locotenent Vasile Popescu ! spuse conform dispozițiilor regulamentare cel intrat.

— Am băgat de seamă, făcu indiferent maiorul.

— Am verificat declarațiile șoferului.

— Ia loc.

Locotenentul se așeză, cu pieptul scos, totuși, furtiv înainte, ca la fotograf. Aerul absent al maiorului îl

facea să sufere. Acesta scria mai departe : 5. De mărît fotografia lui Foca. De încercat îmbătrînirea, eventual cu 15---20 de ani. Şi către Vasile Popescu :

— Ei, cum e ?

Locotenentul, sigur că nu va fi ascultat cu atenţia cuvenită, tăcu îndîrjit. Maiorul se opri din scris.

— Zi-i băiatule, te ascult.

— Şoferul taximetrului a primit comanda la ora 1.20. Se găsea pe strada Mihai Bravu. De aici pînă în Fraţi Epitropi, o cursă durează cam 7—8 minute. La ora 1.30 se încheie programul de noapte la radio. Ultima melodie transmisă se numeşte „Inima mea e permanent lângă inima ta“ şi e compusă de Vasile Poalelungi. În refren se spune că dînsul i-a cîntat dînzei de trei ori după care urmează de mai multe ori la-la-la.

Maiorul scria inspirat : 6. De luat legătura cu locotenent-colonelul Mîrza, la fişierul persoanelor dispărute.

— Mă urmăriţi ?

— Bineînţeles. Melodia îi aparţine lui Vasile Poalelungi şi conţine preţioasa informaţie că un tip se ţine după o femeie şi-i zice la-la-la.

— Am executat ordinul, spuse atîns locotenentul.

— Bine ai făcut. Să-mi spui acum şi ce ştie dispecerul staţiei de taxiuri.

Maiorul scria : 7. La poştă. Lista telefoanelor cu provincia.

Oarecum resemnat, locotenentul spuse :

— Nimic special la dispecerat. Cel care a cerut taxiul era un bărbat. Dispecerul, însă, nu e prea sigur. Comanda a fost foarte precisă. Scurtă, clară, fără discuții lămuritoare. Dealtfel, strada e bine cunoscută șoferilor.

— Cam puțin, făcu maiorul, fără să-și ridice privirea din hirtii.

— Poștașul mi-a dat o seamă de informații utile.

Mayorul ridică încet capul. Înviorat, locotenentul relatează :

— L-a văzut de mai multe ori, îndeosebi către orele zece dimineata. Pleca de acasă târziu, revenea seara. Un domn bine îmbrăcat, fără ceva deosebit în înfățișare. Dealtfel, la o confruntare, cred că l-ar recunoaște numai îmbrăcat, cu cravata la gât și pălăria pe cap. Un singuratic. O persoană fără prieteni. Cel puțin, fără prieteni în vecini. Știți, genul pleacă de-acasă, se-ntoarce acasă.

Mayorul dădea aprobator din cap și scria : 8) Unde-i geamantanul ? A existat oare un geamantan ?

— Ce spuneți de asta ? Întrebă locotenentul.

— Poftim ?

— Totul se potrivește. Camera lui, vreau să spun, cu portretul poștașului.

— Poate, conveni maiorul. Dar e încă puțin. Mai ai ceva ?

Și, evident, încă o întrebare : 9) Ce știe poștașul ?

— Mă urmăriți ? țină să se asigure locotenentul. Eu zic c-ar merita. Poștașul își amintește că a fost oprit, cu o zi înainte, de un necunoscut. S-a interesat de programul

zilnic al chirieşului de la numărul 10. L-a întrebat la ce oră pleacă, adică, şi la ce oră se-ntoarce acasă.

Maiorul ridică din nou privirea. În ochii lui se putea citi un dram de curiozitate.

— Se răceşte cafeaua, zise locotenentul satisfăcut. O observaţie personală pe care şi-o putea permite.

— Cafeaua...

Sorbi precaut. Era rece. Duse cu nădejde căna la gură şi o turnă ca într-o pîlnie. Se înecă, se sufocă şi căscă ochii. Un spectacol în toată legea. Locotenentul sări în picioare.

— Şezi, îl îndemnă gîjiit maiorul. Cine întreba de Foca?

— Un tip cam de cincizeci de ani, cu părul alb şi ochelari fumurii. Poştaşul e convins că persoana aducea a profesor.

— Profesor de ce ?

Locotenentul întirzia răspunsul. 10) — scria iarăşi maiorul — ce semnificaţie ar putea să aibă explozia ? Trebuia să fie, neapărat, o explozie ! Era nevoie să fie fixat un tip al acţiunii ? A fost provocată, sau a fost o întîmplare ?

— Ar trebui să mă urmăriţi cu atenţie.

— Desigur. Cineva se interesează de Foca. Prefer să-i spunem Foca. Îmi vine mai uşor. Acest cineva seamănă cu un profesor. Poate e chiar profesor. Poştaşii ăştia se pricep la o groază de lucruri.

— Zicea că vă cunoaște.

— Cine ?

— Poștașul.

— Aha. E posibil. Lumea e mică. Un profesor ziceai...

— Cu un mers care se ține minte. Adus de spate și un mers săltat. Un lucru clar.

— Ar fi cam singurul, locotenente. Fiindcă lucruri neclare sînt o mulțime. Cine ar putea să ne spună cum arată, de fapt, Foca ? Un om bine îmbrăcat, nu ? Curat. Liniștit. Nu primește scrisori, nu are fotografii. Dar se îndoapă cu vodcă, piper, boia și alte delicatessuri. Un om cuminte și rezervat, care are mare grijă de doi bătrîni, dar uită să-și facă mutația în oraș și, ca să fie sigur ce anume trebuie să uite, ține cartea de imobil la el. Un domn distins, un domn ca pe timpuri. Nu tulbură liniștea nimănui, nu-l vede nimeni fără pălărie pe cap și cravată spînzurată la gît. Un singur obicei prost : se mută des. Sau poate meseria îi cere să se mute. Și să călătorească. Un călător cu multe bagaje, dar fără geamantane. Cine ucide un astfel de om ? Și de ce ? Seamănă cumva cu o fugăreală. Foca, vreau să spun, parcă ar fi un om fugărit. Din ce trăiește ? Bani are, cum am văzut. De unde ?

— Sînt multe chestiuni care cer un răspuns. Au trecut abia cîteva ore.

— Douăsprezece, dacă luăm în discuție ora unu noaptea. Sau vrei să începem cu două și paisprezece minute ? Ai altă idee ?

— Dacă vă referiți la ora la care a murit persoana din mașină, cred că e mai bine să așteptăm. Doctorul are să ne lămurească.

Maiorul scrisese de-acum și cifra 11. Puse punct și adăugă : Ce spune doctorul ? 12) Ce spune expertiza mașinii ? 13) Raportul echipei tehnice. 14) O discuție cu Ion. 15) Dar dacă are viză de flotant ? De verificat la secția de miliție a sectorului.

Locotenentul își adresa întrebări cu voce tare. Maiorul în scris. Se înțelegeau de minune. Curînd, maiorul umplu foaia. În total vreo douăzeci și cinci de puncte. Le reciti și începu să schimbe unele lucruri. Trecu întrebarea numărul 9 în locul celei cu numărul 7. Inversă numerele 2, 3 și 4 și transformă cîteva întrebări independente în subpuncte. Continuă să facă acest schimb de locuri încă o bună bucată de vreme. Foaia se innegrea văzînd cu ochii și numai un om foarte perseverent ar mai fi fost în stare să găsească un fir conducător în harababura aceea de însemnări ajutătoare, ștersături și săgeți. Cînd socoti că a ajuns la un rezultat mulțumitor, luă hîrtia în mînă și o privi printre gene expert. Vasile Popescu spusese cam tot ce avea de spus și-i urmărea atent mișcările.

— În concluzie ? îl provocă maiorul, mototolind zgomotos hîrtia la care pusese atîta suflet și aruncînd-o la coș.

Și răspunse tot el :

— În concluzie, ieși matală la bani mărunți toată strada. Scoate ce poți din asta, deși mă îndoiesc că vei găsi mare lucru.

— Până una, alta..., se grăbi să-l ajute locotenentul.

Ca nou venit, nu putea spera mare lucru. Interogatoriul unui martor, treburile mărunte ale unui dosar mare, treburi de cancelarie și de azi pe mâine. Îl tulburau ezităările maiorului, obiceiul de a relua o frază tocmai rostită, tonut antipatic cu care își comunica dispozițiile. Știa că, în așteptarea rapoartelor de expertiză, cel mai bun lucru era să cerceteze ce zic vecinii. Clar și sigur, ca bună ziua ! O treabă concretă. O muncă de bărbat. De asta avea nevoie locotenentul : o muncă de bărbat. Privi cu olină condescendență la mina molatecă a șefului, la umerii lui girboviți.

Ceva nu merge, gândi locotenentul. Vine o vîrstă cînd ar fi cazul să stingi lumina la nouă seara și să te urci în pat. Nu-i, în orice caz, o chestie de care să-ți fie rușine. Te-ai dus. Ei și ? Asta-i viața.

— Ce viață, Popescule, ce viață ! exclamă ca un rezonator maiorul.

Locotenentul transpiră.

— Mă gîndeam la doctorul nostru, îl lămurii maiorul, ținîndu-l drept în ochi. Ar fi în stare să ne țină o săptămînă. E un tip sucit.

Locotenentul respiră ușurat.

— Pot să plec ?

— Da. Cînd descoperi ceva, mă suni acasă. Nu orice fleac, se înțelege.

— Se înțelege, răspunse sec vlăjganul, din nou stăpîn pe sine.

— Se înțelege..., făcu ecoul.

Putea să fie chiar glasul maiorului, dar nu trebuia să fii foarte sigur de asta. Fiindcă buzele îi rămăseseră perfect nemișcate.

Medicul strivi țigara pe calorifer cu o mină atît de preocupată, încît ai fi putut crede că operațiunea deschidea o foarte importantă inițiativă științifică. După numărul petelor negre de pe vechiul și dolofanul calorifer, cît și după mulțimea de mucuri aruncate peste tot, era neîndoios că trecuse de faza primelor tatonări și se găsea în pragul unor concluzii excepționale. În fiecare dimineață, femeia de serviciu deschidea larg ușa laboratorului, primea drept în față mirosul sufocant al scrumului de tutun prost și-și spunea concluziile ei :

— Ce porcărie. Și se mai cred oameni cu școală !

Medicul legist nu avea cum să ia cunoștință de punctul de vedere al femeii și chiar dacă ar fi ajuns cîndva să-l știe, nu mai era nimic de făcut. În douăzeci și cinci de ani, de cînd împrăstia pe unde se nimerea rămășițele celor trei pachete de țigări consumate zilnic, căpătase o anume detașare față de toate sfaturile, cîte i se dădeau. Și, slavă domnului, oamenii erau tare darnici cu sfaturile. Deci, stinse țigara fumată pînă la filtru și apoi duse mecanic mîna la buzunarul de la piept al cămășii. Scoase un

pachet mototolit, pe jumătate gol. Cu aceleași gesturi automate aprinse altă țigară și, aruncînd primui fum la mari depărtări, privi distrat în zare, cu ochii abia întredeschiși. Ce vedea el acolo, greu de știut, dar că vedea ceva, era mai presus de orice îndoială. Ținînd cu strășnicie privirea în același punct, se dezlipi de calorifer și se apropie de masa cotropită de hîrtii. Ridică receptorul telefonului și formă un număr :

— Telefonista doi, cîntă o voce subțire de fetiță.

— Cu maiorul Ionescu, zise.

— Bine, confirmă șovăielnic vocea, dar nu cred să mai fie în secție. E cinci și jumătate.

-- Mersi, duduie, o temperă el, cercetîndu-și fără voie ceasul, încearcă totuși.

— Aveți legătura !

Un glas firav și impersonal, ca al unui țircovnic în exercițiu religios. Telefonul hîrîi în gol vreme îndelungată. Medicul aștepta. S-ar fi zis că era dispus să aștepte pînă ce maiorul se va fi intrupat din neant, fiindcă pentru orice om era mai mult decît evident că telefonul suna într-o cameră goală. Pentru oricare, dar nu pentru el. Și miracolul se petrecu. Maiorul răspunse urcios :

-- Ionescu.

— Vă salut, făcu jovial medicul, turtind țigara abia începută pe unul din picioarele mesei. Pariam că sînteți la datorie.

— Și pierdeai. Întîmplător, am o ședință la șase.

- N-ați mâncat, nu ?
- Pe dracu. Tocmai vroiam să plec.
- Ceva important, se pare. ~
- Sînt cam prost dispus, doctore, spuse maiorul. Zi ce-ai de zis.

O precizare care putea să lipsească întrucît oricine și-ar fi dat seama că maiorul urma să explodeze în următoarele minute. Oricine, cu excepția medicului legist. Insistă :

- Ce fel de sedință ?

Un timp în aparat se distinse un soi de respirație agitată, prevestitoare de lucruri mari. Totuși, maiorul răspunse calm :

— Activități intelectuale sau cam așa ceva. În legătură cu inaugurarea casei de cultură. Nu mi s-a spus precis.

- Un loc în echipa de dansuri, sugerează perfid medicul. Maiorul aprobă :

— În chestii de-astea se pricep. M-aș ocupa o vreme de echipa de dansuri. Să descurce altcineva treburile mele.

- Am unele noutăți, zise în sfîrșit. Altele, pe mîine.

- Dă-i drumul.

- Vă amintiți ce-am spus azi-noapte ?

- Parcă.

— Și-a dat toată silința, ziceam. Ală care i-a făcut-o, adică. Pe dinafară l-a aranjat frumos. Arsuri de gradul patru. Dacă-i scoțea și pantofii, mă cădeam bătut.

- Dar nu i-a scos.

— Din fericire, nu. În fine, iată, deocamdată, ce știm: e cadavrul unui bărbat, înalt de unu șaptezeci și doi, unu șaptezeci și patru. A servit masa între orele unsprezece și douăsprezece. Aș spune, mai degrabă, că s-a îndopat. Vodcă, să îmbeți un taur, șuncă, pește, salam, numai bună-tăți. Un stomac îndesat. Cina unui om care se pregătea pentru un post lung. Sau a unui înfometat. Mă ascultați ?

— Sigur, sigur, răspunse precipitat maiorul. Chiar foarte atent. Vîrsta ?

— Cam patruzeci și opt. Dantura complet ruinată. Alcoolic. E căptușit de reumatisme ca un ocnaș. Totul pe dinăuntru e îmbătrînit înainte de vreme. Un tip hăit, aș zice. Mîine vă dau detalii.

— Mulțumesc, zise ursuz maiorul.

— Nu e suficient.

— Ce ?

— Mi-a ieșit sufletul tăind și despicînd. Mai mulțumiți-mi o dată.

— E-n regulă. Îți mai mulțumesc o dată. Pe mîine.

— O clipă, făcu, uitasem ceva.

Maiorul zise „aha“ și adăugă :

— N-ai uitat, doctore. Vorbeai de pantofi, dar ai schimbat deodată foaia.

— Da ? zise cu naivitate, se poate. Pantoful a protejat oarecum laba piciorului. N-aș fi prea sigur, dar tipul nu se spăla cu lunile. Asta, ca simplă impresie. E și prăjeală, dar și rapăn. Nu știu dacă mă înțelegeți.

Maiorul nu răspunse. Medicul, obișnuit cu felul lui de a fi, aștepta. Cum pauza dură cam mulțisor, exclamă :

— Mai sînteți la aparat ?

— Da, spuse maiorul în șoaptă, cu un glas cotropit de tristețe. E foarte interesant, doctore, absolut totul. Absolut totul. Altceva ?

— Pentru astăzi ajunge.

— Într-adevăr, aprecie maiorul, și închise.

Medicul privi nemulțumit la receptorul din care ieșeau felurite păcănituri și scrișnete, ridică din umeri și aprinse o țigară. Pescui din mers un trenți, spînzurat singuratic pe un cuier plin de curbe și volute și, fluierînd, sîsiînd mai bine zis, cu țigara între dinți, părăsi imobilul.

Părea foarte decis să ajungă undeva anume, astfel că sări, din trei în trei, treptele monumentalei scări de marmură din fața Institutului. Coti, la fel de hotărît, pe prima stradă la dreapta, dar, odată aflat în mijlocul mulțimii de pe bulevard, încetini pasul și chiar se opri. Se întuneca și pe acoperișul unor magazine sticleau reclamele luminoase. Se apropie de o vitrină încărcată cu stilouri, trecu apoi la următoarea, cu rufărie fină de damă, apoi la alta, cu rechizite școlare. Își fixa privirea pe cîte un obiect, aceeași privire ascuțită cu care scruta depărtarea prin pînzele subțiri de fum în biroul său. Trecînd prin fața unui restaurant, simți în nări un abur dulceag de carne friptă la grătar. Un moment ezită.

Dar numai un moment.

Mare lucru locotenentul nu află. Foca fusese realmente un tip retras. Ce știau vecinii ? Mai nimic. Pălăria cenușie, cravata de culoare închisă, albul strălucitor al cămășii, un mers egal, niciodată grăbit, pantofii lustruiți. Un om curat, elegant, de o eleganță discretă. Detalii care, la o adică, spun o mulțime de lucruri despre persoana în chestiune, dar care nu ajung să stârnească interesul vecinilor. Chipul ? Nimic deosebit. Un obraz rotund, cărnos, bine ras, obrazul unuia mai degrabă sănătos. Ochii ? Cine se uită la cultivarea ochilor, dacă nu are prilejul să discute cu persoana respectivă, să o privească în față ?

Vasile Popescu apăsă din nou pe butonul unei sonerii. Mult mai puțin nerăbdător decât în primele ore ale după-amiezii. O casă veche, tip vagon, oarecum peste drum de locuința lui Foca. Deși într-una din camerele de la mijloc era lumină, încă nu se grăbea nimeni să deschidă.

Locotenentul reușea să distingă o alee cimentuită, pierdută în întunericul profund de sub salcâmi, auzea clipocitul apei la o cișmea și, înăbușit, mîrîitul unui câine.

După ce apăsă de câteva ori pe butonul soneriei, uită acolo degetul mare și nu-l mai dezlipi. Târziu, desluși un mers tîrșit, de om bătrîn. Se recomandă și propuse umbrei care-l cerceta printr-o deschizătură a porții să fie poartat în casă.

— Mă rog zise aceasta, dacă e neapărată nevoie.

O bătrîna cu voce groasă de bărbat, un glas de fumător inveterat. Dealtfel, bătrîna mirosea zdravăn a tabac.

Locuiești singură ? deschise stîngaci și plictisit discuția locotenentul cînd fu invitat în casă.

— Singură, răspunse neprietenos bătrîna. Și filosofă : E mai bine.

— Vă solicităm ajutorul într-o problemă.

— Să spun ce știu despre dumnealui, de vizavi, care s-a cărăbănit, traduse prompt și ireverențios femeia.

— Sintezi la curent, prin urmare.

— Mata vrei să știi dacă am tras cu ochiul ? Păi asta am făcut. Te-am văzut și pe matale cum te-ai învîrtit de la o poartă la alta.

--- Atunci, conchise cu diplomatie locotenentul, putem vorbi.

— Numai să avem despre ce.

--- Nu vă pun niște întrebări speciale. Dacă spuneți că știți, înseamnă că v-ați interesat despre ce am discutat cu vecinii.

Bătrîna îl asculta cu îngăduință. Parcă ar fi zis : dacă nu te ajut, n-ai să înveți niciodată să miști limba omului.

— Ești prea tânăr. Și, la urma urmei, de ce să te ajut?
Ce-mi iese mie la asta ?

— Începem ? bîjbîi locotenentul.

Bătrîna se ridică în picioare.

— N-am ce să spun. Ce-am văzut eu, au văzut și alții. Nu-mi bag nasul în treburile nimănui. Mă culc devreme, completă ea bătoasă.

Ultima lovitură fusese calculată greșit. Locotenentul era pe punctul să părăsească încăperea, dar tonul ei plin de gîlceavă îl îndemnă să stăruie. Spuse :

— Dumneavoastră sînteți proprietara caselor.

Bătrîna îl urmărea cu circumspecție, fără să zică nici da, nici nu.

— Dumneavoastră dați camere cu chirie fără să anunțați întotdeauna fîscul.

O mică răutate cu multe șanse de a fi întemeiată pe un adevăr. Bătrîna o merita.

— Cine spune asta ? Madam Ghenoiu, nu ?

Vasile Popescu o privea în ochi. Nu-i răspunse. O privire care putea să însemne orice. Pentru bătrîna, s-ar fi zis, ea avea un înțeles precis.

— Madam Ghenoiu crapă de invidie, asta e. Dacă vrei mata, uite cartea de imobil, zise cu o vădită dorință de revanșă femeia.

Se ridică și, foindu-și nenumăratele fuste negre, urît mirositoare, se îndreptă spre un dulap țărănesc, gîrbovit de vreme, din care scoase un dosar cu filele roase la colțuri. I-l trînti locotenentului în față. Acesta, obosit de

toată discuția, parcursă placid ultimele însemnări și zise într-o doară :

— Dar ultimul chiriaș nu e trecut.

Bătrîna renunță la aerul trufaș de pînă atunci și recunoscu :

— A stat doar două zile. Mă gîndeam s-o fac, dar uite c-a plecat la fel cum a venit.

— Puteți să-l reclamați. O să vă ajutăm să vi se achite chiria pînă la ultimul bănuț. E de datoria noastră să vă ajutăm.

Greu de spus cu ce se îndeletnicea bătrîna, cu ce-și ținea zilele. Un fapt era însă limpede : nu-i plăcea să converseze cu miliția. Mai avusese, probabil, prilejul, și ieșise în pierdere. Iar discuția despre chiriași o stînjenea vădit. Se grăbi să-l asigure pe locotenent că primise banii care i se cuveneau. Ba mai mult : persoana plătise pe o săptămîină înainte.

— E bun plătit. Nu-i vina mea că a șters-o.

— Cînd ?

— Astăzi.

Vasile Popescu simți pentru a doua oară în ziua aceea că-l scaldă un val de transpirație. Zise rar și cu emoție :

— Un bărbat la cincizeci de ani, cărunt, cu ochelari fumurii, înalt și cu un mers săltat ?

— Îl cunoașteți ?

Privirea cruntă a locotenentului îi băga frig în oase. Își aprinse o țigară scuturată și bijbîi cu degetele tremu-

rinde să și-o vire în gură. Locotenentul îi puse pachetul său cu țigări în față și încercă s-o liniștească :

— Stați jos și s-o luăm pe îndelete. N-o să pățiți nimic. Omul acesta ne interesează. Cum îl cheamă ?

— Nu știu, behăi bătrîna înecîndu-se cu fum.

Categoric, discuțiile cu milițienii nu-i priau.

— Uite ce e, mămișo, cu dumneata n-am nimic. Indiferent ce-nvîrți, de data asta te las ușor. Trebuie să-mi spui numele lui. De unde vine, unde a plecat. Tot ce știi.

Bătrîna îl privi neîncrezătoare, cu ochii umezi și tulburi. Locotenentul aprinse încă o țigară și i-o oferî.

— Mi l-a trimis madam Ghenoiu. Întîi a întrebato pe ea dacă nu are o cameră pentru cîteva zile. Nu mi-a spus cum îl cheamă. O persoană atît de serioasă, de ce mi-aș fi făcut griji ? Mîine îi făceam mutația de flotant și aflu și cum se numește. Știți, eu sînt cam bisericosă „Știu un oraș pentru matale“, mi-a zis. M-a văzut rugîndu-mă. „La fiecare colț de stradă e o biserică“, a zis. Un om tare cumsecade.

— Nu s-a recomandat în nici un fel ?

Bătrîna nu răspunse imediat.

— Zicea, nu știu, de, de o întîlnire.

— Cînd ?

— Nu știu. Nu mi-a spus. Nu prea a ieșit din casă. Alaltăieri, către seară, mi l-a adus madam Ghenoiu și azi la prînz s-a dus.

— Nu a ieșit niciodată ?

— Ba cred că da. Ieri seara a lipsit vreo trei ceasuri.

— În ce direcție a apucat-o ?

— N-am văzut. Nu mă interesa.

— Ce bagaje avea ?

— O geantă. Sau, cum să spun, un fel de geamantă-naș negru. Dar uite, numai atîtica. Chiar mă miram ce poate să intre înăuntru.

— Ce făcea acasă ?

— De unde să știu ?

— Ba știi. Zi-i repede. Dacă-mi vinzi numai gogoși, rămîn aici pînă mîine.

— Pentru numele lui Dumnezeu, miorlăi bătrîna fără prea multă convingere, de ce te-aș minți eu pe matale ? Stătea și el ca omul cu carte și citea. M-am dus la apă și mi-am aruncat privirea. Se înfunda într-un searun și citea gazetele.

— Vino să-mi arăți, unde și cum.

Fu condus în camera de la față. Se intra, ca mai în toate casele de pe strada aceea, printr-o odaie tampon, cu două, trei scări de ciment sub ușă. Camera avea două ferestre spre stradă, acoperite cu perdele grele. Unul din fotolii fusese deplasat din mijlocul odăii aproape de fereastră. Locotenentul se așeză și întoarse capul spre stînga. Nici nu era nevoie de mai mult. Doi din ciucurii perdelei fuseseră legați și prin deschizătura astfel obținută aveai o bună vedere asupra unei anume porțiuni a străzii, mai exact asupra casei ocupate pînă de curînd

de Foca. La lumina piezișă a felinarului din colțul străzii se conturau deslușit coloanele albe ale terasei și chiar ferestrele mai mici de la încăperile locuite de profesor și soția sa. În odaia lui Foca, omul lăsat de maior să vegheze lângă telefon se slujea doar de veioză. Lumina ei răzbea vag prin hîrtia groasă pusă-n geam.

— Pe la ce oră s-a întors ?

— Nu mă culcasem încă. Să fi fost zece.

— Și după asta, n-a mai ieșit ?

— M-am culcat. Dar noaptea, zic eu, de ce să fi ieșit ?

— Eu pun întrebările. Adu-ți aminte : n-ai auzit nici un zgomot azi-noapte ? Pași, o ușă deschisă, voci ?

— Eram foarte obosită, altfel dorm ușor. Eu gîndesc că nu.

— Madam Ghenoiu de unde-l cunoaște ?

— Nu-l cunoaște, păcatele mele. A venit omul la dînsa și i-a zis c-ar căuta o gazdă liniștită pentru vreo săptămînă. Eu camere libere n-am, i-a răspuns femeia, dar mergi matale cu mine la madam Wilhelmina. Adică la mine. Au venit și ea mi-a zis : uite-l, vecină, pe dumnealui. Așa și pe dincolo. Discuții ca între femei. Dînsu, om civilizât, ce mai încolo-ncoace, n-a scos un cuvînt.

— Ce fel de ochi avea ?

— Păi, nu știu, că nu și-a scos ochelarii. Zicea că-l supără lumina. De-atîl citîi, zic eu.

— Și el ce-a zis ?

— Nimic. Zece vorbe, dac-a scos, e mult.

— Deocamdată e bine, madam, spuse locotenentul și se ridică. Mîine o să dai o declarație. Noaptea e lungă, poate-ți mai amintești cîte ceva. Ai telefon ?

O întrebare care putea foarte bine să lipsească. Locotenentul se ridică și ieși în curte. Traversă strada și se-n-dreptă spre camera lui Foca. Un plutonier în vîrstă se instalase foarte comod în pat și, bătrînește, cu ochelarii lăsați pe vîrfu nasului, moțăia pe paginile unei cărți. Cizmele și le lăsase deoparte, astfel că, grăbindu-se să ajungă la telefon, locotenentul se împiedică și aproape se lungi pe pat.

— Mă cam strîng, se scuza plutonierul, așteptînd să fie făcut de două parale.

— Vezi-ți de treabă, îl sfătui preocupat locotenentul. A sunat cineva ?

Plutonierul se ridică, străduindu-se să ia o atitudine cît de cît cuviincioasă. Avea mutra unuia prins în flagrant delict de adulter. Scutură hotărît din cap și vîrî stîngaci cartea sub pernă.

Locotenentul forma un număr. Întrebă : -

— Ce citeai ?

— Habar n-am, spuse zîmbind încurcat plutonierul. Am găsit-o pe-aici. Și se uită la titlu. Pentru că titlul nu-i spunea nimic, întinse cartea locotenentului. Acesta silabisi :

— „Dicționar de stiluri“ ? Și merge ?

— O aiureală. Mai trece timpul.

Locotenentul formă din nou numărul. Și așteaptă. Telefonul suna zglobiu, la nesfârșit. Locotenentul închise și formă din nou numărul. Părea dispus s-o ție așa pînă în zori. Plutonierul își privi discret ceasul și căscă. Zise mai în apele sale :

— E unsprezece. Ce să-i faci, vîrsta...

Intr-un tîrziu răspunse un glas de femeie. Vasile Popescu spuse „bună seara“ și-și declină gradul și numele. Vroia să vorbească neapărat cu tovarășul maior. Femeia îl ascultă pînă la capăt și răspunse foarte încet.

— Reveniți mîine. Soțul meu doarme.

Insistă. Spuse că era extrem de important să-i vorbească.

— Vă cred. Dacă o cere șeful cel mare îl trezesc, altfel nu.

— Asta a ordonat tovarășul maior ?

— Mie nu-mi dă ordine, tovarășe ! Asta am hotărît-o eu. Lăsați-l să doarmă o noapte, o singură noapte. Într-o zi, o să adoarmă pe stradă. Nici n-a mîncat, înțelegeți dumneata ?

— Înțeleg, o acompanie locotenentul, dar trebuie să-i comunic un lucru de cea mai mare însemnătate.

— Mîine, zise abia șoptit femeia și închise.

Își mușcă buza de jos, stătu o clipă la îndoială, apoi înfipse repezit degetul în rozeta telefonului.

— Soția șefului ? făcu politicoș plutonierul.

— Da.

— Renunțați. E o muiere...!

Locotenentul se burzului.

— Nu-i după voia ei.

— Ei, sigur, aprobă sceptic dar politicoș plutonierul.
Atunci mai sunați.

Și scoase „Dicționarul“. Lucra cu maiorul de douăzeci de ani. Locotenentul, numai de două zile. Mai bine zis, de-o zi și jumătate.

Printr-una din acele bizare potriviri, ale căror mecanisme vor rămâne de-a pururi ascunse, sfada dintre înțeleptul familist, plutonierul Paraschivescu și locotenentul burlac Vasile Popescu se încheie exact în clipa în care, la celălalt capăt al orașului, în gospodăria maiorului, se pregătea terenul pentru o importantă înfruntare de principii. Se întâlneau, într-o împrejurare decisivă, principiile foarte viguroase, deși întrucitva cam rigide, ale doamnei Ionescu și acelea, categoric mai firave, ale soțului ei, cetățeanul Ghiță Ionescu.

Erau ceasurile unsprezece, maiorul, prin urmare, nu dormea, abia intrase și se dezbrăca în hol, oftând cu mult ternei. Nevastă-sa rezema pragul ușii dinspre camera de zi și, dat fiind că apartamentul era cufundat într-un semi-întineric cald, confortabil, favorabil îndeosebi unor întrevederi scurte și tănuite, nici unul nu se îndemna la vorbă. În ce-l privea pe maior, cu siguranță că s-ar fi suit direct în pat și ar fi închis ochii pe loc, fără să scoată un cuvânt.

— Ei, zise într-un târziu doamna Ionescu, ai făcut ceva ?

Întrebarea trebuia neapărat pusă. Acesta era tonul.

— Ei, repetă în șoaptă femeia, nu-mi răspunzi ? Ai vorbit ? El ce părere are ? Nu se poate s-o mai ducem așa. Cine știe pînă unde au ajuns... Sînt doar o mamă, nu-i așa ? Am dreptul să știu ce-au de gînd. Nu vrei să-mi răspunzi ? Prea bine. În cazul ăsta, știu ce am de făcut. Dacă ar fi după tine, băiatul trebuie lăsat să-și facă de cap. Nu spui nimic ? Tu nu zici chiar nimic ? Ai vorbit cu generalul ? E tată și el. E fiica lui. Fetele sînt întotdeauna mai nebune, știi doar.

— De unde să știu, îngîină maiorul. Tu n-ai fost.

— Te rog să nu glumești. Ce vezi tu de glumă aici ?

Dacă cineva urmărea să obțină, pentru un studiu al caracterelor, masca unei profunde melancolii la care într-un chip cu totul personal, se adăuga un sentiment de plictiseală cazonă, nu avea decît să-i ceară acordul lui Ghiță Ionescu în chiar clipele acelea. Un om care, în nici un caz, nu avea figura unuia pus pe șotii.

— Ție-ți arde de bancuri, insista inspirată soția, iar eu mă tot frămînt : ce-î de făcut ? Ce-i de făcut ?

— Și ce-i de făcut ? zise maiorul, parcă trezindu-se din somn.

— Pe mine mă întrebi ?! Ești doar tatăl. Trebuia să te sfătuiești cu generalul tău. Să lămuriți povestea amîndoi. Ce-aștepti de la mine ? Ce poate să facă o biată femeie ?

— Am vorbit, zise abstras maiorul. De vorbit, am vorbit.

— Și ? !

În loc de răspuns, maiorul se apăsă să-și scoată pantofii.

Vorbise, e drept, cu șeful cel mare. Tăcuseră, mai bine zis, vreun sfert de ceas împreună, gândindu-se, firește, la aceeași problemă. Era normal să creadă că și pe general îl frământa chestiunea copiilor, întrucât și el avea o nevastă. Iar nevasta generalului era, la rîndu-i, convinsă că totul se poate clarifica în cursul unei discuții tăioase, ca de la șef la subaltern. Stăteau, deci, alături în primul rînd de scaune al sălii de festivități și indicau civilizat mîna dreaptă, în semn de aprobare, la fiecare hotărîre a adunării. În ziua aceea se înființa echipa de dansuri populare a sectorului, lucru plin de semnificații după spusa unui tovarăș care luase în mai multe rînduri cuvîntul. Maiorul și generalul său își comunicau, în pauzele scurte ale întrunirii, o seamă de considerații de serviciu, majoritatea legate de ancheta abia deschisă.

— O treabă complicată, Ionescule, zice generalul. Aștia parcă se cam liniștiseră de-o vreme.

Spunea „aștia“, gândindu-se desigur la treburile pe care le rezolvaseră cîndva, cu niște ani în urmă, pe vremea cînd o crimă săvîrșită cu multă cruzime ori cu mare abilitate, ori cu abilitate și cruzime deodată, era un fapt oarecum frecvent. De bună seamă că povestea nenorocită care se ivise n-avea nici o legătură cu cele vechi, cel

puțin nu cu istoriile ale căror fire le descurcaseră odinioară, pe cînd erau mai tineri, pe cînd generalul era numai maior și maiorul plutonier.

— Ce-ți face băiatul ? îl mai întrebasese parcă într-o doară, șeful cel mare.

— Învată, i-a răspuns maiorul. E de special ce pot să învețe copiii de azi. Toată ziua stă cu nasul în cărți. Te miri că se mai gîndesc și la altele.

O spusese cu multă convingere. Nici n-a băgat de seamă că șeful lui a început să se scarpine strîntorai la bărbie.

— Dar fata dumneavoastră ?

— Bine, se grăbi să răspundă generalul. Învată. Copiii de azi învață, într-adevăr, foarte mult. Sînt mulțumit de ea.

— Și eu sînt mulțumit de băiat.

Poate că de aici ar fi urmat o conversație camaraderască pe teme privind educația copiilor, dacă, mînat de nu știu ce veselie spontană, deșteptul de Spiridonescu nu ar fi ridicat mîna ca să-l propună în comitetul de organizare al clubului.

— Tovarășul maior Ghiță Ionescu, a zis, e un tovarăș de nădejde, îl cunoaștem cu toții, a dat dovadă întotdeauna de sobrietate și inițiativă, ori noi de un tovarăș sobru și întreprinzător avem nevoie, care să ducă la bun sfîrșit ceea ce a promis, nu de unul bun de gură și atît.

Sala a aplaudat, deși, la drept vorbind, maiorul nu promisese să ducă la bun sfîrșit încă nimic pe linie cul-

turală. A aplaudat îndelung și secretara, ridicându-se aproape în picioare, din rîndul al patrulea, de unde se găsea, ca să-l vadă la față pe cel ales de mase. Ca și cum îl vedea pentru prima oară abia atunci, ca și cum impresia pe care maiorul i-o făcea era atît de puternică, încît se simțea îndemnată să aplaude pînă ce i se înroșeau palmele. Rodul acestei agitații a fost că tovarășa secretară a transpirat abundent și, odată cu mirosul cald al trupului ei dolofan, s-a răspîndit suav, în toată sala, un miros de parfum de trandafiri de proveniență orientală.

Cam asta a fost toată discuția cu generalul.

Cum descălțatul pantofilor nu putea să dureze la nesfîrșit, maiorul și-i alinie lîngă aceia ai băiatului, altfel purtînd același număr și încercă să se strecoare pe lîngă nevastă-sa în camera de zi.

— Și !!! repetă doamna Ionescu imperativ. El ce-a zis ? ! Ce trebuie să facem ?

Maiorul se opri. După mutra pe care o avea, acră și pe jumătate adormită, puteai fi sigur că spusese tot ce avea de spus. Găsi, totuși, puteri să protesteze :

— De ce e nevoie să ne grăbim ? Poate că dracu nu e chiar atît de negru. În definitiv, nici nu prea-mi dau seama care-i problema. Mă înțelegi ? Nu văd esența problemei.

Și trecu pragul.

— Ce esență mai vrei ? bombăni în urmă-i soția: Copiii își fac de cap și el, poftim ce vrea : esență.

Maiorul însă n-o mai auzea. Se găsea de-acum la biroul fiului său, unde acesta, cu totul indiferent la sușoteala părinților, își vedea de treabă. O ocupație, ce-i drept, cam ciudată. Împletise, dintr-o bandă de hîrtie albă, un fel de opt pe care-l contempla într-o stare de mare reverie. Maiorul văzu aceeași figură schițată în caietul de geometrie al băiatului. Îi trecu ușor mîna grea peste păr, într-un gest de mîngiere cam stîngaci și constată :

— Care va să zică, lucrezi.

Acesta îi întinse jucăria cu o expresie de satisfacție pe chip. Avea fruntea masivă a tatălui său. Ridurile urmau să vină, desigur, cu vîrsta.

— O problemă fascinantă, spuse fiul. O figură simplă, care conține un vestit paradox. Mă preocupă chestiile astea paradoxale. Mă-nnebunesc, pur și simplu.

— Era numai un fel de a vorbi, se înțelege, fiindcă tînărul părea croit întrutotul din materia viguroasă a tatălui. Un om fără complexe, dispus să găsească în toate cele cîte ceva pasionant. De aici pînă la nebunie era o cale lungă.

— Uite, zise tînărul ridicîndu-se în picioare, avem un fel de colac dublu. Se cheamă banda lui Möbius sau inelul lui Möbius. Așa-i zice tipului care a descoperit șmecheria. Luăm o fișie de hîrtie mai lungă — aici tînărul luă într-adevăr o fișie de hîrtie — și facem un cerc. Dar, în loc să obținem o secțiune dintr-un cilindru, lipim cele două capete ale benzii invers. Ce vedem ?

Maiorul, luat pe neașteptate, nu vedea nimic. Poate doar ceva care semăna cu măcenicii frământați cîndva de maică-sa. Hotărît lucru, măcenicii ăștia nu puteau să-l înnebunească într-atît pe fiul său, încît, în loc să se lungească în pat și să ofteze după fiica generalului, stătea aplecat pe birou, cu spatele lui athletic mult curbat și se holba la o bucată de hîrtie.

— Vedem, continuă cu avînt didactic băiatul, unul din cele mai senzaționale paradoxuri ale geometriei. O figură care este, în același timp, și interior și exterior.

Maiorul se simți oarecum depășit de problemă.

— Ce zici, tată ?

— Ce să zic ?

— Fii atent. Să considerăm, de exemplu, secțiunea simplă a cilindrului. Cercul acesta, banda aceasta, mai bine zis, are o față exterioară, nu-i așa ? Și una interioară. Pînă aici totul e în regulă. Dacă lipim capetele invers, figura se stîlcește. Obținem un soi de opt, iar banda ne permite o circulație neîntreruptă, pe interior și pe exterior. Practic, nu mai putem spune : acum e afară, acum e înăuntru. În natură, asta e o aberație. În geometrică, iată că se poate.

Maiorul plimbă degetul arătător de-a lungul benzii, după sfatul fiului, se convinsese că, într-adevăr, nu putea spune cînd degetul îi luneca pe suprafața exterioară și cînd pe aceea interioară, fiindcă fața era deopotrivă și revers. Intrigat, luă jucăria din mîna băiatului și o cercetă

îndelung. Nu pricepea deloc în ce constă trucul. Pentru că, de bună seamă, era un truc. Zise :

Nu mă duci. Geometrie, negeometrie, e la mintea oricui că spatele e spate și fața față.

Nu-i chiar atât de sigur.

Maiorul îl privi abătut.

Auzi, mă puștime, am cincizeci și ceva de ani. Dă-mi voie măcar să știu atîta lucru. Ori e albă, ori e neagră. Cînd nu e nici albă, nici neagră, e cenușie. Dar albă-neagră nu există.

— Există ! făcu glacial fiul. E o problemă filosofică. Nu e o treabă prea ușoară, desigur, dar cu anume efort o poți pătrunde. Filosofia e salvarea omului.

Maiorul îl privi bănuitor. Cum putea veni salvarea omului de la măcenicul ăla, iată un lucru asupra căruia trebuia să mai mediteze. Nu de alta, dar ca să-i facă o plăcere băiatului. Oricum, nu în seara aceea. Era ora unsprezece și jumătate, urma o noapte scurtă, urma o zi lungă.

Dacă există, spuse concesiv maiorul, atunci o să ne gîndim și noi la drăcia mătăle.

Și căsă.

Băiatul se așeză, își vîrî nasul în caiet și zise profetic:

Ți se pare o bagatelă. În realitate, cuprinde totul. Față și revers, interior și exterior, stînga și dreapta, sus și jos, esență și aparență. Numai bagatele. Dacă am sta mai mult de vorbă, ți-aș arăta cum toate pe lume sînt interior-exterior. Depinde cum consideri problema.

Maiorul îl mîngîie pe creștet și-și puse pijamaua. În clipa următoare dormea. Abia spre dimineață trupul său masiv ieși cumva din somnul de moarte în care căzuse. În starea de semitrezie în care aștepta întotdeauna zbîrniiala îndrăcită a ceasului, avu un vis scurt, dar foarte clar. Se făcea că-l avea pe Foca în biroul său. Arăta ca în fotografie, doar că ceva mai bătrînicios. Stătea picior peste picior și nu părea deloc impresionat de cele ce se petreceau cu el. Maiorul i-a comunicat să-și scoată șireturile, curcaua și să predea tot ce avea asupra-i. Foca s-a executat fără grabă, iar cînd a fost să dea cureaua, o curea lată, soldățească, i-a potrivit capetele invers. Inculpatul Foca se încingea cu banda lui Möbius.

Tropăiala frenetică ce răzbătea prin tavan, zorul dezlănțuit al familiei ce ocupa apartamentul de la etaj, îi dădeau maiorului, în fiecare dimineată, și asta de douăzeci de ani neîntrerupt, sentimentul penibil că orice grabă era inutilă, că oricît de bine și-ar fi calculat timpul, tot în întârziere era. Deși — cum se și cuvenea, dealtfel, ceasul își vedea de treburile lui și arăta ora șase fix.

Ghiță Ionescu se îmbracă pe întuneric, iute, ca la alarmele de noapte. Își prepară cafeaua bîjbîind la lumina albăstruie a flăcării de aragaz, sorbi zgomotos din li-coarea clocotită, fără să-i simtă gustul, iar în hol, se opri, preț de cîteva minute, încercînd să-și amintească dacă nu cumva uitase ceva. Nu uitase nimic, putea să plece fără grijă, nu avea cum să uite nimic. Tot ce-i era de trebuință se găsea prin buzunare, nu căra niciodată hîrtii după el.

Cu mîinile vîrîte băiețește în buzunarele paltonului, Ghiță Ionescu își acorda, în sfîrșit, o jumătate de ceas de libertate. Mergea la slujbă întotdeauna pe jos, singur cu gîndurile lui și era fericit. Nu trebuia să asculte pălăvră-

geala nămănu, nu lua în seamă decât gândurile care-i făceau plăcere. Prea multe lucruri la care să se gândească eu drag nu avea. Dar ființa prematur înțeleaptă a fiului său o simțea mereu prin preajmă, zîmbetul lui deschis și blînd îi ieșea pretutindeni în cale, oriunde s-ar fi aflat, în orice dispoziție sufletească, și asta era, ceva. Era, de fapt, totul. Era salvarea lui și, probabil, a omenirii. Ei, băieții ăștia buni și drepti, incapabili să mintă, îndrăgosiți parcă din pruncie de câte-o fată, erau șansa lumii ce avea să vină, o lume mai frumoasă decît cea în care-și cheltuisese tinerețea maiorul Ghiță Ionescu. Din păcate, bătrînul soldat avea o părere destul de proastă despre lume. Își propunea să judece totul fără patimă, să pună, pe cît era posibil, balanță cinstită între bine și rău și, socotind după cele lăsate în urmă, uneori, reușea. Fiîndcă își cunoștea atît de bine firea, fiîndcă se străduia să nu-și amestece simpatiile și antipatiile în afacerile pe care le avea de rezolvat, se socotea oarecum mintuit.

Dar mintuirea era una și părerea lui despre mizeriile lumii alta.

În fiecare dimineată — chiar și diminețile în care zăcea țintuit de reumatisme în așternut — maiorul își făcea bilanțul vieții. Era ca antrenamentul sportivilor profesioniști. O zi fără antrenament putea să însemne o șansă mai puțin în arenă.

Partea proastă era că în dimineata aceea jumătatea de oră de libertate se cam ducea pe apa sîmbetei, lîngă ei

se ivise, ca din pământ, locotenentul. O umbră înaltă, preocupată să-și potrivească pasul cu al său.

— Ce-i, băiatule ? se burzului maiorul.

— Am găsit un fir. Întîi am vrut să vă telefonez, dar m-am gîndit să las pentru astăzi.

Mayorul îl asculta atent. Cînd fu să vorbească, zise oarecum distrat :

— Ai dormit bine, locotenente ?

Vasile Popescu nu răspunse.

— E foarte important, continuă maiorul, să ai un somn bun. Uite, eu cred că dumneata n-ai închis un ochi toată noaptea. Ai un fir și ești nerăbdător să mergi pe el. În principiu nu-i rău, atîta doar că noaptea trebuie să dormi.

— Înțeleg, zise locotenentul afectat.

— Nu, nu înțelegi. Dumneata pleci de la ideea că trebuie neapărat să prindem făptașul. La mine treburile stau întrucîtva altfel. Eu știu că oricum el va ajunge la noi și că pe urmă își va primi pedeapsa. Acum te grabești să mă aprobi, însă nu sesizezi nuanța. Mai firziu, ai să vezi care-i diferența.

— Am vrut să fie totul bine.

— Dacă socoteai că e important, trebuia să-mi dai un telefon. Dacă povestea putea să mai dureze, trebuia să mă aștepti la birou. Ori una, ori alta. Și una, și alta în același timp nu se poate. Ori alb ori negru, ori sus ori jos. Ori interior, ori exterior. În altă ordine de idei: ai auzit de-un oarecare Möbius ?

— Un caz în secția noastră ?

Maiorul se opri brusc, privi melancolic în gol preț de o secundă fără sfârșit și își reluă greoi mersul. Părea să fi obosit dintr-o dată.

— Te interesează geometria ? întrebă maiorul.

— Nu prea. Mai bine zis, deloc.

Făcură câțiva pași împreună, în tăcere. Cel care vorbi primul fu maiorul :

— Ziceai că ai un fir.

Locotenentul se învioră.

— Vă spuseseam de poștaş. Și de un om care s-a interesat de Foca.

Maiorul aprecie delicatetea subalternului. Dar preciză :

— Adică, de Ionescu, zis Foca. Sau de Foca, zis Ionescu.

Dormise bine, nu voia să înceapă ziua cu o minciună. Din păcate, pe individ îl mai chema și Ionescu.

— Deocamdată știm, două nume. Ionescu și Foca. Nu-i exclus să aibă mai multe. Pricepi cum e : trebuie doar să-i dai de gust. Pe Foca, deci, îl căuta un necunoscut. Îl urmărea sau vroia să afle numai unele lucruri despre el. Cum vezi, două chestiuni diferite. Un tip cu ochelari fumurii, înalt, adus de spate, cu un mers ieșit din comun. De fapt, toți avem un mers ieșit din comun. Dacă ar sta cineva să ne spună cum sîntem, cum apărem în ochii oamenilor, am fi de bună seamă surprinși. Prin urmare, știi ceva despre omul ăsta. Dă-i drumul.

— A locuit trei zile la o femeie, vizavi de casa lui Ionescu-Foca. Ieri, nu se ştie cam pe la ce oră, a şters-o. E posibil să fi plecat de cu noapte. Femeia la care a locuit nu-i ştie numele. Nu ştie nici de unde vine. Nu ştie nimic. I-a luat piuitul, plătindu-i pe o săptămână înainte.

— Cine-i femeia ?

— O babă. Cam hoată. Dă camere cu chirie şi trage clapa fiseului. Ea zice că urma să-i facă mutaţia de flo-tant, dar nu o cred.

— Cum îl găsim pe individ ?

Cu obidă, cu un glas de mare comandant de oşti obli-gat să predea steagul după o bătălie pierdută, locotenen-tul spuse :

— Nu ştiu, tovarăşe maior. Am o idee, aş vrea s-o încerc, dar m-aţi descurajat.

Ghiţă Ionescu păru lovit în moalele capului :

— Cum naiba te-am descurajat ? Unii îmi zic că ţip, alţii că le tai tot curajul. Poftim, să mai lucrezi cu ei.

Şi, absolut senin, ca şi cum între lucrurile astea există întotdeauna o legătură, maiorul întrebă :

— Eşti însurat, locotenente ?

Vasile Popescu nu răspunse. Prin întuneric, maiorul încercă să-i ghicească expresia. Nu reuşi. Tânărul păsea apăsător şi demn.

— Ai dreptate, oftă maiorul, e o treabă care te pri-veşte. Îţi par, de bună seamă, un bătrîn lipsit de tact. Zi-mi mai departe ideea aia a duminică şi să vedem ce-i de făcut.

Locotenentul se refăcea repede. Reluă grăbit firul povestirii :

- Anumite indicii mă fac să cred că persoana locuiește în Focșani. Sau în Iași. Oricum, într-un oraș din Moldova cu multe biserici. Nu știu dacă informația este adevărată, am numai câteva indicii, câteva semne mai degrabă, dar simt că merită să fac o deplasare. Mă înțelegeți ? Simt.

Glasul îi suna plin de mindrie. Vroia să spună, de fapt, că e sigur. Vroia să-l convingă de valoarea intuiției sale. Era convins că intuiția e totul. Dacă maiorul îi cerea argumente, le-ar fi găsit pe loc. Își făcuse, de-acum, imaginea omului pe care-l căuta. Nu dormise deloc toată noaptea, stătuse doar lungit în pat, cu ochii deschiși, proiectând acolo, pe albul stins al tavanului, o mulțime de scene și se putea spune, fără ezitare, că era cu toată ființa lui în stare încă de veghe. Ca un copoi înainte de a fi lansat pe urmele vînătorului. Îl vedea, pur și simplu, pe omul acela. Își închipuia, cu anume precizie, casa în care locuia, avea în minte, compuse din neant, din frânturi de imagini desperecheate, din lecturi, din filme chipul străzilor pe care acesta le bătea, imaginea persoanelor cu care avea de-a face.

--- Pînă una-alta, zise maiorul, ar fi bine să-l chemi la dumneata pe Ion. Negrîciosul. Poate l-ai cunoscut. Să mergeți din nou la babă și s-o luați la întrebări. Dacă înșală fiscul, poți fi sigur că știe o mulțime de lucruri despre ebriașul ei. Le pastrează pentru altă ocazie. Cînd o să fie strînsă cu ușa. Muierile astea bătrîne și

singur se pricepe să se apere. Ion e mare meșter. L-am pus să facă o treabă ieri și cred că acum e la birou. Ia-l și-ai să vezi că găsiți un fir ceva mai grosior. Mai binețers, vreau să zic. Dacă nu cumva chiar firul care ne face trebuință.

Locotenentul nu-l auzea. Gîndul îi umbla pe străzile înguste ale unui oraș vechi, unde la fiecare colț îi răsărea în cale o biserică. Grăbea pasul, dar omul lui cotea mereu, se pierdea printre clădiri. Era la el acasă, era prudent. Locotenentul executa un filaj ca la carte, însă tipul se dovedea deosebit de inteligent. Ai fi putut crede, cum mergea așa grăbit, cu umerii lăsați, săltînd din călcîie, că e un cetățean oarecare plecat după treburi, nu un răufăcător uns cu toate alifiile, un om perseverent, în stare să-și urmărească victima pînă ce aceasta se preda, epuizată.

— Ar fi mai bine, zise maiorul, să vedem ce-i cu telefonul lui Foca. Cît îl costa lunar, dacă vorbea cu provincia, convorbirile vechi. Mă rog, să dăm de-o urmă. Am cunoscut oameni pe care telefonul i-a dat de gol. Ei sînt prudenți, au grijă să fie acoperiți, își croiesc alibiuri de toată frumusețea, dar cînd e vorba de telefon, formează numărul reflex și cer cutare și cutare lucru. O localitate, un nume. Iar acolo, la poștă, toate sînt scrise în caiet un nume, costul convorbirii, durata, localitatea. Mă rog, așa cum spune legea.

Vasile Popescu continua urmărirea. Pentru moment, individul reușise să-i scape. Avea, totuși, controlul situ-

așiei. Nu-i rămînea decît să meargă la inspectoratul școlar al orașului, să afle tot ce-l interesa despre persoana în chestiune. Simplu și eficient. Societatea te ajută să trăiești în siguranță, dar păstrează un control permanent asupra tuturor faptelor care te privesc : situația profesională, situația familială, trecutul și prezentul, totul.

— Trebuie să ne vină raportul medico-legal, continuă maiorul. Apoi, rezultatele de la laborator. Mecanicul auto o să ne spună și el ceva. Să comparăm măsura hainelor lui Foca și înălțimea persoanei care a ars în mașină. Să vedem ce se potrivește și ce nu. Așa am făcut întotdeauna și a fost bine. Cîc-mi garantează că omul care a murit e tot una cu cel care a dispărut ? Poate Foca are chef să apară mîine, poimîine și să spună : „Bună ziua, am auzit că m-ați căutat. Îmi pare rău că v-ați pierdut timpul. Am fost să contractez niște fulgi pentru cooperativa Avîntul gîștelor“. Dacă firul matale e bun, crede-mă, o să fie tot atît de bun și în zilele următoare. În privința asta, nici o îndoială.

Ajunseseră, în sfîrșit, la slujbă. Locotenentul se opri înaintea scărilor și-l privi întrebător. Avea un chip uscat de febră, îndîrjit. Nu-i priau nopțile nedormite și nu o știa.

— Ce-i, băiatule ? zise maiorul cu o neașteptată undă de blîndețe în glas. Un glas răgușit, ca al oamenilor chinuți toată viața de amigdalite. Prin răgușeala asta permanentă alît blîndețea, cît și iritarea apăreau cam la fel. Puțini știau să facă deosebirea.

- Vă rog foarte mult ! spuse Vasile Popescu.
- Ce mă rogi ?
- Să-mi permiteți să fac o deplasare.
- Unde ? !

Mirarea maiorului era sinceră.

— Unde vrei să te duci ? Avem treabă. Nici nu știi cită treabă avem.

— Pe firul meu. Simt că am dreptate. Omul acela e cheia.

Mayorul se frecă la ochi. Se frecă după ceafă. Își masă bărbia.

— Dacă zici că simți, du-te. Simțurile mele nu prea mi-au vorbit astfel. Nici intuiții n-am avut. În fine... Să vii să-ți semnez ordinul de serviciu.

— Vă mulțumesc. Am să vă țin la curent telefonic. Dacă e ceva important, vă rog să-mi dați voie să sun acasă.

— Cum crezi, cum crezi, zise maiorul apatic și urcă scările, târîndu-și picioarele. În urma lui, locotenentul sărea treptele din trei în trei.

Răcoare, miros de praf umed, uși date de pereți, lino-
leumul care alunecă și Maria trebăluind grăbită, zdrăn-
gănind ca întotdeauna două găleți mari de tablă. Acesta
era sediul secției criminale la orele șapte fără douăzeci.
Ofițerul de serviciu stătea în pragul ușii, stingherit vizi-
bil de atmosfera generală, atât de neprimitoare. Cinci
minute mai târziu toate vor fi în regulă, chiar și lino-
leumul va arăta curat și proaspăt, numai că uite, acesta
era obiceiul maiorului, să se înființeze la slujbă mai
devreme, nu cu mult, cu douăzeci sau douăzeci și cinci de
minute, destul însă ca să găsească totul vraiste, să te facă
să te simți vinovat. Maria ridică ostenită capul și-și
șterse fruntea transpirată cu dosul mîinii. Maiorul zise
respectuos „Bună dimineța”. E singurul care-i vorbește
atît de frumos, gîndește Maria. Cît a fost bolnav, femeia
a simțit că-i lipsește ceva. Acum, că-i aude glasul, se
întreabă de ce-o face, de ce îi dă binețe, ce gîndește el,
în fapt, despre oamenii umili, care trădese din greu pen-
tru o pîine.

Ghiță Ionescu închise cu grijă usa biroului în urmă-i și se dezbracă de palton. În clipa în care se pregătea să stea jos, se auziră mai multe bătăi în clanță.

— Intră, Ioane, strigă maiorul.

Negriciosul, care binemerita la un ton mai mult decât familiar din partea șefului, se strecură în cameră, ușor ca un paj. Un om agil și uscat, ai cărui ochi negri-vineții, ca magiunul de prune, te priveau întotdeauna zîmbitori. Genul de bărbat în fața căruia se înfioară toate cucoanele, indiferent de poziția lor socială. „Simpatie tip, dragă. N-are cine știe ce carte, dar e simpatie foc. Cu ochii ăia ai lui !“

— Să trăiți ! zise Ion.

— Să trăim, prietene. Chestia este cum ?

Ultimele cuvinte maiorul le rostise în șoptă.

— De unde știți că eram tocmai eu ? întrebă flatai și totodată neliniștit Ion.

Maiorul îl privi cu simpatie și spuse :

— Știu.

Nici un miracol. Toți ceilalți băteau cu îndrăzneală în tăblia ușii capitonate, pînă reușeau să distingă mormăiala șefului. Ion proceda întotdeauna mai isteț : zdrăngănea clanța. Mai exista încă un motiv : singurul om care, cu excepția maiorului, venea la serviciu mai devreme, adesea cu o jumătate de ceas, era Ion. Stătea pe undeva, în marginea orașului, într-o casuță ponosită : în ceasurile libere o lăcea pe grădinarul, țineala lui era

aerul curat. Seara deci mai devreme, ca să nu călătorească înghesuit, să respire aer curat.

— Ei ? îl îndemnă maiorul.

Înainte de a răspunde, Ion mai chibzui puțin. Zise :

— Nimic.

Mayorul se ridică în picioare și se îndreptă spre ferastră. După un timp, mestecîndu-și preocupat buzele, îl privi pe Ion cel ochios.

— Nimic, repetă acesta. Chiar nimic.

— E bine. Poate-i mai bine așa.

— M-am orientat, îl însoți nesigur Ion. La două-trei noaptea, puțini călători prin tramvaie. La ora asta, oamenii moțăie. Unul treaz sare imediat în ochi. Taxatoarele, ehei, văd multe, țin minte multe. Dacă era ceva, aflam cu siguranță. Tipul a mers, probabil, cîteva stații pe jos și a luat vreo cursă spre gară. M-am interesat și la taximetriști. Nimic.

— Și așa e bine, zise maiorul. Cînd nu e albă, înseamnă că e neagră. Ori pe interior, ori pe exterior. Altfel nu se poate.

— Ordonafi ? ! !

— Aș ordona ceva, dacă n-ai nimic împotrivă. Te-ăș ruga să mergi la oficiul telefonic de care aparțineau dumnealor, profesorii ăia bătrînei. Adresa e Frați Epitropi, 10. Telefonul figurează mai mult ca sigur pe numele proprietarilor casei, oricum, verifică. Vezi cît s-a plătit în ultimele zece-douăsprezece luni. Apoi, ia situația pe un an înainte. Să-ți dea și lista convorbirilor cu provincia.

De cine au fost chemați, pe cine au chemat. Tot ce scrie acolo.

— Am înțeles ! făcu mîndru Ion. Onoarea firmei ! În două ceasuri sînt înapoi.

— Așa să fie, hotărî mesianic maiorul, și-l conduse de umeri pînă la ușă.

Cînd o deschise, băgă de seamă că în ciădire era de-acum alt aer. Mirosul de umezeală, de curățenie matinală fusese luat de un parfum gingaș de mosc. Secretara îl privea cu recunoștință. De ce ? Acesta era secretul ei. Maiorul nu ținea să-l cunoască. În consecință, reveni urgent în fața biroului. Ridică receptorul telefonului, secretara zise „da“, maiorul întîrzie cîteva clipe, apoi zise :

— Vreau laboratorul foto. Și să vedeți dacă e gata raportul mecanicului auto în cazul Foca. Dacă nu, să-i dea bătaie. Pe urmă, sunați-l, vă rog, pe procuror.

Drept răspuns, secretara îl informă :

— V-a chemat soția. O să revină.

— Știu, îngînă cu alean maiorul. Sînt absolut convins că o să revină.

Exact cum ar fi spus : pămîntul se învîrtește în jurul axei sale, soarele răsare dimineața și apune seara, pătratul ipotenuzei este egal cu suma pătratelor celor două catete. Numai adevăruri veșnice.

— Aveți laboratorul.

O voce de om prezent oricînd la datorie. Fotograful cel rotofei avea proprietatea de a trage zdravăn chiulul,

fiind, totuși, prezent acolo unde era musai nevoie de dînsul. Toți știau asta, dar nimeni nu i-o reproșa, întrucît nimeni nu reușise să dovedească clar că în ziua cutare, la ora cutare, lipsise nemotivat. Grasul era omul celor mai rotunde alibiuri.

— Să trăiți, și să înfloriți, tovarășe maior. Vă aduc pozele. O plăcere.

— Ai mărit portretul lui Toca ?

— Se poate ? !

— Spuneai și de un pictor.

— S-a făcut, tovarășe maior. Am un neam pictor. A executat trei variante : cu pălărie, fără pălărie și cu chelie.

— Cum naiba vine asta ? Cine ți-a zis de chelie ?

— Mai gîndim și noi, tovarășe maior. Omul în douăzeci de ani se schimbă. Unii se-ngrașă, alții chelesc. A zis văru-meu că, la dorință, vi-l face mai plinut ori mai tras la față. Să-i dați numai comanda. Un băiat foarte talentat. O speranță a artei noastre socialiste, am putea zice...

— Să văd, i-o reteză maiorul.

Telefonul țîrîi ușor.

— Maior Ionescu.

— Bună dimineata, drăguță, spuse plin de solitudine procurorul. Cum te mai simți ?

— Merge, răspunse tărăgănat maiorul. Am pus oamienii în priză. Spre sfîrșitul zilei am putea discuta unele lucruri.

— Prea bine. În altă ordine de idei : am vorbit cu doctorul. Mă necăjește. Drăguțul de el își cam face de cap.

— Lucrează corect, îl apără maiorul.

— Dar merge greu.

— Mi-a telefonat aseară, zise cam fără chef maiorul. Mi-a spus ceva, nu prea mult, atât cît să-mi fac o idee. O chestie care complică întreaga poveste. Ca și cum nu era de-ajuns de complicată.

— Să vin pînă la tine, drăguță, făcu nerăbdător procurorul.

— Deocamdată nu, îl temperă maiorul. Nu-i nimic clar. Să văd scris. Deocamdată e numai o impresie a doctorului. Crede că Foca se spăla rar pe picioare. Mai bine zis, deloc. O treabă care nu se potrivește. Pantofii au protejat oarecum laba piciorului. Cînd vom citi raportul doctorului, vom ști precis ce și cum. Să coroborăm toate informațiile.

— Cum zici tu, drăguță, cedă cu un glas plin de rezervă procurorul. Dacă e vorba de vreo substituie, istoria într-adevăr se complică. Înseamnă că o să dureze, nu-i așa ?

Îl îndemna să-și asume, chiar vag, un termen. Ca mai pe urmă să se refere mereu la el, să insiste, în felul său, diplomatic, aparent detașat de problemă : Poate am putea să încheiem mai degrabă, drăguță. Ai lucrat repede întotdeauna, drăguță. Simțeam eu că am dat de dracu, dar mă bizui, ca de obicei, pe tine, drăguță. Și altele asemănătoare.

— N-o să dureze, spuse Ghiță Ionescu. Și, după un timp : Sau poate că da. Ori una, ori alta. Îmi trebuie o fotografie bună. Cum o am, îi dau drumul la multiplicat. Trebuie să vedem, totodată, ce persoane sînt date dispărute în ultimele zile. În toată țara. Va trebui să mă ajutați. Ultimele fraze le rostise cu atenția împărțită. Fotograful cel corpolent revenise, ceru din priviri aprobarea să se apropie de birou și, cu un aer mai mult decît triumfător, îi puse maiorului în față trei imagini prelucrate ale chipului cam absent al lui Foca. Ghiță Ionescu lăsă receptorul pe bîjbuite în furcă și fluieră admirativ. Crasul se făcu stacojiu de plăcere.

— Minunat, zise maiorul, minunat, prietene.

Pictorul intervenise direct pe copii. Pe una adăugase o pălărie, de forma celei găsite în casa din Frați Epitropi. În alta îl îmbrăcase pe Foca într-un frumos costum de ginere la două rînduri. Se distrase, pur și simplu, pe seama celui dispărut, dar efectul era teribil. Lucrase cu plăcere, cu multă finețe, iar cea de a treia imagine, înzestrată cu o chelie lucioasă, foarte șic, îi încununa munca.

— Talentat amicul, zise admirativ maiorul. Cîștigă, sînt sigur, o groază de bani. Pictorii ăștia. Întotdeauna i-am invidiat.

— Trage mîța de coadă, îl întrerupse respectuos fotograful. Genul realist nu se mai caută.

— Zău ? făcu vag maiorul.

Evita, s-ar fi zis, o confruntare pe terenul delicat al esteticii. Vocea lui spunea că faptul îl surprinde și că are pentru talentatul pictor realist toată considerația.

— Astăzi, îl lămuri cu tact **grăsunul**, trebuie să te dai cu moda.

Ghiță Ionescu clătina fără chef din cap. O chestiune care-l depășea. În ce-l privea, găsea talentul pictorului deosebit de util. Maiorul avea o admirație fără margini pentru toate treburile care duceau la un rezultat evident, palpabil, iar rezultatul, în cazul celor trei fotografii, era pur și simplu deasupra așteptărilor.

Pînă spre ora nouă rezolvă o seamă de probleme curente ale secției. Dădu telefoane, semnă hîrtii, împărți sarcinile pe oameni, dar în tot acest timp nu-și luă ochii de la triplul Foca, îndeosebi de la cel cu chelie. Puțin timp după nouă se înfățișă Ion cu lista convorbirilor telefonice. O coală de hîrtie, nu mai mare de o palmă, pe care notase cîteva cifre.

— Nu-mi merge nimic, zise cu vădită stinghereală. De la o vreme, nu-mi mai iese nimic.

Maiorul nu-l încuraja.

— Am fost la telefoane. Îmi pare rău. Nici o convorbire cu provincia, nici un ban pe convorbiri adiționale. Omul ăsta degeaba avea telefon.

Vorbea cu privirea în pămînt.

— Îți mulțumesc, Ioane, spuse maiorul înviorat. Mi-ai dat o veste bună.

Ghiță Ionescu veni lîngă el și-l bătu ușurel pe umăr.

— Înseamnă c-a vorbit din oraș. Înseamnă că era preocupat să nu lase urme. Ceva îl obliga să se ascundă, să-și schimbe numele, să procedeze cu discreție în toate. Omul dispare, se topește, poate că e mort, poate nu, dar uite că în casa lui nu găsim nimic, că nu-l cunoaște nimeni, că n-a existat. Or, noi știm că a existat.

Lea fotografiile și le puse frumos, cu un gest plin de gingășie într-un plic. Iar plicul îl viră în buzunarul de la piept al paltonului. Se îmbracă și, însoțit de Ion, ieși din birou. Secretara se sculă în picioare, îmbujorată. Într-un colț, dispus parcă să aștepte oricât, stătea Vasile Popescu.

— Deci, zise maiorul, pleci.

Locotenentul pocni zelos din călcâie.

— Cu permisiunea dumneavoastră. Am un tren peste trei sferturi de ceas. Maiorul îi semnă ordinul de serviciu, întinzînd întrucîtva asupra lui.

— M-am mai gîndit la ideea dumitale, spuse. Ești sigur că e vorba de Focșani? Biserici multe sînt și în Suceava. La Iași, la Brăila. Apoi, mai e Tîrgoviște. Și Alba Iulia. Și tot Ardealul.

Nu știu cum să vă explic, zise surescitat locotenentul, e ceva care-mi spune să încerc.

— Fie, zise nelămurit maiorul. Dar aș fi preferat să știi. Avem tot timpul să discutăm cînd te întorci. Îți dau trei zile. Atît.

Unul din telefoane prinse să zbirnă isteric.

— Soția, zise secretara acoperind discret receptorul.

— Sînt în ședință la general, decise maiorul. Apoi, către locotenent : dă-i lui Ion adresa babei ăleia și povestește-i scurt tot ce știi. Nu strică să-i mai dea puțină presiune. Specialitatea ta, Ioane.

-- Să trăiți ! strigă acesta mișcat.

-- Să trăim și să ne bucurăm de viață.

Dar fraza n-o mai spuse. O gîndi numai, în vreme ce privirea i se plimba buimacă pe chipurile celor din jur.

13

Era ora unsprezece, cerul se luminase puțin și prin pînzele gălbui ale unor nori agitați răzbătea în răstimpuri cîte o rază de soare. Strada Frați Epitropi arăta pustie.

Ca un bun militar ce era, maiorul purta placheuri la toate încălțările, astfel că fiecare pas însemna, totodată, un fapt foarte zgomotos. În general, bocăneala trecea neobservată. Părea destul de firesc ca un om de nouăzeci de kilograme să calce viguros și mersul lui să fie însoțit de niște zgomote tot atît de viguroase. Numai că, iată, pe stradă nu se găsea țipenie de om, cartierul era cuprins de o somnolență fără sfîrșit, iar placheurile ofițerului clănțăneau. Avea senzația că era așteptat, că oamenii îl auzeau sosind și, fiindcă n-aveau chef să ia cunoștință direct cu starea lui de spirit, preferau să stea ascuși în spatele perdelelor și să-l privească de acolo bănuitori.

Acestea precum și alie gînduri la fel de plicticoase umblau prin capul maiorului și cauza lor era una singură : nu-i făcea deloc plăcere să stea de vorbă cu soția

bătrînului dascăl de istorie, proprietar al casei cu numărul 10.

Cum toate păreau să concure la accentuarea sentimentului de inutilitate, ce se ivește ori de cîte ori urmează să discuți o anume chestiune cu niște persoane în vîrstă, profund detașate de interesele efemere ale zilei, poarta de fier scîrțîi lung. Un sunet trist, ca strigătul gîtit al giștelor sălbatice toamna. Maiorul rămase nemișcat lingă poartă pînă ce sunetul se stinse complet. Străbătu curtea fără grabă și, odată ajuns în preajma ușii ultimei cămăruțe, mai umilă și mai tăcută decît oricare alta, din cele ale căror praguri le trecuse în cursul carierei sale, se opri și umerii îi căzură neputincioși. Cine i-ar fi văzut stînd astfel nemișcat, mai bine de un sfert de ceas, cu ochii stinși, l-ar fi putut lua drept un om care tocmai a primit o veste cruntă. Într-un tîrziu, maiorul scoase mîna dreaptă din buzunarul paltonului și ciocăni de cîteva ori, încet, în tocul ușii. Deși dinăuntru nu se auzea nici o mișcare, ușa prinse să se miște imperceptibil. Cînd crăpătura se mări la aproape lățimea unei palme, el distinse în spațiul întunecat un chip zbîrcit și pămîntiu. De sub o bonetă vișinie cădeau cîteva plete de un alb murdar. Capul unei femei sau poate capul unui bărbat. O mină bănuitoare, ostilă chiar.

Maiorul dădu din cap în semn de binețe. Spuse :

— Să stăm de vorbă, mămico. Pun cîteva întrebări, iar dumneata răspunzi.

Arătarea îl asculta fără să clipească. Ca un animal hăituit, surprins în bîrlogul său umed și întunecat.

— O să fie bine, mămico, zise maiorul plecînd privirea. Domnul Foca al dumitale a șters-o. Dar dacă ne ajuți puțin, îl găsim. Nu-i frumos, am să-i zic. Unde-i onoarea ta, stimabile? Ai aici doi oameni bătrîni și bolnavi și-i lași așa?

— Și laptele..., făcu slab umbra.

Ghiță Ionescu aprobă.

— Și laptele, desigur. Ce femeie frumoasă, am fost cîndva și cîte inimi nu am frînt. Dar am îmbătrînit, dinții ne-au căzut, sîngele curge mai încet prin vine, stomacul a obosit și mai mult doarme. Ce ne facem noi fără lăpticul de fiecare zi?

Ființa fără sex îl fixa îndatoritor și cînd reuși să-i întîlnească privirea mișcă ușor din buze.

— Domnul Foca...

— Chiar despre el e vorba.

Scoase din buzunarul de la piept al hainei un plic. Îl desfăcu și, cu mare grijă, trase din el trei fotografii.

— Te uiți matală frumos la fiecare poză, mormăi maiorul, dîndu-și osteneala să aibă un glas amabil; și cînd ți se pare că îl recunoști pe chiriaș, tragi un chiot. Să zicem asta.

Fotografia îl înfățișa pe Foca cel cu pălărie. Bătrîna rămase nemișcată.

— Uită-te bine, mămico, zise îngândurat maiorul. El trebuie să fie. E capul lui. Privirea lui. Obrajii ăştia teştişi sînt ai lui.

Femeia nu reacţionează. Maiorul prezintă a doua fotografie.

— Acelaşi om, dar fără pălărie. Ştim că e o persoană elegantă. Un bărbat care se respectă. Un om care, pe ploată ori pe timp însorit, are vesnic pe căpăţîină o pălărie de fetru cu boruri întoarse. Un lucru absolut sigur.

Bătrîna îl asculta supusă, trăgînd cu ochiul la cea de a treia poză. Ghiţă Ionescu remarcă oarecum tîrziu direcţia privirii ei. Bătrîna întinse mîna după fotografie. O mîină albă şi tremurătoare.

— Pe naiba, zise maiorul.

Chelia strălucitoare a celui de al treilea focă o emoţională vădit pe proprietăreasă. O mişcă, s-ar fi zis, pînă la lacrimi.

Maiorul întinse braţul prin deschizătura uşii, încercînd s-o mîngîie încurajator pe frunte. Bătrîna retrase speriată capul.

— Nu-i nimic, făcu înţelept maiorul. Vine curînd primăvara. O să apară un alt chiriaş. Un tip îndatoritor şi discret. Ce-a fost, o să mai fie. Ce ne e scris, se întîmplă întotdeauna. Coasa ţăranului taie iarba şi-n locu-i creşte iarăşi iarba. Deşertăciunea deşertăciunilor. Şi toate sînt deşertăciuni.

Femeia, retrasă aproape în întregime în întunericul camerei, îl asculta cu speranţă. Maiorul se inclină, în

semn de salut, ridică un deget la frunte și se-ndreptă spre poartă. Ajuns aici, se opri. Se uită la sacoșa de plastic îngreunată cu trei pungi de lapte pe care-o țira de un ceas după el, ridică posac din sprâncene și se întoarce. Bătu în ușă. O dată, de două ori, de trei ori. Nici o mișcare. Strigă întocmai ca precupeții :

— A sosit laptele !

Lăsă sacoșa pe pragul ușii și se grăbi să ajungă în stradă. Aici se opri. Își cercetă ceasul. Privi peste umăr spre camera lui Foca. Se urni greoi, împinse poarta de fier, care-i scîrții îndelung, ca la o veche cunoștință, urcă cele cîteva trepte ce duceau la cerdacul mărginit de coloane și apăsă pe clanța ușii înalte, cu vopseaua scorojită. Ușa era, bineînțeles, încuiată. Maiorul o știa prea bine. Scoase din buzunarul lăbărtat al paltonului o cheie și, aparent detașat de toată întîmplarea, o potrivi în broasca veche, scîlciată de multă folosință. Cheia își făcu datoria, fapt care nu-l surprinse deloc pe maior. O băgă în buzunar și intră.

Prin hîrtia decolorată, care acoperea ferestrele, lumina palidă a dimineții abia reușea să răzbată. Maiorul bîjbii după un scaun și îl trase în mijlocul camerei. Scaunul gemu sub greutatea sa. Preț de cîteva minute maiorul stătu absolut nemișcat. Cînd, în sfîrșit, reuși să deosebească forma unor lucruri, cînd întunericul violaceu păru să cedeze, oftă și-și frecă mîinile ca un meseriaș înainte de a se apuca de lucru.

— Șmechere ! zise într-un tirziu maiorul. Șmecherul ăsta...

Se ridică, se apropie de șifonier, deschise ușile larg. Hainele lui Foca răspîndeau un parfum fin de tabac. Nările maiorului, cu experiența bogată a tuturor parfumurilor din lume, cîte folosea pătimașa lui secretară, se sensibilizaseră de ajuns ca militarul să-și dea seama de calitatea deosebită a esențelor folosite aici.

— Șmechere ! repetă cu amărăciune maiorul. Cui îi e dat să moară de ștreang, cugetă el din ce în ce mai trist, nu arde niciodată ca un fraier într-un taxi de furat. Iar dumneata, stimabile, trebuie să treci mai întii prin fața unui tribunal. Așa se cuvine. Poate nu azi, poate nu mâine. Dar, într-o bună zi, prinde bătrînul Ghiță Ionescu un fir, și, cu nițel noroc, ți-l leagă de gît.

Intră în baie, de asemenea, fără să aprindă lumina. Mirosea a stătut și a săpun de calitate. Toate dovedeau că persoana atît de discretă a lui Foca avea multe gusturi subțiri și bani să le cultive. Din păcate, ceva îl împiedica să-și cheltuie banii în văzul tuturor. Din păcate, ceva îl împiedica să umble prin țară fără griji. Un an, poate doi într-un loc și apoi valea. Nu are nume, nu are chip, nu lasă urme. Nu vorbește la telefon, nu primește scrisori. Nu stă de vorbă cu nimeni, nu are nevoie de cărți, nu are cunoștințe în vecini, nu salută și nu e salutat, nu i se aud pașii nici ziua, nici noaptea, nu bea, nu fumează. Domnul NU. Și, totuși, domnul ăsta a existat și mai există

încă. E urmărit sau urmărește pe cineva. E speriat sau sperie pe cineva. Din toată treaba se alege un mort. Dar unul fără identitate. Un mort care nu are chip. Care nu are nume. Care stă chircit pe banca din spate a unui taxi incendiat și n-are chef să se știe nimic despre dînsul. Un NU în toate privințele asemănător lui Foca. O singură deosebire : nu prea se spală pe picioare. Doctorul zice, dacă nu cumva se înșeală — și doctorul nu se înșeală — că piciorul oarecum întreg al cadavrului prezintă un strat remarcabil de rapăn. Or, distinsul, preadistinsul Foca se spală cu mare dichis pe tot corpul. El miroase deosebit de ales. În afacerea asta încep doi de NU.

— Mult ! hotărî cu voce tare maiorul, conform obiceiului pe care-l deprinsese de o bună bucată de vreme. Privea țintă în gol și deodată, spre surprinderea celor din jur, rostea un cuvînt oarecare.

Părăsi camera. Închise ușa cu cheia. Alura degajată a unui cetățean care își părăsește pentru cîteva ceasuri casa, preocupat de o anume situație.

— Ori sus, ori jos, gîndea maiorul ieșind în stradă. Ori înăuntru, ori înafară. Ori interior, ori exterior. Altfel nu se poate.

Îi apărui, ca pe un ecran, chipul drag al fiului, aplecat asupra caietelor de geometrie.

— Sînt situații, explica acesta, foarte sigure de adevărul științei sale abia trasă din buchea cărții, cînd unele lucruri pot fi deopotrivă și ele și opusul lor. În fond, e simplu. Trebuie numai să renunțăm la prejudecățile pe

care mi le-a dat viața de fiecare zi și să privesc chestimea de pe o poziție superioară.

— Pe dracu, zise Ghiță Ionescu.

Urcase de-acum într-un autobuz, vinase un loc într-un colț și, adînc cufundat în sine, conversa cu băiatul.

— Ați spus ceva ? îl întrebă taxatoarea.

— Eu ? ! !

— Mi s-a părut.

— Se întâmplă.

Cobori la Poștă, urcă în grabă treptele de piatră, fapt ce-l făcu să întârzie cîteva minute înaintea ușii capitonate a dirigintelui, să-și tragă răsuflarea. Secretara îl cunoștea. Cînd intră, fata se ridică în picioare și-i surise. Știa, adică, ce treburi îl aduceau pe acolo.

— Puteți să intrați, îl îndemnă ea, tovarășul diriginte e singur.

Dirigintele era într-adevăr singur și, dacă erai omul dispus să ia de bune tot ce vedea, puteai să crezi că ardea de nerăbdare să te întâlnească ; or, cum se știe, maiorul nu era un astfel de om. Refuză, cu o mină abătută, fotografiul uriaș unde domnia-sa, maimarele poștei, îl invita stăruitor să se afunde și, scotocindu-se prin buzunarul de la piept al hainei, scoase plicul cu cele trei fotografii ale lui Foca. Cu două degete, ca și cum mînuia un lucru de preț, ouluse poza cu chelie și o puse pe birou.

— Aș vrea să stau de vorbă cu fetele dumitale, zise. Poate-l știu cumva pe dînsul. Poate l-au văzut și își aduc aminte cîte ceva.

Dirigintele, croit numai dintr-un zâmbet, îl asigură, cu întreaga lui ființă parcă, de tot sprijinul.

— Prea bine, mormăi maiorul evident stîmjenit de atmosferă, de eleganța exagerată a gesturilor gazdei, de luciul proaspăt al mobilierului, de tot ce-i amintea de biroul său, în toate privințele altfel.

— La ora unu, mai zise maiorul, dacă nu mă înșel, telefonistele se schimbă.

— Dumneavoastră nu vă înșelați niciodată.

Mayorul primi complimentul ca o găleată de apă rece vărsată drept în cap.

— Atunci, zise în loc de rămas bun, am să aștept în hol. Discut cu schimbul de dimineață și apoi cu celălalt.

— Se poate ? făcu șeful poștei. Vă însoțesc.

Neavînd de ales, Ghiță Ionescu o luă înaintea într-o tăcere întăritată. Se îndreptă spre ghișeele convorbirilor interurbane, ținînd în mînă fotografia lui Foca cel chel. Ca un petiționar cu hîrtia lui.

Fotografia trecu prin mai multe mîini. Fetele o examină cu mare atenție, pătrunse evident de situație, speriate că nu puteau să-i ofere bărbatului acela, masiv și posac, un răspuns cît de cît mulțumitor. Prezența dirigintelui le stingherea. Simțeau nevoia să vorbească între ele, să-și dezlege memoria.

— E-n regulă, zise maiorul primind fotografia. Mă așez pe o bancă și aștept schimbul.

— Vai, zise dirigintele, se poate ? Vă ofer o cafea la mine în birou. Sînt convins că pînă la urmă veți pleca mulțumit.

— Rămîn aici, stăruî maiorul. Vocea lui spunea cît se poate de clar că era absolut de prisos să mai fie invitat.

— Mă rog, cedă, ofensat, dirigintele. Cum credeți de cuviință. Să trăiți și la revedere.

— Să trăim, zise în urmă-i maiorul. Atîta doar că, uneori, e foarte greu.

La ce anume se referea, greu de zis. Cert este că urmărirea mersul plin de importanță al dirigintelui și privirea i se îngreuna vizibil.

Să fi stat un sfert de ceas, poate mai mult. Timpul trecea ușurel, gîndurile maiorului umblau la întîmplare, ca mașinile într-o piață fără nici o regulă de circulație. Atît de liber încît abia într-un tîrziu pricepu că cele două fete dinaintea lui, în uniforma albastră a angajatelor poștei, așteptau să fie luate în seamă.

— Ei, zise, care-i treaba ?

— Știți, se scuză aceea care părea să fi avut inițiativa, nu sîntem chiar foarte sigure. Colega mea spune că l-a văzut uneori la raionul de filatelie. Poate era acesta, poate altul.

Spunea „acesta“ cu vădită sfială. Voia să dea o mîină de ajutor și, cum se întîmplă în unele situații după un prim avînt, se intimidase și era gata să renunțe.

— Atunci, o ajută maiorul, să vorbească prietena mătăle. Cum te cheamă, domnișoară ?

— Gîna.

— Desigur, Gîna. Cum te cheamă însă pe numele de familie.

— Barbu Anghelina, spuse fata cu jumătate de gură.

— Acum, Gîna, să discutăm. Deci, crezi că l-ai văzut pe amicul nostru la raionul de timbre filatelice. Umbla așa, cu capul gol sau purta ceva ? O șapcă, de pildă, sau o pălărie.

— Cum să- vă spun... Avea o pălărie, dar era cald și și-a scos-o. Și-a șters chelia cu batista. Am ris puțin. Eu nu rîd de clienți, numai că dînsul nu se mai oprea din șters.

— Îi dădea lustru, interveni prietena. Așa mi-a spus : Matilda, uită-te la așa cum îi dă lustru. Oferă-i tu niște cremă.

Maiorul zîmbi.

— E bine, fetelor. Un tip îngrijit. Ținea să nu i se îmbicsească borul pălăriei cu transpirație. Oare fata de la raionul filatelic își amintește de el ?

Maiorul le mulțumi și traversă holul cu pași rari. Ca și cum se temea să nu tulbure astfel bunăvoința persoanei pe care urma să o solicite. Așteptă un timp, pînă ce ghișeul rămase liber, și abia atunci se apropie. Gestionara tocmai se așezase.

Bună ziua, duduie, zise maiorul. Îmi pare rău că vă deranjez.

— Nu mă deranjați.

— Am nevoie de ajutorul dumitale.

— Știu, spuse femeia și făcu un gest cam vulgar. Cunoaștem noi trucurile astea, voia să zică.

Maiorul holbă ochii. Fruntea i se acoperi de cute groase.

— Nu dau colițe decît la abonați, zise femeia. Cine v-a trimis, să-și vadă de treabă. Mare pisălog și domnul Stelică ăsta al dumneavoastră. I-am spus de zece de ori că n-am colițe și el, poftim, te trimite din nou.

— Pardon, o întrerupse lămurit maiorul. Asta-i altă poveste. Eu vreau să mă ajutați în alt chip. Să vă uitați la fotografia pe care am să v-o arăt. Și să-mi spuneți dacă persoana vă este sau nu cunoscută.

— Nu înțeleg...

— Maiorul Ghiță Popescu.

Scoase legitimația, apoi fotografia lui Foca, în varianta ou.

— A-a-a, se scuză femeia, fără să pară realmente impresionată de legitimația maiorului. Tot ce-i mai simplu. Domnul Gheorghiu este clientul meu. De aproape un an. E tot ce știu.

— Poate mai știi cîte ceva. De pildă, Gheorghiu și mai cum.

— Și Gheorghe. Poftim fișa !

Scoase dintr-un dulap un dosar cu foile zdrențuite la margini și îl deschise fără să clipească la foaia cu pricina. Numele era cel spus de femeie. Și, ca și cum atîția

Gheorghe nu erau de ajuns, între ei se mai găsea o inițială. Un G. Fișa era întocmită cu un an în urmă, pe data de 5 mai.

— N-am făcut încă noile fișe, îl lămurii gestionara cu un glas indolent. Puteai să crezi că avea zilnic de-a face cu ofițeri în anchetă. Unii abonați sînt punctuali, alții mai întîrzie. De obicei, trec aceleași date. Domnul Gheorghiu e un client mai nou. De fapt, cumpără puțin și rar. Foarte rar. E un om mai aparte.

— Ce acte trebuie să aducă un cetățean ca să se aboneze la dumneavoastră ?

— Nici un act. Taxa de înscriere și cîte cinci lei pentru fiecare serie sau emisiune. Un om, adică, poate să ia cîte abonamente pofteste. Nu sînteți colecționar ?

Tonul ei era mai degrabă muștrător. Cei de vîrsta dumitale, părea să zică, au cam trecut la timbre.

— Există o asociație a filateliștilor ? Ceva în genul ăsta, vreau să spun.

— Desigur, zise femeia plină de condescendență. Cine mai stă astăzi neasociat ?

Maiorul ceru adresa instituției și salută rece. Femeia îl irita. Informațiile ei, însă, îl interesau. Cu o singură excepție : numele de pe fișă. Era, probabil, la fel de fals ca celelalte două : Foca și Ionescu.

Dădu un telefon la birou.

— V-a căutat soția, zise secretara.

— Știu, bombăni maiorul. De douăzeci de ori. Din sfert în sfert de ceas, apoi din ce în ce mai des. Altceva ?

— Ion. A întrebat de dumneavoastră. I-am spus să revină.

— Mda.

— Atît.

Maiorul puse receptorul în furcă după ce un timp privi în gol, meditativ.

— Aveți vreo pasiune ? Colecționați, vreau să spun, ceva ? Tablouri, de pildă. Sau cutii de chibrituri. Sau ceramică veche. Azi toată lumea colecționează.

Cel care punea întrebarea era un bătrînul cu o înfățișare rasată, pe care ți-l puteai imagina, la fel de bine, ambasador, proprietar de anticării, croitor de lux ori universitar la pensie. Soarta lui, însă, fusese să ajungă șeful secției locale a Asociației filateliștilor. Avea un secretar, cam de aceeași vîrstă, căruia i se adresa cu blîndețea ce-o manifestă unii oameni pentru semenii lor mai puțin dotați în treburile subțiri ale existenței, avea un birou mare și lucios, ca un vapor pentru călătorii de plăcere, avea un fotoliu pe măsura biroului și, ca o încununare a voinței sale de măreție și stil, un seif uriaș, ce-și mărturisea emfatic numele firmei producătoare, precum și ale celor care-l înzestraseră cu un sistem de încuietori perfecte.

— Colecționez criminali, zise parcă fără nici un chef maiorul. Unii caută tablouri și cutii de chibrituri. Eu

caut criminali. Cred că dumnealui are pe conștiință unele afaceri murdare, iar eu mă străduiesc să-l găesc și să-l fac să mărturisească. Asta e pasiunea mea. Pe urmă, vin alții și-l bagă într-un fel de colecție.

Împinse fotografia lui Foca cel chel sub ochii bătrinelului. Acesta își plimbă, oarecum în treacăt, ochii pe fotografie și o dădu ușor la o parte.

— Dragă tovarășe Ionescu, zise bătrinelul fără să pară impresionat de torul epăsat al maiorului, datoria noastră este să vă ajutăm. Din păcate, nu știu ce anume vă interesează.

— O nimica toată, zise. Vreau să știu cum îl cheamă. Știu trei nume de-acum. Unul e Foca. Altul Ionescu. Altul Gheorghiu. Și nu' un Gheorghiu pur și simplu, ci însoțit de vreo cîțiva de Gheorghe. Mi s-a spus că e membru al asociației dumneavoastră. Bun ! Mai departe ?

Bătrînul ambasador în retragere făcu un semn atoa-teștiutor omului din dreapta sa. Secretarul dădu din cap, plin de importanță. Aduse, cu ceremonie, un dosar masiv și bine întreținut, împodobit cu felurite însemne și antete de uz strict filatelic. Îl cîntări în mîini, încîntat, s-ar fi zis, de onoarea ce-i revenea. Ochelarii îi curgeau pe nas, ochii îi lăcrimau, mîinile pipăiau cu dragoste indexul alfabetic. Imaginea tipică a unui arhivar profund marcat de slujba lui. Numai că secretarul asociației nu fusese niciodată arhivar. Pînă a ieși la pensie fusese un vajnic director de întreprindere. Își dăruise întreaga viață fabricării a tot soiul de sticle și pahare. Cum nimeni nu

i-a reproșat vreodată calitatea sticlelor și paharelor ieșite din halele fabricii sale, nimeni nu lua în tragic plăcerea ce-o vădea ori de câte ori venea vorba de timbre. Directorul era un colecționar foarte priceput, iar actualul său șef, omul față de care mărturisea un respect sfint, îi fusese, nici mai mult, nici mai puțin, decât subaltern. Viața îi purta pe valurile ei legați printr-o unică și mistuitoarea pasiune. Dacă în ce privește producția de sticle de lapte și bere, actualul șef al secției locale a filateliștilor nu-și putea mărturisi cine știe ce competență, el fiind, în fapt, unul din funcționarii mărunți ai serviciului administrativ, în materie de timbre era ceea ce se cheamă un cap. În timpul orelor de program, pe vremea când slujeau interesele industriei sticlăriei, directorul se purta cu subalternul lui mai degrabă rece, cu distanța pe care trebuie să o arate față de toți angajații săi un conducător de instituție model. După orele de serviciu însă, directorul se îndrepta spre căsuța administratorului aproape umil. Era, pur și simplu, copleșit de vastitatea cunoștințelor acestuia, asculta cu sufletul la gură, în atitudinea pe care o au studenții silitori la prelegerile unui mare dascăl, veritabila dizertație a administratorului în chestiunea nu știu cărui timbrișor emis pe la începutul veacului de un stat sud-american cu o istorie ce n-a apucat să numere mai mult de câțiva ani tulburi. Pe toate le știa modestul administrator și ca un semn că există o dreptate pe lume, cu ocazia ultimei adunări generale a membrilor secției locale, geniul său filatelic a fost recompensat.

I s-a atribuit, cu unanimitate de voturi, funcția de președinte. Fostului director, omului care dădea, una după alta, cu infinită grijă, foile dosarului cu numele și situația la zi a membrilor, revenindu-i, în chip tot atât de firesc, funcția de secretar, ca unuia marcat prin voia sorții, de prezența luminată a geniului.

Maiorul, prea puțin sensibil la subtila așezare a ierarhiilor filatelice nu aprecia deloc bunăvoința tacticoasă a celor doi. Se simțea îndemnat să le ia dosarul din mână și să afle, în câteva secunde, tot ce era de aflat.

— Vedeți, zise cu infinită amabilitate bătrînelul așezat tacticos în fotoliul său, dacă ați fi colecționar, o serie de lucruri s-ar lămuri de la sine.

— De pildă ? zise sîcîit maiorul.

— De pildă multe, răspunse fără grabă bătrînelul. Ceea ce scrie în actele noastre despre tovarășul Gheorghiu G. Gheorghe s-ar putea să nu prezinte nici o importanță pentru dumneavoastră.

Și-i întinse fișa acestuia, după ce avusese răbdarea să o scoată frumos din mașinăria metalică a dosarului.

— E pensionar. Pe motiv de boală. Dacă-i adevărat sau nu, asta numai el o știe. Altfel, o persoană foarte retrasă. Vine, se uită, mai vinde cîte ceva... Cum să vă spun, în principiu toate tranzacțiile care se efectuează la sediul nostru sînt controlate și conform cu cele legale. În principiu numai. În fapt, e greu să știu precis ce face fiecare. Veniți, vă rog.

Se ridică plin de prestanță din fotoliul său princiar și-l luă ușor de braț pe Ghiță Ionescu, ca să-l conducă, așa cum își conduc ambasadorii oaspeții către o ușă, bine mascată de o perdea.

Priveliștea ce-o văzu maiorul îl făcu să rămână cu gura căscată. Într-o sală cu tavanul jos, lungă și prost luminată, mai multe zeci de cetățeni de toate vîrstele stăteau la taifas. Pe niște mese lungi, întîlnite de obicei prin cantinele unor șantiere de construcții, zăceau într-o aparentă dezordine mulțime de genți și clasoare și, pe lîngă ele, forfoteau proprietarii. Discuțiile se purtau peste masă, adesea cu glas ridicat. Lumina tulbure a amiezii abia pătrundea prin ferestrele mici și murdare și, la raza moartă a cîtorva becuri, spectacolul avea un aer de-a dreptul misterios. Afară, oamenii băteau strada într-un sens și în altul, automobilele vîjîiau, milițienii își foloseau cu mare destoinicie fluierul, ori de cîte ori un cetățean se repezea în calea unei mașini, iar aici, departe de viața orașului, așa cum o cunoștea maiorul, se desfășura un ritual bizar. Mirosea greu a fum de țigară, a petrol, a haine vechi. Un cetățean impozant, burtos și cu o barbă neagră și mare, se tîrguia aprins, cu ochii scăpărînd de viclenie cu un puștan. Băiatul, deloc impresionat de locvacitatea virilă a matahalei, scutura mereu din cap în semn de refuz. Cu cît se înverșuna mai mult bărbosul, cu atît puștiul părea mai calm și mai hotărît să-i reziste. Ceva mai încolo, complet absenți,

doi bărbați între două vârste contemplau o bucatăică de hîrtie. Un timbru, desigur, și, după cîte se părea, de preț.

Bătrînelul, care în tot acest timp nu încetase să-l strîngă de cot pe maior, ca unul ce ținea să-și asigure încă un partizan la cauză, îi atrăgea atenția asupra cîtorva din enoriașii săi :

— Cel de colo, tovarășe Ionescu, mărunțelul ăla care se uită în jur cu atîta indiferență e un mare pișicher. Se spune că ar avea toate emisiunile coloniilor olandeze din anii douăzeci, dar de văzut nu le-a văzut încă nimeni. Cînd o să moară, o să iasă la iveală cîte ceva. Dacă nu cumva le plasează vreunui hoț de talia lui. Pe urmă, moșul ăla cu trei rînduri de ochelari. Uitați-vă bine la el. Numai zdrențe. Nici n-ai zice că doarme pe un munte de bani. Timbrele astea, dragă tovarășe ofițer, înseamnă bani. Uneori bani mulți. Uneori atît de mulți, că te ia amețea.

Secretarul filialei, numai ochi și urechi, aprobă vădit emoționat. Fiecare cuvînt al șefului îl umplea de admirație.

— Vorbiți-i de madam Cîrțu, îndrăzni destul de timid secretarul.

— Madam Cîrțu..., zise bătrînelul dîndu-și ochii peste cap. ehei ! Madama n-a fost niciodată un colecționar serios. Se ocupa mai ales de furțișaguri. Momea elevii, din clasele mici și pe ceva peștrițeală — așa numim noi timbrele disperate. În general cu valoare foarte mică — căpăta tot ce-i lipsea ca să încheie seriile. Apoi revindea

elevilor seriile și așa mai departe. Avea limba dulce, fie-i țărîna ușoară, că nici nu știai cînd te-a păcălit. Umbla cu geanta doldora de timbre proaste și, uite-așa, cînd ți-era lumea mai dragă, te trezeai că-ți oferă c raritate. Pe mulți a fericit madam Cîrțu. De unde naiba scotea ea minunățiile alea, greu de spus. Eu sînt om cu experiență, tovarășe ofițer, dar pot spune că existența în geanta ei a unor mărci nemțești, deosebit de rare, din secolul trecut, îmi pare și acum drept un mare, foarte mare mister.

— Înțeleg, zise copleșit, dar încă precaut maiorul.

— Nu prea înțelegeți, făcu bătrînelul, bătîndu-l cordial pe spate și invitîndu-l să se reîntoarcă în birou. Dacă mă mai ascultați puțin, o să pricepeți unele lucruri. Măcar atît cit să vă spună ceva despre omul pe care-l căutați.

În birou, servite cu anume gingășie, pe niște șervețele de hîrtie cu desene, abureau trei cafele. Lîngă ele, dulceturi și apă rece. Lucruri care dovedeau nu numai obiceiurile tihnite ale celor doi șefi, ci și o anume dare de mîină.

Maiorul plimbă încet cafeaua pe sub nas, să-i simtă fierbințeala și, asigurîndu-se că totul e în regulă, o sorbi dintr-o înghițitură. Caimacul gros îi făcuse figura. Cafeaua fusese mult mai fierbinte decît se aștepta. Gîtlejul îi ardea. Se înecă, tuși, se ridică în picioare să poată tuși cu tot corpul și, cînd, în sfîrșit, se mai liniști, aruncă în jur niște priviri crîncene.

— La noi se bea o cafea minunată, aprecie bătrînelul, însoțit de acordul plin de supunere al secretarului.

Maiorul dădu din cap.

— Timbrele, iubite tovarășe Ionescu, zise inspirat bătrînelul, sînt valori. Dacă un om are un milion de lei se spune despre el că e foarte avut. Or, să strîngi un milion de timbre, nu e o treabă prea grea. Dealtfel, nici nu e nevoie de un milion de timbrișoare, ca să ai în mînă milionul de lei. E nevoie de mult mai puține. Și de răbdare. Le cumperi azi, aștepți să treacă anii, aștepți o viață, iar valoarea lor sporește. Cu cît numărul unor anume categorii de timbre scade, cu atît valoarea celor rămase în stare bună crește. Un timbru, nu-i așa, e ceva fără importanță. Iar de distrus, se mai distrug. Uite așa, ca toate lucrurile ce par fără importanță. Colectionarii sînt niște oameni cu multe, multe cunoștințe.

Secretarul aproba în răstimpuri într-o stare de beatitudine.

— Pot să vă spun că atît finețea, cît și întinderea acestor cunoștințe, în ce privește circulația, calitatea, starea și, mă rog, tot ce se poate zice despre timbre, ajung cu timpul să fie valoare pură, cu un preț foarte pipărat. Eu, spre exemplu, pot spune cu precizie dacă un timbru merită să fie luat în seamă sau nu. Practic, știu tot. Sînt un expert. Arătați-mi dumneavoastră orice timbru emis în lume, indiferent unde, indiferent cînd și eu vă povestesc o istorie de-a dreptul minunată despre el. O istorie pa-

sionantă, plină de momente dramatice, de mari pasiuni și, poate, de mari crime. Ca întotdeauna cînd e vorba de valori. Ei, bine, dați-mi un timbru și sînt gata să vorbesc !

Elocvența bătrînelului atinsese cote extrem de înalte.

Maiorul, neavînd nici un timbru asupra-i, căta aeru în pămînt.

— O să credeți, poate, că sînt un om bogat ? zise bătrînelul, ridicînd un deget, în cel mai curat spirit al retoricii socratice.

Maiorul clătină cu îndărătnicie din cap. N-avea nici un motiv să facă astfel de aprecieri.

Vă înșelați ! își răspunse emoționat bătrînelul. Din fericire sau poate din nefericire eu am rămas un simbol al colecționarului desăvîrșit. Eu nu privesc chestiunea din punct de vedere financiar. Eu, iubite tovarășe ofițer, sînt interesat numai de frumos. De frumosul în sine. Așa cred eu că trebuie să fie un colecționar veritabil ! Dixit !

Secretarul își plimba stingherit privirea de pe un lucru pe altul. El, s-ar fi zis, nu avea chiar stocă de colecționar veritabil. Pe el îl interesa problema și din punct de vedere financiar. Se simțea rușinat, se simțea pus la punct de către chiar iubitul său magistru, dar în adîncul sufletului mai găsea puteri să reziste umilinței. La urma urmei, banii sînt bani, iar iubirea pură cu totul altceva. Încercă să afle opinia maiorului în această privință și îl fixă candid. Maiorul era, încă o dată, depășit de dia-

lectica subtilă a vieții colecționarilor de timbre. Ca dovadă, se foi în scaun și zise ursuz :

— Și cu Gheorghiu ăsta al nostru, care-i chestia ?

— Ajungem și aici. Îl asigură muștrător bătrinelul. Colecționarii, stimate tovarășe Ionescu, v-am mai spus, sînt niște oameni ciudați. Pasiunea îi face să se miște prin lume altfel decît semenii lor, să procedeze straniu în situații obișnuite, să se manifeste ciudat, de neînțeles. Aș îndrăzni să afirm că acest tovarăș de care vă interesați dumneavoastră, e unul din cei mai ascunși oameni din cîți cunosc. Și, vă asigur, am întilnit ceva smintiți la viața mea. Suceala lui e, în fapt, una singură, refuză orice fel de colaborare. Vedeți, plăcerea noastră cea mai mare e să conversăm, să facem schimb de timbre, să ne arătăm piesele mai de soi. Astfel se stabilesc și unele ierarhii : cutare stă bine cu emisiunile dintre cele două războaie mondiale, cutare e mare specialist în timbre cu tematică sportivă. Fiecare are cîte o moșie, în care e un fel de dumnezeu. După un număr bunicel de ani, desigur. După treizeci de ani, patruzeci. În fond, ce înseamnă treizeci de ani ? Pasiunile adevărate durează toată viața. Eu colecționez timbre de copil. Să fie șaptezeci de ani de atunci ?

O nouă probă de retorică elină. Maiorul ridică din umeri.

— Să tot fie, își răspunse bătrinelul cu glasul înmuiat de nostalgie. Închise ochii încet, cu gîndul la cine știe ce moment unic al vieții sale de colecționar.

— Și Gheorghiu ? făcu maiorul impacientat.

— V-am spus : un izolat. Părerea mea este că omul știe o mulțime de treburi, dar care e domeniul în care se simte în apele lui, greu de zis. Pe la noi, să fim drepecți, venea destul de rar. Se plimba printre mese, asculta discuțiile. Nu spunea nici un cuvânt. Pe unul îl interesa o serie, pe altul nu știu care alta. Un colecționar pasionat e în stare să aștepte timbrul sau seria care-i lipsește din colecție toată viața. În privința asta, sîntem neobosiți. Nu se știe niciodată de unde sare iepurele. Acum vine partea interesantă : tovarășul care vă interesează pe dumneavoastră se adresa într-o bună zi unuia din oamenii noștri și-i punea în față exact timbrele care-l interesau. Spunea un preț. Nu se tocmea niciodată. Dacă nu-i dădeai prețul cerut, nu insista. Dar, vă dați seama ce se petrecea în sufletul omului ăluia, care vedea deodată, timp de cîteva secunde mari, timbrele după care-i tînjea sufletul ? Vă dați seama ce dramă ?

Mayorul, categoric, nu-și dădea seama. Se holba complet buimac la bătrînel frecîndu-și nervos bărbia.

— Ei, dragă tovarășe, omul ăla nu mai avea liniște. Nu mai avea somn, nu-i mai pria nimic. Ce să o mai lungim : pînă la urmă, prindea o zi cînd apărea Gheorghiu al dumneavoastră și plătea. Ofta și plătea.

Bătrînelul spunea „Gheorghiu al dumneavoastră“ cu nedisimulată satisfacție. Se simțea, s-ar fi zis, răzbunat pentru umilînțele suferite de el și de toți colecționarii puri, robi ai unei pasiuni pure, cu mari revelații estetice,

umilințe provocate de ciudatul domn Foca-Ionescu-Gheorghiu.

— Părerea mea, spuse bătrînelul, e că dînsul călătorea mult prin toată țara. Mergea prin cluburi, trăgea cu urechea, cumpăra aici, revindea dincolo. În cîteva rînduri s-a întîmplat să cumpere și de la ai noștri. De asemenea, nu se tocmea. Știa cît face seria sau marca ce-l interesa, venea într-o bună zi înaintea ta și spunea : ofer atît. Vedeți, colecționarii mai cumpără, mai vînd. E tot un fel de schimb. Cineva trebuie să piardă la afacerea asta. V-am spus cine : pierd cei care sînt la începutul carierei, care n-au destule cunoștințe în domeniu, care n-au răbdare să aștepte ocazia. E ca într-un joc de sah : unii pot să joace cu zece mutări înainte, alții abia știu pune piesele pe tablă. Știința are și ea un preț.

— Dar tot ce era mai important, zise mîhnit maiorul, încă nu mi-ați povestit.

Bătrînelul surîse măgulit.

— Sînteți un om deștept, tovarășe Ionescu. Există, bineînțeles, un lucru pe care încă nu vi l-am spus. De fapt, v-am vorbit în treacăt despre el. Știți ce este acela un om pasionat ?

Maiorul îl privi fără expresie.

— Ați avut vreodată o mare iubire, de pildă ? insistă bătrînelul.

Maiorul se încruntă.

— Ceva, care să vină ca un pîrjol, care să te mistue să te facă să nu dormi și să nu mănînci zile întregi. Un uragan, tovarășe maior, o boală.

Maiorul, hotărît lucru, nu avusese încă parte de astfel de patimă. Elocvența furtunoasă a bătrînelului îl mișca și îl făcea, totodată, să fie încercat de o veche melancolie. Urma încă neștearsă a unui sentiment care păruse să devină cîndva uragan dar care, din cine știe care dracu motiv, se pierduse pe drum, ca un vînticel răcoros de aprilie.

Bătrînelul îl privea grav, ca înaintea unei mărturisiri capitale. Maiorul, și el îl privea grav. Doi oameni care se uitau unul în ochii celuilalt, adînc, adînc de tot.

— Vedeți, dară, iubitul meu tovarăș maior, că nu toți oamenii știu să-și poarte cu răbdare și demnitate pasiunile neîmplinite. Pe unii, acest om al dumneavoastră i-a rănit de moarte. Le-a arătat un anume lucru pe care ei nu-l vor avea niciodată. Știți, aici nu e vorba de o sută sau o mie de lei, ci de o sumă cu multe zerouri. Uneori, cît prețul unei întregi colecții. Ce să-i faci, sînt și timbre care costă tare mult.

— Și mai departe ? îl grăbi maiorul.

— Mai departe... mai departe. Un om întăritat, jignit, rănit în orgoliul său e în stare de multe. Unii oameni ajung să se lege între ei prin nevoie ori prin ură ca frații siamezi. Să vă explic : tu ai un timbru, eu unul. Fiecare timbru, în parte, nu înseamnă cine știe ce, dar împreună, ehci, împreună sînt o valoare. E vorba, firește, de unele

rarități. Nici unul din cei doi nu vrea să renunțe la timbrul său. Se pindesc, se linguesc, se curtează, trăiesc cu speranța și îndoiala, cu spaima și, adesea, cu crima în suflet. Au cîte un cuțit în inimă pe care, din cînd în cînd, și-l răsucesc. Așteaptă să cedeze cumva celălalt. Trebuie să știți că o serie întregită poate să coste de mii de ori mai mult decît timbrele ce-o compun, plătite în parte. Omul dumneavoastră, Gheorghiu ăsta, a rupt inima la mulți din prietenii noștri, de aici, de la club, trecîndu-le pe sub nas cîte un timbrișor valoros. Cum vă spuneam, el nu vorbea niciodată, nu se tocmea. Atît și la revedere. Părerea mea e că mulți l-ar sfîșia dacă le-ar fi la îndemînă. Apoi, gîndiți-vă că dumnealui era azi aici, mîine în alt oraș. N-aș vrea să fiu un oracol funebru, dar tare mă tem să nu-i facă felul careva ! Mă-nțelegeți ?

— Vă înțeleg, zise ursuz maiorul.

— E foarte posibil. stăruî bătrînelul și, ca semn că lucrurile n-aveau cum să se sfîrșească altfel, ridică sentențios mîinile în sus. Adică : eu v-am spus tot ce trebuia, acesta e adevărul, procedați cum credeți de cuviință.

— Nu-i posibil, zise maiorul. Pasiunea duce uneori la crimă, dar, în cazul nostru, situația e alta. Avem unele indicii care ne spun exact contrariul celor presupuse de dumneavoastră. Foca, sau Ionescu, sau Gheorghiu sau cum naiba l-o mai fi chemînd, nu a fost ucis. Dimpotrivă, el a ucis pe cineva. Gheorghiu ăsta al dumneavoastră, sublinie maiorul nu fără satisfacție, are, probabil, o viață complicată. Aici nu este exclus să fie vorba de

banii lui. Numai că situația pe care o cercetăm ne mai arată și altceva.

— Pricep, zise fără convingere bătrinelul.

— Nu pricepeți nimic, i-o plăti maiorul. Și, socotind că a fost cam aspru, adăugă : Pentru că nici noi nu știm, deocamdată, mare lucru. Dacă ați vrea să ne ajutați, atunci multe treburi se vor clarifica.

Bătrinelul se ridică din fotoliu, ca în fața unui moment încărcat de semnificații grave.

— Nu vă cer prea mult, zise maiorul, ridicându-se la rîndu-i din scaun. Am să multiplic fotografia persoanei și am să vă trimit cîteva zeci de copii. Cu o adresă oficială, bineînțeles. Vom preciza în adresă cîteva chestiuni între care și numărul de telefon unde mă găsiți. Ceea ce vă rog eu e să trimiteți fotografia însoțită de textul nostru la șefii celorlalte secții din țară ale Asociației. Totul, însă, cu o mare discreție. V-aș ruga să vă adresați prietenește colegilor dumneavoastră, pe care sper că-i cunoașteți bine.

Bătrinelul zîmbi superior, măgulit profund :

— E absolut firesc.

— Tocmai de aceea insist să le scrieți personal. Am vrea să știm dacă persoana a apărut în ultima vreme în alte locuri. Cînd a fost văzută și unde. Să ni se telefoneze imediat ce va apărea undeva. Dealtfel, oamenii noștri îi vor contacta și ei pe prietenii dumneavoastră. Am ținut, totuși, să vă obținem acordul. O colaborare prietenească, dacă mă pot exprima astfel.

— Puteți, îl asigură pătruns bătrînelul.

— Trebuie acționat cu multă inteligență, cu răbdare. S-ar putea să treacă ceva timp. Poate numai cîteva zile. Poate o lună.

— Poate mai mult, zise bătrînelul.

Maiorul se încruntă. Și fu de acord.

— Totul e posibil. Trebuie să colaborăm și să avem răbdare.

— Răbdare, iubite tovarășe ofițer, noi avem din belșug. De asta să fiți sigur. Vă promitem tot sprijinul nostru, o lungi bătrînelul, căutînd aprobarea secretarului său.

Lucru care se petrecu în chipul cel mai spontan cu putință. Secretarul, cu privirea rîdiind de încredere și devotament, era perfect de acord cu șeful său pe linie filatelică.

Călătoria ambițiosului locotenent Vasile Popescu la Focșani începu sub cele mai frumoase auspicii. Trenul plecă din gară la orele unsprezece și patruzeci și opt de minute. Cinci minute mai târziu, pe cînd se pregătea să deschidă un ziar, locotenentul zări un suspect. Omul privea pe fereastră. Era înalt, ușor adus de spate și purta ochelari fumurii.

Locotenentul avu, firește, o tresărire. Toți oamenii au o tresărire nervoasă, ori de cîte ori se întîmplă să li se împlinească o presimțire. Mai ales cînd presimțirea se împlinește mai devreme decît s-ar aștepta. Mai ales cînd presimțirea se realizează în exces. Fiindcă, exact un minut mai târziu, pe cînd locotenentul hotăra să-și păstreze calmul și să nu mai vadă în preajmă-i numai suspecti, la celălalt capăt al vagonului se ivi un al doilea. Avea, bineînțeles, ochelari fumurii, stătea, ca toți cetățenii înalți, ușor cocoșat și fuma rezemat de ușa compartimentului. Cercetîndu-i cu atenție, locotenentul constată că între cei doi existau unele deosebiri, iar între ei și omul pe care-l căuta, mai multe. Suspectul din dreapta

nu avea mai mult de treizeci de ani dar părea, ca toți tărani, mai bătrîn. Celălalt putea să fi împlinit vreo cincizeci de ani. Cînd apucă să se întoarcă, locotenentul văzu că ochelarii de culoare închisă nu aveau alt rost decît să-i mascheze bandajul de la ochiul stîng. Dealtfel, o femeie, care după toate probabilitățile era nevastă-sa, îi atrase atenția să intre în compartiment. Curentul, zicea ea, putea să-i pricinuiască necazuri.

— Omule, îl cicălea femeia, intră, pentru numele lui dumnezeu, înăuntru. Am dat o groază de bani pe operația asta. Lasă naibii țigara și stai și matale pe scaun.

Omul deschise fereastra, mai trase un fum, aruncă țigara și dispăru. Iar Vasile Popescu fu încercat de un sentiment nelămurit, ceva amărui și apăsător, care îl făcu să întîrzie, mai bine de un ceas, cu nasul în gazetă, deși chiar în fața lui se găsea o duduie care ardea de nerăbdare să discute despre starea timpului. Femeiușca, mărunță, brunetă, plinuță, lucrată parcă numai din compas, știa cum e vremea în Austria, era informată de faptul că în Anglia ninsese pentru prima oară în sud, manifesta o foarte simțită simpatie pentru locuitorii unui grup de insule din Pacific, peste care se abătuse de curînd un uragan cu nume de fecioară și singura curiozitate care o mai încerca era dacă la Focșani avea să plouă. Un domn între două vîrste, și anume între penultima și cea din urmă, plimba stăruitor ochii pe urma compasului și îi dădea toate asigurările că la Focșani n-avea cum să plouă.

— Se întâmplă să mai ningă în cite un an, zicea el cu tonul celui pentru care starea timpului în estul țării nu mai are de mult nici un secret, dar de plouat, nu văd de ce ar ploua.

Argumentele lui vădeau un bun simț remarcabil :

— Ieri a plouat în Capitală. Săptămîna trecută, cînd m-am întors de la Filiași, dăduse și pe acolo un strop de ploaie. Eu zic că ajunge.

Duduia asculta cu mare seriozitate spusa tovarășului ei de bancă și arunca în răstimpuri cite o privire tăioasă spre ziarul în spatele căruia ambițiosul locotenent Vasile Popescu își completa cunoștințele privitoare la campania de primăvară în agricultură. Citise tot ce găsise în paginile jurnalului, de la prima la ultima, și fiindcă nu-și luase nici o carte pentru drum se pregătea să înghită cel din urmă și cel mai pasionant articol din seria celor care umpleau tipăritura. Scria acolo că un oarecare cetățean din Tărtășești cioplea în cartofi chipul unor personaje literare cunoscute. Faptul îl îndreptăța pe redactorul știrii să laude dorința de frumos a oamenilor simpli, precum și inventivitatea deosebită a tipului din Tărtășești. Locotenentul se întreba ce putea ieși din toată afacerea asta, dacă acesta, în loc de cartofi, ar fi folosit ceapă, și cam unde urma să se oprească.

— Scrie ceva interesant ? zise cu un glas suav, dar plin de o nimicitoare ironie, duduia brunetă, cînd locotenentul închise, în sfîrșit, ziarul.

Vasile Popescu vru să-i răspundă și poate ar fi avut loc unul din acele spirituale dialoguri de călătorie, la sfârșitul căroră călătorii își simt creierii ușor sleiți, dacă n-ar fi zărit, exact pe banca din fața lui, un bărbat sur, cu umerii lăsați, îmbrăcat într-un sacou cafeniu uzat. Bărbatul își ștergea o pereche de ochelari, cu lentilele întunecate. Sufla destul de hotărit în sticla ochelarilor și poate că ar fi îndrăznit să-i și umezească într-un fel oarecare, dacă n-ar fi avut alături pe femeiușca cea gureșă, foarte curioasă în acele momente să vadă cum avea să se încheie povestea cu ochelarii.

„Asta-i cam prea de tot, gândi locotenentul. Trei suspecti într-un ceas este, totuși, cam mult.“

Socotea că avea umor și însuși faptul că putea glumi pe seama ideilor ce-i trecuseră prin minte era o dovadă de umor. Adevărul era însă altul. Locotenentul n-avea de-ajuns umor pentru o călătorie de trei ore pînă la Focșani. Ieși din compartiment și, în drum spre vagonul-restaurant, văzu sau crezu că vede o seamă de cetățeni a căror înfățișare se potrivea, mai mult sau mai puțin, cu aceea a omului descris de madam Wilhelmina. Oameni lungi și deșirați, oameni înalți, pur și simplu, mai păroși ori mai pleșuvi, cu mersul normal, dacă normal poate fi mersul unui călător în tren, sau cu un mers ciudat, săltat din călcîie, cetățeni care aveau tot ce era necesar ca să pară niște suspecti de mina înțîia, cu excepția ochelarilor, a vîrstei, a părului cărunt sau a o serie de alte amănunte. Dacă locotenentul i-ar fi numărat, ar

fi avut surpriza să-i iasă la socoteală o duzină. O cifră destul de bună pentru începutul primei zile de anchetă la Focșani. Dar Vasile Popescu nu-i numără. Reveni în compartiment și încercă să adoarmă. Lucru care, datorită nervilor săi sănătoși, îi reuși perfect.

La coborîrea în gara Focșani, după un ceas de somn bun, fu sigur că duduia brunetă are o părere mediocră despre o anume categorie de ofițeri tineri, dar mai avu și satisfacția să nu zărească nici un suspect. În jurul lui forfoteau numai oameni avînd conștiința curată, care și arătau în consecință : grăbiți, cam șifonați după călătorie, roșii la față, încă încotoșmănați în blănuri și paltoane. Și, ce era absolut important, cu un mers obișnuit, chiar dacă unii purtau ochelari fumurii.

La ora trei și jumătate, Vasile Popescu se găsea în biroul colonelului Popa.

— Am fost informat de sosirea duminică, zise acesta preocupat. Vei sta la noi, dacă am priceput eu bine, trei zile.

— Într-adevăr.

Colonelul îl privi, abia acum, atent. Locotenentul rămăsese în pragul ușii, în cea mai impecabilă poziție de drept. Cu puțină imaginație l-ai fi luat drept propria-i statuie, executată în cel mai optimist stil realist. Nu-i clipea nici o pleoapă, nu-i mișca nici un mușchi.

— Am vorbit cu Ghiță, zise colonelul nu prea dispus la ceremonie. Știam că e bolnav. Mi-a zis că e mai bine.

— E mai bine.

— Pe toți ne paște asta, zise îngândurat colonelul. Plimbările în natură sînt un lucru minunat. Să le faci însă cu iubita. Nu noaptea, pe ploaie și zloată, ținîndu-te ceasuri în șir după o umbră sau degerînd într-un gang, cu ochii la o anume fereastră. Pe Ghiță l-a ajuns mai devreme, săracul.

— Nu arată încă a mort, preciză locotenentul.

O remarcă, orice s-ar fi zis, cam tare. Colonelul se făcu a nu o fi auzit. Tinerii aștia, la fiecare trei cuvinte, scăpau o obrăznicie. Nu le plăcea nimic. Știau ei o metodă să facă lumea mai bună. Cîi ai bate din palme.

--- Ți-am reținut o cameră la hotel, spuse colonelul. Dacă vrei, poți să iei masa la cantina noastră. Acum, despre treburile dumitale.

--- Caut un om. Locotenentul îndrăzni să-și lase greutatea pe un picior, dar înfățișarea lui era încă rigidă. Prea multe nu știu despre el. Are un metru optzeci, unu optzeci și cinci. Slab, adus de spate, cu părul alb. Am în jur de cincizeci de ani. Umblă cu pași mari și-și saltă călcîiele. Are ochelari de culoare închisă. Nu știu dacă sînt de vedere. E posibil să-i fi purtat numai în cele cîteva zile în care a fost plecat. Mai exact, între întîi și trei martie. Deci, un om care a lipsit de acasă în perioada asta. Nu am reușit să stabilesc dacă e căsătorit. Am unele motive să cred că e profesor.

Colonelul nu-l cruța. Deși în cameră se găseau cîteva scaune, colonelul Popa îl pedepsea pentru aerul sînfudul și, s-ar fi zis, pentru tinerețea lui țanțoșă.

— Atît ?

— Ar putea fi destul.

— Ar putea. Dar nu este. În fine, poate dumneata ştii mai multe şi nu crezi că e oportun să ne spui şi nouă.

— E tot ce ştiu, întări locotenentul.

— Atunci, nu-i de-ajuns. În trei zile, vreau să zic, nu cred că ai să reuşeşti să dai de omul ăsta. Cum te-ai gîndit să procedezi ?

— Dacă pot conta pe colaborarea Inspectoratului şcolar al judeţului, lucrurile merg de la sine.

— Perfect, zise uşurat colonelul. În cazul acesta, te descurci singur. Şi trase telefonul lîngă el. Formă un număr şi aşteptă.

— Colonelul Popa, zise. Cu tovarăşul Grădinaru.

Aşteptă cîteva secunde, apoi, bine dispus, zise :

— Cum o mai duci, Grădinarule ? Bine ? Atunci, să fie cum spui dumneata. Uite care-i chestia : o să vină la voi un tovarăş...

Acoperi receptorul cu mîna şi întrebă :

— Cum spuneai că te cheamă, locotenente ?

— Vasile Popescu.

Colonelul repetă maliţios :

— Vasile Popescu. Să nu ne încurci : Popa Vasile sînt eu. Deci, aşa facem. Vine la voi Vasile Popescu, îţi arată care-i situaţia şi îl ajutaţi. Dar, ştiţi cum : să nu iasă nimic afară. Dacă iese, degeaba muncim. Discreţie şi rîvnă, tovarăşe Grădinaru. Ca la armată.

Și către locotenent :

— E-n regulă ?

Vasile Popescu aprobă scurt :

— Bineînțeleș !

Abia acum părea colonelul să-l privească atent și, mai ales, să vadă ce era de văzut.

— Sănătate, frate Grădinarule, și mai lasă-i și pe alții să muncească. Avem un tineret de aur, care abia așteaptă să ne dea un picior în fund.

Locotenentul era impenetrabil. Colonelul îi întinse mîna. Vasile Popescu o strînse și strînse și din buze.

Inspectorul îl aștepta, înarmat cu un teanc de situații și dosare. Era un bărbat trecut bine de un metru optzeci înălțime și, ca toți cei lungi și slabi, încerca să intre în rîndul maselor umblînd ușor adus de spate. Nu putea să aibă mai mult de cincizeci de ani, părul îi albise la tîmple destul ca să intre în categoria bărbaților suri, iar pe nas avea, ce altceva putea să aibă decît o pereche de ochelari cenușii cu ramă groasă ?

După ce locotenentul expuse datele problemei, inspectorul șef îl aprobă meditativ :

— Înțeleg.

— Părerea mea, continuă locotenentul, este că trebuie să punem la punct un program de vizite în școlile din oraș, astfel încît să nu întîrziem mai mult de un sfert de ceas în fiecare. Cred că e soluția cea mai potrivită. Cu obligația ca oamenii dumneavoastră să convoace, sub un pretext oarecare, consiliile profesionale.

— Asta ar fi o posibilitate, zise respectuos și deloc convins inspectorul, întinzînd pe tot biroul hîrțile ce le avea în față. Dar e cea mai puțin folositoare. Am o idee pe care, sînt sigur, o veți aproba.

Ideea lui era următoarea : a doua zi dimineata, secretara șefă a inspectoratului avea să întocmească o situație amănunțită cu profesorii de toate specialitățile născuți între anii 1920—1930. Asta, se înțelege, pe întreg județul. Dimineata, la ora opt fix, inspectorii de teren aveau să fie cu toții la sediu. Ei îi cunoșteau pe toți dascăli județului, atât pe cei în funcție, cît și pe cei pensionați. Îștiau bine chiar și pe profesorii care se strămutaseră prin alte locuri. Luau, prin urmare, fiecare nume înscris pe listă și-l puneau vizavi de portretul verbal oferit de locotenent.

Inspectorul șef era un om serios, care-și conducea cu mîină forte plutonul de subalterni. În primele ceasuri ale dimineții următoare, locotenentul aflase de-acum tot ce se putea afla în legătură cu o serie de oameni care, prin voia soartei, semănau intrucîtva cu persoana căutată. Mai exact, era vorba de 157 de persoane. O discuție mai nuanțată, purtată în a doua jumătate a întîlnirii, după ce se servi primul rînd de cafele și inspectorii prinseră oarecare grai, operă o triere perfect întemeiată pe realități.

— Realitatea, îndrăzni unul din tovarăși, care avea toate datele suspectului alit de plastic descris de locotenent și care se vădi a fi chiar fratele geamăn al șefului,

ne arată că o seamă de profesori au burlă, din care pricină consider că ies cu totul din discuție.

O a doua categorie, la care, cu destulă părere de rău, trebui să se renunțe, fu aceea a persoanelor atinse de calvitie. Numărul probabililor scăzu sensibil sub o sută. Încă șapte din cei rămași în discuție participaseră, exact în perioada incriminată, la reciclarea periodică a directorilor. Vasile Popescu îi asculta cu un dublu sentiment, de speranță și de teamă. Inspectorii erau din ce în ce mai clocești, mai plini de argumente cu fiecare nume adus în discuție, astfel că pe la ceasurile zece lista mai cuprindea numai treizeci și cinci de nume. Cerură atunci îngăduința să dea o serie de telefoane la școli, să se intereseze dacă profesorii rămași pe listă fuseseră sau nu în școală în zilele în discuție. Toată treaba dură o oră. Una din cele mai fructuoase ore ale călătoriei locotenentului la Focșani. Era limpede că douăzeci și cinci din numărul suspectilor rămași pe listă fuseseră prezenți la program.

Urma să se discute situația a zece tovarăși. Ultimii nefilați.

— Acum, gîndi locotenentul, cei zece negri mititei or să dispară unul cîte unul.

Ceea ce se și întîmplă. Atîta doar că povestea ceru ceva timp. Exact timpul ce-i mai rămăsese lui Vasile Popescu pînă la întoarcerea acasă. Bătu, aproape două zile, străzile orașului, discută îndelung cu cei în cauză, cu multe alte persoane, puse cap la cap întîmplări și idei

și, după o muncă pur și simplu istovitoare, la încheierea căreia inspectorul șef se declară vindecăt de toate halucinațiile polițiste cîte-i umblaseră prin cap după lectura unor romane cu detectivi americani, ajunse față în față cu un om pe nume Haralambie Găină, dascăl la ciclul elementar, un om tăcut și bănuitor care, la toate întrebările locotenentului, formulate cel mai adesea, tăios și clar, răspundea ori fără chef, ori confuz. Tovarășul Găină era căsătorit cu Magdalena Găină, profesoară de franceză, nu avea copii, era cunoscut ca o persoană irascibilă și fără prieteni. Singurul individ, cu care avea oarecari afinități, întemeiate îndeosebi pe stima ce o arătau vinului roșu din împrejurimile urbei era un oarecare Crăciunică Mitu, paracliser la biserica Toți Sfinții. Haralambie răspundea oarecum în silă, dar răspundea, totuși, la întrebările locotenentului. Bruma lui de bunăvoință sfîrșea ori de cîte ori conversația ajungea la cele cîteva zile de la începutul lui martie. Aici, înăcritul învățător punea bărbia în piept și tăcea cu îndărătnicie.

— Bine, omule, zicea Vasile Popescu, binevoitor, dar o bunăvoință plină de dedesubturi, nu te pricep deloc. Că ai lipsit de la lecții, asta-i treaba dumitale și rămîne să dai socoteală pentru ea în fața directorului dumitale. Dar nouă, trebuie să ne oferi o explicație. Nu știi dacă ți-e limpede faptul că noi căutăm un anume om care seamănă cu dumneata. Și nu e numai asemănarea. E și povestea asta, cu zilele absente.

Locotenentul se străduia să fie prietenos, uman, cald, într-un cuvânt, generos. Juca, plin de talent, sfaturile cuprinse în capitolul al patrulea al unui îndreptar pentru anchetatori. Acum, când intuiția lui părea să se fi realizat în întregime, simțea, începea să simtă, pentru nefericitul dinaintea lui, un soi de simpatie. Așa spunea și îndreptarul. Mai cu seamă că Haralambie Găină nu avea deloc înfățișarea unuia în stare să săvârșească cu sînge rece o crimă oribilă. De fapt, dacă locotenentul ar fi avut mai multă experiență, acest detaliu ar fi trebuit să-l neliniștească. Apatia numitului Găină putea fi pusă pe seama acelui sentiment de indiferență care-i încearcă adesea pe oamenii păcătoși de îndată ce păcatul lor începe să fie dovedit. Dar aerul său ponosit trebuia trecut, neapărat, în contul unei vieți de familie profund nerealizate. Haralambie Găină bea pentru că nu se înțelegea cu nevasta sau se avea prost cu femeia pentru că bea. Oricum, pantofii scîlciți și jechoși, cămașa scortșoasă de atîta murdărie, hainele lustruite la poale și roase în coate spuneau că ceva nu era în regulă în existența lui. Numai lucruri pe care locotenentul era obligat să le observe și să le interpreteze. Locotenentul, însă, era prea prins de triumf ca să-și mai facă griji din cauza anumitor detalii contradictorii, improprii ipotezei ce-o îndreptățea asasinatul din strada Frați Epitropi, numărul 10.

— În cazul ăsta, zicea locotenentul purtat de muzica elocinței, vă vom invita să mergeți cu noi. E momentul

să vă previn că acolo — și sublinie cuvîntul —, acolo veți fi obligat să vorbiți. Pînă la urmă o să vorbiți. Este, dealtfel, în interesul duminale.

În sinea sa, Vasile Popescu zicea : nenorocitul, știe ce urmează și uște-l că și-a pierdut toată vîlaga.

Colonelul Popa considera problema cu multă distanță. În înlesni locotenentului rezolvarea tuturor chestiunilor legate de transferul dintr-un oraș în altul sub pază al numinului Haralambie Găină, vorbi la telefon cu Ghiță Ionescu unde, odată cu întrebările de serviciu, îi adresă și unele sfaturi, în legătură cu îngrijirea sănătății. Apoi, închizînd telefonul îi ură, mai bine zis le ură celor doi, ofițer și suspect, sănătate și noroc în profesie. Locotenentului i se păru că urările îi sînt adresate în exclusivitate lui Găină. Ceea ce, să recunoaștem, era cam straniu. Unui om implicat sau, mă rog, pe cale de a fi implicat într-un asasinat nu-i urezi succes în viață și în profesie. Cu atît mai mult cu cît învățătorul Găină nu fusese — se știa bine — un as la catedra lui.

Întoarcerea acasă se petrecu fără nici un incident, deși în gară și, mai ales, în tren, Vasile Popescu avu prilejul să remarce o serie de cetățeni înalți, cu părul mai mult sau mai puțin coliliu, purtînd ochelari, unii chiar fumurii, dintr-aceia recomandați persoanelor cu fobia luminii.

Erau orele șase după-amiază, trecuseră exact trei zile de la data plecării, trenul își făcea datoria, alergînd cu o sută de kilometri la oră, iar locotenentul, într-un com-

partiment cu numitul Găină, se plictisea, deși nu voia s-o recunoască. Ar fi vrut să schimbe cu el câteva cuvinte. Acum, spre deosebire de drumul la ducere, avea chef de taifas. Încercă, în vreo două rînduri, să-l provoace la vorbă, dar numitul Găină tăcea. Ochelarii întunecați îi ofereau posibilitatea să tragă cu ochiul în jur și să nu răspundă nici unei priviri. În câteva rînduri, Vasile Popescu se simți fixat stăruitor.

— Bine-ai venit, drăguță, zise procurorul nu fără o undă de maliție. Te așteptam cu vești. Din câte am fost informat, dumneata ai găsit exact omul de care aveam nevoie. Invită-l, rogu-te, înăuntru.

Vasile Popescu privi descumpănit spre maior. Nu-i scăpase ironia din glasul procurorului, nu-i pricepea rostul și de aceea își căută, cu speranță, șeful. Maiorul nu scoase un cuvânt.

Tocmai atunci prinse să zbîrnie telefonul.

— Soția, îl anunță rece secretara.

— Prea bine, îi mulțumi în felul său indirect și tot atît de glacial maiorul.

— Te rog să-mi spui, glăsui doamna Ionescu precipitat, dacă te așteptăm diseară. Știi foarte bine că avem de discutat. Te-am avertizat că lucrurile au să se complice și iată că am avut dreptate.

— Bine, bine, zise maiorul. O să vorbim acasă.

— Așa promiți mereu, dar n-ai luat încă o hotărîre. Fiu-tău stă cu nasul în cărți și se prefacă că nu s-a întîmplat nimic. Dacă nu ți-ar semăna atît !

— Nu-i nimic rău în faptul că stă cu nasul în cărți, constată cu mare alean în glas Ghiță Ionescu. Părea să nu țină seama de prezența celor doi, locotenentul și procurorul. Cît timp tocește, vreau să zic, nu e nevoie să te agiți. Cît despre faptul că-mi seamănă...

— Pentru toate ai un răspuns. Află de la mine că...

Maiorul nu avu tăria să-i asculte pînă la capăt amenințarea. Închise telefonul.

— Locotenente, zise, cheamă-l pe omul acela.

— Să trăiți ! exclamă într-un acces de hipercorectitudine cazonă locotenentul.

— Să trăim, ingînă maiorul. Întotdeauna aceeași problemă.

Procurorul îl auzise, dar, bine educat cum era, se făcu preocupat de întunericul negru ce se lăsase dincolo de fereastră.

La apariția lui Găină, chipul maiorului se crispă. Ghiță Ionescu avea expresia unuia care a înghițit o lingură de unt de ricin și se pregătește s-o dea pe gît pe cea de a doua.

Întrebă gînditor :

— Prin urmare, dumnealui este ?

— Dumnealui, confirmă bățos locotenentul.

Procurorul își mușcă buzele. Putea fi gestul unui om care se abține să nu rîdă sau numai un tic oarecare.

— Acum, zise posac maiorul, dacă tot am dat drumul la moară, să vină și celălalt. Și apăsă pe butonul uneia din soneriile ascunse sub birou. Cînd secretara deschise

ușă, Ghiță Ionescu îi ceru să-l cheme pe Ion. De fapt, zise doar atât :

— Ion.

Secretara ieși.

Ceea ce era sortit să se întâmple, se întâmplase. Odată cu ea, în cameră pătrunseseră bogat toate esențele Văii Trandafirilor. Pereții odăii dispărură ca prin farmec, o briză mîngîioasă atingea fruntea obosită a celor patru bărbați, văzduhul fremăta de gîze, iar pe dealurile din jur răzbăteau cu jale sunetele moi ale unui caval. Era primăvară, toate grijile luaseră sfîrșit, venise momentul pe care-l așteptau dintotdeauna. Din păcate, toate acestea nu puteau să dureze prea mult. Minutul de reverie se încheie odată cu intrarea lui Ion. Brunetul era atât de real, de viu, de nepoetic în toată alcătuirea lui, încît procurorul, care păstra o doză bună de proză ironică în toate împrejurările, se simți dator să tușească de cîteva ori. Nu oricum, ci discret, în batistă, așa cum tușesc melomanii în timp ce șeful de orchestră se pregătește pentru primele acorduri ale simfoniei.

Ion, întrucîtva descumpănit de atmosfera încărcată ce-o găsea în biroul maiorului, tuși scurt și el, mai bine zis își dresă vocea și totodată îl pofti pe omul care-l însoțea să facă doi, trei pași, în mijlocul încăperii. Cu numai un ceas în urmă, madam Wilhelmina sosise într-un suflet la secție să spună copleșitoarea noutate : chiriașul ei se întorsese !

— Cum vă numiți ? întrebă procurorul.

— Antonache, răspunse omul. Paul Antonache.

— Iar dumneata ?

Și arată cu bărbia spre dascălul din Focșani.

— Haralambie Găină.

— Tovarășe Găină, zise jalnic maiorul, s-a petrecut o încurcătură. Omul pe care-l căutam e dînsul. Îl cheamă Paul Antonache. Noi vă cerem scuze. O să trimitem o adresă la locul dumneavoastră de muncă, de unde să rezulte că ne-ați ajutat într-o chestiune foarte importantă. Așa, ca să fie totul în ordine. Pentru dumneavoastră, vreau să zic. O să vă plătim și drumul de întoarcere. O să se ocupe de asta tovarășul locotenent.

Vasile Popescu era prea uluit ca să mai încerce vreun sentiment. Asculta vorba monotonă a maiorului și-și spunea că totul e o farsă.

— Uite, locotenente, îl ajută procurorul, dumnealui a sosit acum un ceas în oraș. Îl cheamă Paul Antonache și a locuit timp de trei zile la madam Wilhelmina. A plătit pe o săptămână înainte, dar o treabă urgentă l-a obligat să se întoarcă acasă. Unde anume, draguiță ?

— La mine, zise Antonache, la Focșani.

Vasile Popescu continua să creadă că întreaga scenă e o mistificare.

— Deci, făcu concluziv procurorul, cu tonul unui care, de fapt, nu crede încă nimic, la Focșani. Așa spune dînsul și noi nu-l contrazicem. După ce a terminat treaba acasă,

s-a reîntors la madam Wilhelmina. Dumnealui a venit aici cu o treabă și vrea s-o ducă pînă la capăt.

— Am plătit, sări Antonache, nu dau socoteală nimănui.

— Asta-i altă problemă, interveni fără entuziasm maiorul.

— Problema principală, spuse cu un glas de o amabilitate fără sfîrșit procurorul, o vom discuta imediat. Deocamdată, locotenente, condu-l pe tovarășul Găină. Să se ocupe secretara de biletul de tren. Dumneata să te întorci.

Mayorul nu obiectă.

— Eu zic că ar trebui să fie de față, pară procurorul. Mayorul ridică din umeri.

Vasile Popescu realiza că ceea ce se petrecea acolo, în fața lui, era o treabă reală. Uluiala de la început se transformase într-o veritabilă stare de transă.

— Tovarășul Găină..., îngăimă el.

— Da, zise maiorul, tovarășul Găină arată exact așa cum mi-l descriai dumneata. Numai că nu e persoana în cauză. Persoana în cauză e tovarășul Antonache. Dealtfel, n-avem nici un motiv să ne îndoim de asta. Chiar dumnealui e de acord că a locuit la Wilhelmina cîteva zile, iar acum s-a întors. Fără să mai punem la socoteală mărturia madamei propriu-zise.

Cei doi, Găină și Antonache, se priviră pentru prima oară atent. Erau înalți, cărunți și cam neîngrijiți, cu părul căzut pe frunte. Un păr alb, plin de murdărie

veche. În timp ce Haralambie Găină purta un sacou cenușiu și pantaloni maron, de stofă proastă. Păul Antonache era îmbrăcat cu o haină maron, boțită și cu pantaloni cadrilați de culoare deschisă, bătînd în cenușiu. În privința pantofilor, nici o deosebire : aceleași încălțări scilicite și pline de praf. În rest, toate cele cunoscute : ochelari fumurii, un mers săltat. Stăteau și se priveau, doi oameni îmbătrîniți înainte de vreme, aduși ușor de spate; intrucîtva indiferenți la tot ce li se întîmpla. Cînd Găină părăsi încăperea, maiorul scoase unul din obișnuitele lui oftaturi grele, pornite din adîncul pieptului.

— Ia stai matale jos, zise procurorul către Antonache, și să discutăm o seamă de lucruri. Să ne spui mai întîi cum te cheamă, unde locuiești, cîți ani ai și unde muncești.

Un sergent-major, așezat lingă fișetul verde al maiorului și oarecum mascat de el, începu să țacăne grăbit la mașină. Fusese de față la tot ce se întîmplase în birou pînă atunci, dar nu-și manifestase în nici un chip prezența. Un om între două vîrste, ascuns cu totul în spatele mașinii de scris.

Antonache locuia în Focșani de mai bine de douăzeci de ani și era de profesie contabil. Nevastă-sa, Zinca Antonache, era profesoară de istorie la un liceu din județ. Contabilul cîștiga aproape trei mii de lei lunar, dar, cum putea să constate oricine, nu-i cheltuia pe haine. Era greu de spus pe ce dădea el banii, fiindcă nu părea să aibă nici unul din viciile mici sau mari ale oamenilor de rînd.

Refuză cafeaua pe care i-o oferise maiorul, refuză țigările oferite de procuror. Era suferind de stomac, nu bea, iar de mâncat, mînca mai ales brînză de vaci degresată și grătar slab de vacă.

— Mi-am închipuit mereu, zise visător procurorul, că un om care muncește la un depozit de vinuri are bani. Nu insinuez că fură. Dar, oricum, vinul e vin și cheamă banul repede. Am dreptate ?

Paul Antonache nu-l contrazise. Subofițerul, obișnuit probabil cu multele divagații ale procurorului, încetase să bată.

— O întrebare mai delicată, draguță : cu ce treburi prin orașul nostru ?

„La întrebarea tovarășului procuror cum că de ce ai venit în acest oraș“, scria transpirînd sergentul-major, încercînd să dea un ton oficial textului, „numitul Paul Antonache a răspuns că «în vizită, am vrut să văd țara».

— Un lucru frumos, spuse procurorul. Atîta doar că pe fereastra de la care ai privit aproape tot timpul în stradă nu puteai să vezi decît o parte foarte mică de țară. Mai exact, puteai să privești doar casa în care locuia numitul Foca. Îl cunoști, prin urmare, pe Foca.

Antonache lăsă în jos capul.

— Îl cunoști, interveni acru maiorul. Am fost și m-am așezat și eu în scaunul dumitale. E acolo unde l-ai lăsat. Am ridicat perdeaua și am mișcat hîrtia din geam, așa cum obișnuiai dumneata. Din poziția aceea se vedea

perfect casa de la numărul zece. La fel de bine se vedeau ferestrele dinspre curte ale camerei din față.

— Aveam o treabă cu domnul Dumitrescu, zise Paul Antonache.

— Dumitrescu ăsta nu e cumva un cetățean elegant, cu pălărie de fetru și nu prea înalt ? Să zicem, ceva mai mărunț ca mine ? Și mai slab ?

Antonache aprobă.

— Îl cheamă Foca. Sau poate Ionescu, sau Gheorghiu. E posibil să-l cheme chiar Dumitrescu. Dacă nu cumva are un nume în fiecare oraș.

Maiorul arăta obosit și prost dispus. Antonache simțea că depinde de el să-i câștige bunăvoința, dar nu știa ce-l interesa.

— Aveam o afacere cu dom' Dumitrescu, zise. Afacerea noastră. Numai că nu știu cum să vă explic.

— Încearcă să găsești o explicație. Dar una care să ne facă să înțelegem cu ce treburi te găseai dumneata în casa femeii numite Wilhelmina, îl îndemnă pe un ton lipsit acum de cordialitate procurorul. Și apoi, să explici unde ai dispărut în noaptea de 2 spre 3 martie. Sper că ești la curent cu tot ce i s-a întâmplat camaradului dumne-tale.

— Ce i s-a întâmplat ? reluă zăpăcit Antonache.

— E mort, zise maiorul. Iar dumneata ești omul care a văzut cum a fost scos din casă și urcat într-un taxi. Mai era în viață sau era mort încă de atunci ? Există

încă o posibilitate : să fii chiar dumneata cel care l-a omorât. Eu așa socotesc.

— Dumnezeule ! zise topit Antonache.

Maiorul, care urmărea o idee ce-i umbla prin minte de vreo două zile, se ridică cu mare greutate din scaun și veni lângă el.

— O afacere cu niște timbre, nu-i așa ? O afacere veche.

Chipul lui Antonache se luminează. Îi era teamă, dar parcă începea să-l încerce și speranța.

— Mă chinuia, zise Antonache.

Procurorul asculta contrariat. Îl privi pe maior, însă acesta ori nu băgă de seamă neliniștea procurorului, ori avea motive să-l lase să stea așa, în marginea discuției.

— Îți arătase un timbru, zise maiorul. Ți-a cerut un preț prea mare pentru puterile dumitale.

Procurorul veni în preajma maiorului. Reuși să strecoare o întrebare, fără a renunța la aerul său distins și atotștiutor :

— Fă-mă să pricep.

Maiorul ridică din umeri.

— E ceva mai complicat, zise Antonache. Eu n-am avut niciodată bani. Eu am prins damblaua asta de curînd. De vreo zece ani. Eu m-am specializat pe probleme de istorie. Știam să Dumitrescu are un cap de serie interesant. Sînteți filatelist ?

Maiorul dădu din cap în semn că da. La care procurorul, poate pentru prima oară în decursul distinsei sale cariere, pierdu controlul vocii și se burzului :

— De cînd dracu ești tu filatelist, Ionescule ?

Impasibil, maiorul zise :

— Sint.

— Atunci, reluă Antonache explicația, cu un glas venind de departe, o să mă înțelegeți. Capul de serie e tocmai vestitul Filip cel negru de trei pesos. Vă spune ceva ?

Maiorul îl asigură că-i spune.

— Vedeți, eu nu-l cunosc pe Dumitrescu. Personal, adică. Am aflat știrea la a treia mînă. Știu că n-am nici o șansă dacă-l abordez direct. În același timp, mai știu că n-a vîndut timbrul nimănui. Că e încă la el.

Se opri istovit. Maiorul îl îndemnă să continue pînă la capăt.

— N-o să mă credeți..., făcu trist Antonache!

— Ba o să te cred.

— Ei nu, n-o să mă credeți. N-o să mă creadă nimeni.

Maiorul veni lîngă el și-l bătu ușor pe umărul drept.

— Dă-i drumul, omule. N-ai altă șansă. O să te cred.

Antonache, bătrîn de-acum, îmbătrînit cu o sută de ani, se înfundă adînc în scaun și stătu astfel, tăcut, cîteva minute. Subofițerul încetase, firește, să mai bată. Procurorul se străduia să joace rolul celui care a intuit firul întregii istorii, iar locotenentul, intrat în cameră de cîtva timp, făcea tot ce-i stătea în putință ca să evite

privirea maiorului. Lucru dificil, întrucît maiorul părea să-l caute, dar nu pentru a-l fixa, într-un chip oarecare, ci parcă pentru a ținti prin el, undeva, la distanță, într-un loc unde nu existau nici crime, nici filateliști cu pasiuni pure, nici probleme de geometrie paradoxale, nici soții prea grijulii cu fiii.

N-o să mă credeți. Își făcea mai departe litania Antonache.

— Încetează ! zise maiorul. Avea o voce rece și dură. Mai rece și mai dură ca niciodată. Vocea unui alt om. Cuvintele tăiau aerul ca o sabie încovoiată, mînuită de un haiduc cu mîini groase.

— Eu, tovarășe comandant, zise Antonache scuturat dintr-un somn lung, sînt îndrăgostit de timbrul ăsta. Îl urmăresc de mai mulți ani pe Dumitrescu. N-am bani să-i propun să-i cumpăr. N-aș avea destule parale, chiar dacă mi-aș vinde colecția. Chiar de m-aș vinde pe mine. Cînd reușesc să aflu pe unde se mai mișcă Dumitrescu, mă iau după el. Să stau acolo, pe lîngă el, asta vreau. Să știu că sînt în apropierea timbrului aceluia. E o nebunie, nu-i așa ?

— Este, îl asigură neîndurător maiorul. Mai departe.

— Acum, am dat iarăși de urma lui. Asta-i tot. Îl pierd un an, doi, apoi îl descopăr. În alt oraș, sub un alt nume. Am venit aici, l-am pîndit. Nu știu ce pot să sper. Dar dacă sînt prin apropiere, parcă mă mai liniștesc. Nici o femeie nu m-a chinat atît. Mă credeți ?

— Și atunci, completă antipatic maiorul, i-ai făcut felul !

— Eu ?!!! Antonache era jignit. Și arăta ca un om jignit. Vă bateți joc de mine.

— Când ai plecat de la madama Wilhelmina ?

— Cu trenul de ora douăzeci și trei și cinci minute.
Pe două martie, seara.

— Ai martori ?

— Ce martori ?

— N-o face pe prostul. Fără martori te-ai ars.

Antonache căta abătut spre pantofii maiorului.

— Adu-ți aminte, îl ajută acesta fără prea mult entuziasm. Poate, la sosirea în Focșani te-ai întâlnit cu cineva.

— Cu cine ? zise prostul Antonache.

— Cu Dumnezeu. Sau cu unul din adjuncți.

Omul stătu gînditor și îndrăzni.

— Cu șeful gării.

— Te-a văzut șeful gării ?

— E filatelist. Ne cunoaștem bine. Și el, tot cu istoria. Îmi știe necazul.

— Ajunge, omule. O să verificăm. Acum așteaptă să citești procesul-verbal și să semnezi. O să mai stai la noi puțin. Poate îți dăm drumul curînd, poate mai tîrziu.

Paul Antonache părea mîntuit. Vorbise și se mîntuise. Ultimele cuvinte ale lui Ghiță Ionescu trecuseră pe lângă urechile sale fără să le audă. Maiorul mai zisese ;

— Sau poate niciodată.

— Cum stați ?

Aceasta fusese prima întrebare a generalului. Nici n-apucase bine Ghiță Ionescu să închidă ușa, iar generalul spusese, practic, tot ce intenționa să-i spună. Dacă n-o mai formula pe a doua, puteai fi sigur că răspunsul tău, oricât de amănunțit ar fi fost, oricât de temeinic pregătit, i se părea neconcludent. Cunosându-și bine șeful, maiorul zise :

— Prost.

După care, urmă, firește, o tăcere lungă. Și, cum spun poveștile, cei doi ar mai fi tăcut și astăzi, stînd față în față, dacă maiorul n-ar fi găsit de cuviință să precizeze :

— Foarte prost.

Era supărat și o arăta. Se găseau în 9 martie, alibiul lui Paul Antonache se dovedise solid, pe parcurs se iviră și alte elemente care îl scoteau categoric din cauză. Dacă între el și numitul Foca-Ionescu-Gheorghiu-Dumitrescu existau unele legături de natură să lămurească circumstanțele crimei, asta, deocamdată, nu se putea ști. Antonică se reîntorsese, bine mersi, la Focșani, ca să-și în-

deplinească îndatoririle de contabil în administrația vinului și, în timpul liber — dacă nu cumva o făcea tot timpul — să-și contemple colecția de timbre și să tinjească după capul lui Filip de trei pesos. Un timbru pentru care, de bună seamă, merita să faci o pasiune de-a dreptul bolnăvicioasă. Dealtfel, chiar să fi fost în situația de a da un răspuns pozitiv, maiorul tot același ton mohorât ar fi folosit. Discutau chestiuni de serviciu, dar știa ce gânduri îi treceau prin cap generalului. Cum, se înțelege, și generalul le știa pe ale lui.

— Atunci, zise șeful într-un târziu, să vedem ce-i de făcut. Să nu mai stăm atât de prost.

Nu se dezmințea. Aceasta nu era o întrebare. Era numai jumătate de întrebare. Pluralul folosit de el echivala cu o figură de stil. Cel care urma să dea soluția era tot maiorul.

— Trebuie să așteptăm, zise Ghiță Ionescu. Rolul lui Antonache nu-mi e foarte clar. Sînt convins că prezența lui în oraș a precipitat lucrurile. E posibil să nu fie conștient de asta. Cum însă am început să pricep nițel psihologia colecționarului, înclin să-l las în pace.

Generalul nu făcu nici o apreciere. Pauza pe care maiorul o prilejuia era contribuția sa specială la bunul mers al discuției. Mai avea o idee, o găsea perfect plauzibilă, dar încă nu se hotăra s-o comunice. Fiindcă generalul nu dădea nici un semn că s-ar grăbi să vorbească, maiorul oftă din rărunchi și spuse :

— Contez pe câțiva oameni din Asociația filateliștilor. E cam complicat să vă expun motivele pentru care contez pe sprijinul lor. Sînt multe și, pentru că nu știți ce e aceea o colecție de timbre, v-ar veni destul de greu să le ascultați pînă la capăt.

— În privința asta, spuse pe neașteptate generalul, n-ar fi cazul să-ți faci griji. Sînt și eu, tovarășe Ionescu, un vechi colecționar de timbre. N-am, e drept, vreme să mai bat magazinele ca înainte, cînd eram tînăr, de la un timp am neglijat să-mi țin la zi informația în domeniu, dar ceva, ceva tot aș înțelege. Desigur, dacă socoți că-i nevoie, să-mi expui aceste motive.

Maiorul holba ochii la general simțind că tot ce încercase pînă atunci nu fusese decît pentru a apărea într-o situație ridicolă.

— Dealtfel, multă lume se ocupă de filatelie, zise generos șeful. Privirea bulbucată a maiorului îl obliga să se considere satisfăcut. Chiar și fiică-mea !

Maiorul înghiți în sec.

— O fetiță foarte silitoare la carte și, în plus, interesată de colecțiile mele. Mare lucru să te înțelegi cu copiii.

Vocea generalului nu avea nici un subînțeles.

— Și-acum, zise el, să trecem la ale noastre. Ce facem mai departe, cum facem să-i dăm de rost, unde intervenim ca să grăbim treaba ?

Hotărît lucru, nici aceste propozițiuni nu erau niște întrebări.

— Am studiat cu mare atenție raportul medico-legal, spuse maiorul. Apoi, am pus în paralel o serie de date pe care le avem asupra lui Foca cu cele rezultate din rapori. Există unele mici nepotriviri. Medicul legist susține că persoana carbonizată din taxi avea, pe laba piciorului mai puțin atinsă de foc, urme de jeg.

— Deci ?

O întrebare și încă una foarte precisă.

— Foca avea bani mulți. Dacă nu avea bani lichizi asupra lui, e sigur că era proprietarul unei colecții de mare valoare. Cred că nu o colecție, în adevăratul înțeles al cuvîntului, cît mai degrabă o sumă de rarități. Se ocupa cu un soi aparte de șantaj. El șantaja pe unii oameni arși de pasiunea lor, oferindu-le exact mărcile care le lipseau. Călătorea mult, se informa discret, era neînduplecat cînd se punea chestiunea prețului. Antonache era unul din cei prinși în rețeaua de interese controlată de Foca. Numai că Antonache, după opinia mea, e un îndrăgostit platonice. În fine, iată ce ipoteneză am : cineva, chinuit de Foca, a găsit prilejul să se răzbune.*

— Crezi ?

Încă o întrebare. Și nu cuprindea nici un strop de ironie. Maiorul înțelese nuanța și ridică din umeri.

— Nu cred. E numai o ipoteză. Poate e vorba de un om sărăcit de Foca, adus, cum se spune, în sapă de lemn. De unde și mizeria lui. A încercat să se răzbune, Foca s-a apărat, l-a omorît fără să vrea, a încercat să mascheze crima.

— Frumos, spuse șeful. Dar nu merge. Din mai multe motive.

— Le știu, bombăni maiorul, ca un școlar prins cu fițuici sub bancă. Foca are mai multe nume. Și câteva domiciliu. Încearcă să treacă neobservat, dar face o seamă de lucruri care îl scot în față. Numai chestiuni care se exclud. Și albă, și neagră. Și față, și revers, și interior, și exterior.

— Ce vrei să spui cu asta ?

Maiorul păru trezit dintr-un soi de incantație ritmică.

— Nimic. Chiar nimic. Mi-am amintit de-o discuție cu băiatul meu.

— Un băiat bun, decise generalul. Fiică-mea mi-a vorbit foarte frumos de el. Îl preocupă geometria, pare-mi-se.

— Și geometria, zise năruit Ghiță Ionescu.

Ceea ce era inevitabil să se producă, lucrul de care se ferea, iată-l, lua chip. O discuție de familie cu șeful. Într-o problemă atât de complicată.

— Sînt copii minunați, zise visător generalul. Să fi fost noi ca ei, ajungeam departe.

Maiorul nu-l aproba, dar nici nu ținea să-l contrazică. Îl cunoștea pe general, îi știa reacțiile într-o serie întreagă de treburi, în alte câteva îi putea ghici chiar și gîndurile. Dar despre dragoste nu apucaseră încă să converseze. Toate întrevederile sale cu șeful aveau un obiect precis : rezolvarea problemelor de serviciu. Întîlniri care se încheiau stereotip. Generalul îi strîngea mîna și-i

amintea că are încredere în capacitățile sale organizatorice. Ceea ce însemna : încheie povestea asta mai repede fiindcă riscăm s-o luăm pe coaje, și tu și eu, fără deosebire de grad și funcție.

— Am mare încredere în talentul dumitale organizatoric, încheie generalul. În două, trei zile...

Urmarea ideii maiorul o cunoștea. Spuse „Să trăiți“ și ieși.

— Să trăim, să trăim, glăsui cordial generalul.

Cuvinte care, rostite de șef, sunau ca salutul spicherului la ora de gimnastică la radio.

Locotenentul arăta emoționat. Spre deosebire de alți ambițioși de vîrsta lui, și era. O mărturisî :

— Credeam că m-ați uitat. Că mi-ați dat de lucru mai mult ca să scăpați de mine.

Maiorul, ursuz ca mai întotdeauna, oricum ca întotdeauna cînd era întîmpinat cu semne de simpatie ori recunoștință, preferă să tacă. Răsfoia hîrțile adunate în mapa dinaintea sa și, în răstimpuri, sorbea dintr-o cană mare de cafea. De fapt, e numai un fel de a spune că sorbea. Întruch turnase cana pe gît din două înghițituri, fierbinte, cum îi era obiceiul și, mai departe, tot ce-i mai rămînea de făcut era să ronțăie zațul gros și amar. Și Ghiță Ionescu lupta cu zațul, oferindu-i astfel subalternului expresia misterioasă a unui om care, după ce a băut o lingură de unt de ricin, e anunțat că trebuie neapărat s-o bea pe-a doua.

O atmosferă care în comunicatele de presă date, după o întîlnire diplomatică ratată, e caracterizată ca fiind cordială și, uneori, de o caldă cordialitate.

Altfel, lumina argintie a lunii aprilie dădea buzna pe fereastră, zilele se făceau tot mai calde iar oamenii, din motive pe care nu prea și le puteau explica, simțeau mai des dorința de a se privi în ochi. Multe reușea să schimbe luna aprilie. Un singur lucru nu-i stătea în puteri : să primenească pereții biroului secției criminale de feluritele esențe și parfumuri, cite purta cu ea blonda și rumena secretară a maiorului.

— Credeam că am ratat prima șansă mare a vieții mele, stăruia locotenentul. Vă dați și dumneavoastră seama : două săptămîni numai pe nimicuri. Am citit sute de liste de nume și adrese. Asta visez și noaptea. Mii de Popești și mii de Ionești. Unii iau avionul de la București la Timișoara, alții, dimpotrivă, de la Timișoara la București. Și rezultatul ?

Maiorul își ridică privirea din mapă și zise ca pentru a-și aduna gîndurile :

— Nu există lucruri importante.

— E ca și cum ai citi cartea de telefon, monologa locotenentul.

— Și nici nimicuri. Există numai lucruri ce trebuie făcute, indiferent dacă-ți plac sau nu. Și altele care nici nu merită a fi luate în seamă.

— Oricum, se scuză cu stîngăcie locotenentul, două săptămîni sînt două săptămîni.

— Depinde, conveni maiorul.

Cuvîntul părea sinteza a tot ce cugetase maiorul din clipa sosirii lui Vasile Popescu. Multe, depind de multe,

e adevărat, dar era greu de crezut că Ghiță Ionescu va fi stat vreodată jumătate de lună cu nasul în niște hîrtoage, indiferent ce urma să iasă din asta. Cum locotenentul nu îndrăznea să pună la îndoială înțelepciunea aforistică a șefului, sucea cuvîntul pe toate părțile și încerca să-i afle taina.

— Aș mai avea ceva pentru dumneata, zise maiorul. O problemă de logică. Din nefericire — și aici el scoase un fel de oftat; un fel și nu un oftat în toată legea, ca inspirația profundă a unui înotător care se pregătește să facă o scufundare îndelungată — noi procedăm cum spune cartea, dar toată logica se vedește uneori curată pierdere de vreme. În cazul Foca, spre exemplu. Ne-am pus bila la treabă, cît toată catedra de logică a Universității și, uite-așa, n-a ieșit nimic. Mă gîndeam să-ți dau să te ocupi de următoarea problemă...

Nu apucă să-i comunice în ce consta treaba care urma să pună în valoare întreg talentul deductiv al tinărului Vasile Popescu, întrucît soneria telefonului interior începu să se zbuciume. Maiorul păru s-o ignore, un timp, dar soneria își făcea datoria cu multă ardoare. Ridică receptorul.

— Da ?

— Vă caută soția, îi comunică pe un ton de-a dreptul înghețat secretara. Iar pe celălalt fir, un tovarăș din Arad. Filatelist sau ceva asemănător.

Maiorul holbă la locotenent niște ochi cît cepele. Privirea unui om care află că a primit o moștenire sau că, dimpotrivă, i-a fost prădată casa.

— Dă-mi-l imediat pe omul acela.

— Și soția ?

Ghiță Ionescu se făcu pămîntiu. Te-ai fi așteptat să urle. Nu urlă. Zise cu un calm de oracol :

— Să telefoneze mai tîrziu. Să stea de vorbă cu fiu-meu. Să ia lecții de geometria paradoxelor spațiale. Să-i facă o vizită generalului. S-o peșească pe fiică-sa. Să tricoteze. Să conducă grupuri de tineri prin muzee. Să facă ocolul lumii pe jos. Acum, dă-mi-l urgent pe omul din Arad.

Cetățeanul se numea Ferenc Sandu și era gestionar principal la magazinul filatelic al urbei. Comunica, nici mai mult, nici mai puțin, că exact în clipele în care-i vorbea maiorului, numitul Lulu Vasilescu intenționa să-i vîndă unui cunoscut colecționar local o raritate din emisiunile coloniale engleze. După opinia președintelui clubului filatelic local, opinie pe care maiorul putea s-o asculte imediat, cetățeanul semăna perfect cu persoana din fotografia ce le-o punea la dispoziție miliția orășenească. Tovarășul Hegeduș — așa se numea președintele — căpătase unele informații confidențiale de la șeful asociației naționale a filateliștilor și confirma aceasta cu toată seriozitatea.

— ...Dați ordin la mine, zicea profund negramatical și tot atât de profund mișcat tovarășul Ferenc Sandu, și eu reținut escroc patentat Vasilescu, care face Lulu.

— Domol, domol, îl temperă maiorul. Încet, copilași, că speriem vînatul. Fiți băieți ascultători și urmați întocmai cele ce vă spun. Aveți cumva numărul de telefon al ofițerului care v-a adus fotografia ?

Ferenc Sandu ținu un mic consiliu cu vocea ce-i îngîna precipitat spusa și, însușindu-și cu multă gravitate plinarul majestății, zise în șoaptă :

Avem.

— Atunci, băieți, sunați-l pe tovarășul, acasă sau la slujbă. Să se ocupe de amicul nostru. Știe ce are de făcut. Eu vă mulțumesc și vă rog să nu întreprindeți nimic din proprie inițiativă.

Tovarășul Ferenc Sandu, care în clipele de mare emoție își mărturisea vîrsta chiar și la telefon, îl asigură, cu glasul voalat al bătrînilor soldați :

Eu și tovarăș președinte înțeles. Vă rog contactați pe băieți. Scuzați deranj, închidem. Să trăiți !

Să trăim, zise maiorul punînd receptorul în furcă. Uneori, aproape că merită.

Cum fraza nu părea deloc expresia unui moment de triumf, locotenentul tăcea respectuos.

— Poți să pleci, zise maiorul. Eu mai rămîn.

Locotenentul nu se mișcă din scaun.

— Sau poți să rămîi.

* Firește, rămase. Maiorul zăcea, strivit de propria-i greutate, în fotoliul de lângă fereastră. Părea pregătit pentru mai multe ceasuri de tăcere. De așteptare împietrită.

Trecu un ceas, trecură două ceasuri.

Maiorul privea într-un singur punct, un punct în infinit, Vasile Popescu făcea mari eforturi să nu ațipească. Se făcu noapte, veni ora zece, în cameră nu era nici prea cald, nici răcoare. Ardea numai un singur bec și anume cel al lămpii de birou.

Deodată, întinericul prietenos al încăperii fu săgetat de zbîrniitul telefonului direct.

— Ridică ! strigă frisonat maiorul.

Locotenentul sări în picioare și se repezi în aparat.

— Aradul !

— Ascult ! zise maiorul, care găsisese în chip surprinzător forța să-și urnească într-o fracțiune de secundă trupul masiv și să ajungă lângă birou.

În receptor se distingea un țuit discret, sosit parcă din imensitatea mută a nopții.

— Tovarășul maior Ionescu ?

— Chiar el. Maiorul Ghiță Ionescu.

— Vă ascult, zise vocea trecînd cu nonșalanță peste unele vocale. Ieșea un „vă slt“, înfipt și sigur de sine. Am dat de omul dumneavoastră. Se numește Foca. Așa scrie în buletin. Deși, după părerea noastră, buletinul e falsificat. Va trebui să verificați. O să aveți de lucru. Tipul nu-i prea vorbăreț. De fapt, nu scoate un cuvînt.

A opus oarecare rezistență, dar acum e cuminte ca un pisoi nou-născut. O să vi-l trimitem.

— Chiar acum, zise maiorul. Există un accelerat la miezul nopții. E necesar să-l puneți în primul tren.

— Dar ce-i acolo, la dumneavoastră ? zise fără entuziasm vocea. Arde ?

— Arde, confirmă glacial maiorul.

— O să-l aveți. E cam complicat, dar...

— Ce-i simplu astăzi ? filozofă maiorul.

Suna ca o întrebare, dar omul de la capătul celălalt al firului n-o luă astfel. El ținea să-și spună fraza pînă la capăt, așa că o repetă :

— E cam complicat, dar...

Vroia să spună ceva înțelept, cu siguranță că asta vroia. Trebui să-și consume singur înțelepciunea, fiindcă maiorul nu-l mai asculta.

— Numele și pronumele. Vîrsta, profesia, domiciliul actual.

— Foca. Marius Foca. Am cincizeci și unu de ani. Sînt pensionar. Sînt la pensie de zece ani. Am mari probleme cu stomacul. Stau în gazdă la o familie pe Frați Epitropi, la numărul zece. Necăsătorit. Aș putea să vă spun de ce nu m-am căsătorit, dar cred că nu vă interesează. Aș putea să vă povestesc cum m-am ales cu boala asta nenorocită de stomac, dar nici asta nu vă interesează. Dacă aș ști de ce sînt aici și ce vreți de la mine, poate că v-aș răspunde la unele întrebări. Dar numai la unele. Fiindcă sînt lucruri despre care n-am chef să vorbesc cu nimeni. Este absolut regretabil..

Maiorul îl asculta privind abătut în pămînt. O privire atît de jalnică, încît lucrătorii secției moravuri, care aveau birourile la parter, simțeau de vreo jumătate de ceas plutind peste capetele lor un fel de abur greu. Afară era soare, cîteva raze călduțe intrau pieziș, încălzind dușumelele, o muscă mare făcea tot soiul de demon-

strații, vizibil întărită de vremea dulce și răscopă, dar cei cîțiva bărbați care-și făceau meseria în imediata vecinătate a biroului lui Ghiță Ionescu se simțeau toți ea după o beție groasă cu rachiu de sfeclă.

Foca nu-și duse ideea pînă la capăt. Care era faptul acela absolut regretabil, nu avea să se știe, niciodată, probabil. Maiorul, cel puțin, nu părea deloc preocupat să-l afle. Dealtfel, nu părea grăbit să ia aminte la nici una din propozițiile scurte și flegmatico pe care Foca le avea, s-ar fi zis, pregătite din vreme. Ghiță Ionescu căta, pur și simplu, în jos, într-un punct care pentru nimeni altul, în afară de el, nu avea cum să prezinte interes. Pe covorul ros și decolorat se zărea o pată proaspătă, de culoare închisă. Nu putea fi decît o pată de cafea. Însă maiorul nu-și lua ochii de la ea. Stingherit, Foca trase cu privirea, încercînd să afle pe ce-și cheltuia maiorul atenția. Din locul unde stătea el, zațul de cafea nu era de văzut, așa că Foca se strădui să-și regăsească expresia pe jumătate ironică, pe jumătate ultragiată, pierdută cîteva clipe mai înainte. Întîlni privirea procurorului, în aparență tot atît de intrigată ca a sa. Procurorul stătea la locul lui favorit, ascuns după perdea. Fiind ora prînzului, soarele reușea să strecoare o rază printre cele două clădiri, lipite ca feliile de pîine ale unui sanviș sărac, numai că o rază atît de moale și nehotărîtă, că bătrînul om al legii abia reușea să-i simtă mîngîierea. Își scoase genunchii în bătaia soarelui, așteptînd căldura binefăcătoare. În ce privea tăcerea maiorului, nu-și făcea nici o grijă. În

asemenea momente, cel mai bun lucru era să-i faci jocul. Și, cum nimeni n-ar fi putut spune în ce consta jocul lui Ghiță Ionescu, trebuia să improvizezi. Să te prefaci, de pildă, uimit. Să stabilești un fel de complicitate cu persoana anchetată. Să ai aerul că devii martorul unei erori.

— Eu, stimate cetățene, părea să zică întreaga ființă a procurorului, vă înțeleg și vă aprob sentimentele. Dumnezeuastră, prin urmare, vă găseați într-un club al filateliștilor, unde tocmai perfectăți o afacere foarte delicată și, pînă la un punct, fără un tencui prea limpede pentru restul lumii. Pentru acea parte a lumii, adică, ignorantă în ce privește filatelia. Și uite cum, din senin, vă treziți între doi tovarăși milițieni. Erați întrutotul îndreptățit să vă manifestați indignarea, să faceți tărăboi, să profitați de panica stîrnită în rîndurile prea stimabililor colecționari de toate vîrstele ca s-o ștergeți pe ușa ce ducea la WC. Indignarea și numai indignarea v-a făcut să uitați că WC-ul clubului e tot atît de meschin ca însăși clădirea pe care o slujește și că pe fereastra lui n-ați fi putut ieși — chiar să fi fost cu douăzeci de ani mai tînăr, să fi cîntărit chiar cu douăzeci de kilograme mai puțin. Or, dumneavoastră, cetățene Foca, și așa mai departe, nu mai aveți de mult timp vîrsta aceea cînd o fereastră cît două coli ministeriale puse alături poate să fie o soluție pentru un om cuprins de o mare și sinceră indignare. Dumneavoastră sînteți un om bine împlinit

la trup, în ciuda bolii grave de care suferiți. Este evident că faceți parte din categoria celor binecuvîntați de natură cărora brînza de vaci degresată le priește cît altora, mai puțin suferinzi, cotletul de purcel rumenit la flacără mică. În plus, dumneavoastră ați călătorit o noapte lungă cu trenul. Și nu cu vagonul de dormit, cum s-ar fi convenit unui om de cea mai bună condiție socială. Nu atît canapeaua tare de clasa a II-a v-a neliniștit, cît mai ales prezența celor doi subofițeri, unul așezat exact lîngă dumneavoastră, celălalt vizavi. Circumstanțe în care puțini bărbați reușesc să doarmă un somn întreg și fără vise. Apoi, ați petrecut mai mult de șase ore apăsătoare, sperînd să vi se ofere o explicație oarecare, mă rog, să stea cineva de vorbă cu dumneavoastră. Sînteți un om prezentabil, curat, îmbrăcat cu anume pedanterie, în fine, un cetățean serios care trebuie tratat ca atare. Faptul că vă aflați înaintea unui maior morocănos, care vă pune niște întrebări banale, fără să pară cît de cît preocupat de răspunsurile pe care le dați, nu face decît să vă sporească sentimentul de neliniște care vă încearcă. Sper că am intuit bine înțelesul privirii dumneavoastră. De aceea mă asociez și spun : este absolut regretabil. Ce anume însă e regretabil, rămîne să stabilească maiorul. Din păcate, el conduce discuția. Dacă în camera asta n-am fi decît noi doi, cu siguranță că lucrurile ar decurge cu totul altfel.

— Gata, gîndi maiorul, s-a descărcat !

În situațiile mai complicate, Ghiță Ionescu îl lăsa pe interlocutor să răbufnească, iar în loc de răspuns, îi oferea doar chipul său și uneori nici atât. Uneori pleca fruntea în pământ și-i dădea omului dinaintea sa posibilitatea să-i admire creștetul capului. O persoană interesată de curiozități avea ocazia să vadă cum arată un vârtej dublu. Practic, maiorul avea două creștete. Pe vremea când intra soldat în primul an de militărie și-și lăsa părul ca ofrandă pe altarul ostășiei, răcanii se puteau lăuda că în leatul lor s-a pripășit un tip cu bila în colțuri. Tuns chilug, tânărul Ghiță Ionescu făcea o impresie stranie. Părul corecta în bună măsură cele două hopuri, dar vârtejurilor nu aveai ce să le faci. Când, în toiul unei discuții, maiorul pune capul în piept, însemna că omul dinaintea lui avea să facă destul de curînd „legătura cu pămîntul“. Maiorul îl lăsa să se descarce în gol, ca pe un acumulator, ceea ce se și întîmpla. În cele cîteva minute de tăcere lungă și încruntată, Marius Foca își irosise toată elocința. Acum plimba privirea de la maior la procuror și înapoi, așa cum unii își trec greutatea de pe un picior pe celălalt cînd și-au epuizat argumentele.

— Dumneata ne-ai înțeles greșit, vorbi cu glas scăzut maiorul. Dacă ai cunoaște problemele, atît cît le cunoaștem noi, sînt sigur că ne-ai ajuta să le descurcăm. Pe scurt, situația e următoarea : în noaptea de 2 spre 3 martie, în orașul nostru s-a săvîrșit o crimă. Cum s-au desfășurat lucrurile, prea bine nu știm. Ca să fiu sincer, ce știm e că un om a primit o lovitură puternică în cap și apoi

omului ăstuia i s-a dat foc. Omul se găsea într-un taxi și taxiul într-o ripă, destul de departe de oraș. Omul a ars. S-a procedat la un examen foarte amănunțit al resturilor carbonizate, dar de unde nu¹, nici Dumnezeu nu cere. Acum, vă rog să mă urmăriți cu atenție, ca să pricepeți cum se cuvine poziția noastră. Sîntem îndreptățiți să credem că s-a telefonat după taxi chiar din camera dumneavoastră. Știm că șoferul taxiului a fost rănit chiar sub fereastra camerei dumneavoastră. A fost lovit zdravăn în cap cu un obiect dur. Tare, dar nu mortal. Cel care l-a lovit este, probabil, una și aceeași persoană cu cel care l-a omorît pe nenorocitul din taxi. Ar fi posibil ca întreaga afacere să fi fost pusă la punct de doi sau mai mulți oameni. Deocamdată, lucrul ăsta nu are mare importanță. Mai tîrziu, vom vedea. Cercetările noastre au stabilit că șoferul taxiului a fost atacat către ceasurile una și jumătate noaptea. Pe noi ne interesează să știm unde vă aflați dumneavoastră în noaptea aceea și la ora aceea. Vedeți, stimate tovarășe Foca, pînă mai zilele trecute noi aveam în vedere și posibilitatea ca persoana carbonizată să fi fost chiar dumneavoastră. Aveam un mort și încercam să-l găsim pe criminal. Acum vă bănuim pe dumneavoastră de crimă, urmînd să stabilim cine-i victima. De fapt, m-am exprimat greșit : dacă nu aveți un alibi foarte solid pentru noaptea de 2 spre 3 martie, sîntem nevoiți să luăm foarte serios în considerare eventualitatea inculpării dumneavoastră. În acest moment sînteți martor. Mai bine zis, singurul nostru martor.

Desigur, dacă puteți efectiv lumina ceva din povestea asta.

Vorbise ca la ședința de alegeri a unei grupe sindicale fără succese mari, dar și fără lipsuri sesizante. Monoton, fără nici o licărire de patimă. La fel de bine putea să spună : dragă tovarășe, doi ori doi fac patru, patru ori patru fac șaisprezece. Vă rugăm pe dumneavoastră să continuați și să ne spuneți cât fac șaisprezece ori șaisprezece. Nu e nevoie să vă măcinați creierii socotind în gând. Aveți hîrtie și creion și cinci minute la dispoziție. Dacă vă încadrați în timp, primiți ca premiu un dop de călîmară. Ce să faceți cu dopul, vă privește !

Foca se părea că îi găsisese o întrebuintare. Zîmbetul lui, abia schițat, spunea că discursul maiorului, deși făcea o bună impresie ca exercițiu de oratorie, se sprijinea pe o seamă de premize greșite. Spuse :

— Trebuie să fie o confuzie. Eu locuiesc, într-adevăr, pe strada Frați Epitropi, la numărul 10. Am plecat de acasă de mai bine de o lună. N-am nici un chef să vă povestesc pe unde am umblat și cu ce m-am îndeletnicit, dar un lucru e sigur : pe 2 martie nu mai eram pe-aici. Mai bine zis, sînt plecat din după-amiaza zilei de 2. Am așteptat să primesc pensia, ca să pot pleca. Știți, prea mulți martori la treaba asta n-am. Dacă-mi bat nițel capul, am să găsesc, de bună-seamă, cîțiva. Dealtfel, aș vrea să vă întreb, așa, pe nepregătite, dacă reușiți să vă aduceți aminte ce ați făcut în urmă cu o lună de zile, adică în dimineata zilei de 2 martie. Spre exemplu, între

orele cinci, cînd probabil plecați de la slujbă și șase. Vă asigur că vă va fi greu să găsiți — dacă veți găsi cumva — unul sau doi oameni să spună uite, tovarășul maior a fost văzut în locul cutare, unde făcea așa și pe dincolo. Dealtfel, tot ce mi se întîmplă mie de ieri și pînă azi mi se pare ușor fantastic. Ce înțeleg e că cineva mi-a întors casa cu fundu-n sus și că — dacă-mi permiteți să citez un cuvînt foarte miezos din expunerea dumneavoastră — *deocamdată* trebuie să plătesc niște oale sparte de alții. Aș vrea să vă rog să nu vă luați după tonul meu. Ar trebui să fiu negru de supărare, dar fac eforturi mari să-mi păstrez calmul. Sufăr de o boală de-a dreptul idioată. Am nervi la stomac. Cea mai mică supărare mă poate omorî. Or, dumneavoastră mă ajutați să am o supărare mare. Una foarte mare. Nu pot să vă spun cum se manifestă boala asta a mea. N-am voie nici măcar să mă gîndesc că sufăr de ceva. Nu știu dacă mă înțelegeți.

— Vă înțeleg, zise maiorul. Cît timp îl ascultase pe Foca, nu-și luase ochii de la pata de cafea din covor. Nu părea să-l inspire deloc. Continua s-o privească întocmai unui jucător ghinionist care mizează la nesfîrșit pe același număr.

— Un doctor bun, preciză Foca, v-ar ajuta să pricepeți cu adevărat cum stau lucrurile.

Glasul lui avea o cadență foarte riguroasă. Dacă imperinența era un simptom al bolii, cu siguranță că în clipa aceea era foarte aproape de o criză.

Ghiță Ionescu își mușcă limba. Nu suferea de nimic și își putea permite să fie nervos. Afară de reumatism, nu avea nimic. Dacă sciatica lui nenorocită se putea numi nimic. Pata de cafea rămînea mai departe mută, așa că fu obligat să se gîndească un timp la frazele pe care urma să le rostească. Cugetă, prin urmare, preț de cîteva minute. Prin firul pus la pămînt, vlaga lui Foca se scurgea aproape pe neobservate. Fără puțința întoarcerii însă.

— E o diferență, zise exagerat de cumpănit maiorul. Diferența e că nu eu, ci dumneavoastră trebuie să aveți un alibi. Sigur, a trecut o lună de zile de atunci, într-o lună se întîmplă multe. În luna asta, de pildă, s-a întîmplat să stabilim că buletinul dumneavoastră e fals. Mai exact, am aflat asta în cele cîteva ceasuri de cînd vă găsiți la noi. Marius Foca e muncitor forestier la o întreprindere de pe lîngă Abrud. E neînsurat, merge pe cincizeci de ani și cînd bea mai mult îl culeg camarazii de prin șanțuri. Uneori, bea două, trei săptămîni la rînd. Pentru toată lumea e o adevărată pacoste. Marius Foca și-a pierdut de mai multe ori actele. Ultima dată anul trecut. Dumneavoastră, cum vă numiți de fapt ?

La box, o astfel de lovitură se cheamă directă de dreapta la figură. Dacă adversarul nu-i destul de tăbăcit, dacă nu e rezistent ca un bivol, adică, ori dacă e prins pe picior greșit, pînă la k.o nu mai e decît un pas și uneori nici atît. Cel lovit cade, pur și simplu, de parcă i s-ar fi înmuiat deodată toate oscioarele. O directă de

dreapta bine executată pretinde forță, experiență în ring și unii zic că și talent. Lovitura maiorului avea de toate, din belșug. De aceea se și îndură, în sfârșit, să-și ridice privirea spre falsul Foca. Ce văzu însă nu-i făcu nici o plăcere. Cetățeanul surîdea. De fapt, treaba era puțin mai încurcată : nu-i surîdeau decît ochii. Fața lui arăta ca o fleică de vițel proaspătă din care un măcelar rafinat lăsase să se scurgă sîngele. O fleică mărișoară, așa cam la cîteva kilograme, de un roz sidefiu. În cele două tăieturi, unde ar fi trebuit să se afle ochii, luceau două mărgele albicioase. Maiorul se gîndea că întîlnise parcă la niște orătării astfel de ochi, dar la care din ele, nu-și amintea. Ochi de gîscă. Asta era ! O bucată de carne, fie ea chiar și foarte proaspătă, nu are expresie. Nu exprimă nici un sentiment. Dar ochii aceia, mici și neliniștiți, ca ai unei păsări care aude primprejur niște zgomote suspecte, păreau, în răstimpuri, luminați de o mare și nestăpînită voioșie. Starea de voioșie timpă și, în același timp, șireată pe care o arată la ananghie privirea negustorilor de lucruri furate, a țăranilor chiaburi cu bani grei la chimir, a muierilor rele de muscă, a alcoolicilor după primul pahar și, în general, a tuturor acelor care, din pricina unei vieți duble ori chiar triple, trebuie să stea mereu la pîndă. Fleica era placidă ca orice fleică, dar ochii erau suficient de vii ca să te pună în gardă. Omul, s-ar fi zis, nu se găsea pentru prima oară în situația de a alege între două rele. Iar lucrul cel mai

puțin rău nu părea să se fi ivit încă. Dacă asta e tot ce știți, spunea privirea lui Foca, atunci înseamnă că nu știți nimic. Și chiar să știți totul, în cele ce vă interesează, tot nu înseamnă mare lucru față de ce am eu aici, în bila asta a mea cheală, e drept, dar tot atît de dură ca un rulment.

— Deci, zise ca din senin maiorul, fiindcă nimic din ce rostise pînă atunci nu-l îndreptăța să fie atît de concludiv, iar privirea lui Foca, nici atît, dumneavoastră vă ascundeți identitatea.

Foca nici nu-l contrazicea, nici nu-l aproba. Dar pentru că maiorul își dădea atîta osteneală să converseze calm și politicos, el, ca cetățean bine crescut ce era, avea să-i răspundă :

— Asta rămîne s-o dovediți, zise. Numele meu e Marius Foca. M-am născut la Baia de Argint, în anul cutare, din părinții cutare și cutare. Exact cum scrie în buletin. Mi-ați luat buletinul aseară. N-aveați timp să faceți cercetări. Deocamdată, mă numesc Marius Foca și cred că o să-mi mai port numele ăsta încă multă vreme. Un nume care, prin anumite locuri din Apuseni, se înfilnește des. Foca, vreau să spun. Și Marius, de asemenea.

Maiorul părea pe jumătate convins.

— E adevărat, zise. Atîta doar că muncitorul acela forestier a fost și el lovit în cap cu un obiect tare. Nu cît să fie omorît, ci numai cît să stea cuminte cîteva ceasuri. E vorba, prin urmare, de cineva care se pricepe să mînuiască un obiect dur. Interesant este că dumneata

te găseai la Abrud tocmai în perioada în care s-a întâmplat să-i dispară buletinul. O verificare pentru care va trebui să accepți că am dispus de ceva timp. De vreo trei săptămîni și mai bine. Știu că te ocupai cu un anume gen de comerț cu timbre. Am o fotografie a dumitale. O fotografie care a circulat nițeluș. Bătrînul doctor Schwarz ne-a declarat că a cumpărat de la dumneata o marcă nemțească din secolul trecut și că a plătit pentru ea paisprezece mii de lei. Mă refer evident la cunoscutul colecționar abrudean. El își amintește că tîrgul a avut loc în aprilie, anul trecut. Și anume, pe 12 aprilie. A doua zi după ce-și sărbătorise împlinirea a opt decenii de viață harnică și sănătoasă. Or, păcătosul ăla de Foca a încasat-o pe 11 aprilie. Îl cunoșteati pe doctorul Schwarz, nu-i așa ?

Foca nu răspunse. Ochii lui de gînsac căpătaseră o nuanță albastru-cenușie, nuanța inocenței, dar de sclipit, sclipeau mai vesel. Mărturisi că, într-adevăr, îl cunoștea.

— Ești rezonabil, amice, zise maiorul trecînd la un ton mai puțin convins. Mă bucur că ești rezonabil. Altfel, ar fi urmat să facem o confruntare... O vom face, fii fără grijă. E vorba de timp.

Foca dădu din cap îngăduitor. Ce-i atît de interesant în chestia asta ? voia să zică gestul său. E normal să am unele legături. Despre tăietorul de lemne însă rămîne să mai discutăm. Rămîne să dovedești.

— Deci, continuă maiorul desfășurarea lungii sale serii de concluzii ieșite parcă din hazard, am stabilit că îl

cunoșteai pe doctorul Schwarz. Să admitem că te-ai întâlnit de mai multe ori cu el...

— Să admitem, zise Foca.

Un drum ce nu ducea nicăieri. Era dispus să stea de vorbă.

— Problema este însă că pe dumneata doctorul nu te știa. Cel puțin, nu sub numele de Foca. Lui i te-ai recomandat Gheorghiu. Avem, în acest sens, o mărturie scrisă și semnată. Dacă vrei, citește-o !

Un anchetator predispus la manifestări entuziaste ar fi fost înclinat să creadă că, în clipa aceea, distingea o undă de teamă pe chipul lui Foca. Maiorul nu mai avea de multă vreme accese de entuziasm. De fapt, nu le avusese niciodată. El vedea că fața omului nu exprima absolut nimic. E drept că dialogul dintre ei nu mai promitea aceeași fluentă. Fleica rămânea, mai departe, în starea ei obișnuită, de contemplație placidă, iar maiorul își citea, cu un glas searbăd, referatul de activitate la ședința sindicală trimestrială. Continuă, prin urmare, să-și spună gândurile :

— Noi avem aici un tovarăș foarte dornic să se afirme. În ultimele zile, tovarășul locotenent Vasile Popescu a citit o groază de hîrtii. Mai precis, listele cu numele, adresele și numărul de telefon al tuturor călătorilor care au folosit avionul. Știți, a fost o treabă realmente grea. Tovarășul locotenent nu are, ca să mă exprim astfel, răbdarea unui veritabil lucrător de arhive. A făcut, totuși,

o treabă utilă. El a cercetat absolut toate listele pentru absolut toate cursele, în absolut toate localitățile de unde au plecat ori unde au sosit avioanele curse interne. Pe data de 2 martie, anul curent, un cetățean pe nume Gheorghe Gh. Gheorghiu a luat ultimul avion care venea din Baia Mare încoace, ceea ce înseamnă că a aterizat la orele opt și un sfert seara. Același cetățean s-a reîntors la Baia Mare cu avionul de șapte și jumătate dimineața. E logic : cetățeanul respectiv a petrecut noaptea de 2 spre 3 martie în orașul nostru. Dacă domnia sa a călătorit cu avionul, înseamnă că avea un buletin de identitate. Fără buletin de identitate, cum se știe, nu poți urca în avion. În listele de abonați la oficiul filatelic al Poștei din strada Doamnelor se găsește înscris un cetățean cu același nume : Gheorghe G. Gheorghiu. Duduia care are gestiunea magazinului a văzut fotografia duminică și susține că ești una și aceeași persoană cu numitul Gheorghiu. Duduia se află în camera alăturată. O s-o invităm imediat, să ne spună dacă te cunoaște.

Foca privea fix înainte. Ochii aveau aceeași strălucire sprintăre, dar nu erau mai vii ca două mărgele colorate. Un albastrui apos. Maiorul tăcea și el. Citise darea de seamă, spusese cuviincios „eu, tovarăși, atât am avut de zis” și acum aștepta înscrierile la cuvînt. Cum se înțîmplă de obicei după citirea unui referat cam lung și cam monoton, nu se înghesuia nimeni să ia cuvîntul. Procurorul, cu înfățișarea omului complet satisfăcut de mersul lucrurilor, își schimba poziția picioarelor și-l puse

pe stîngul peste dreptul. Își frecă ușor mîinile, le plimbă o secundă prin aer, în căutarea razei de soare care tocmai se stînsese, își îndreptă trunchiul. O mulțime de mișcări, care, în chip firesc, ar fi trebuit să fie însoțite de unele zgomote, cum ar fi scîrțîitul scaunului ori fișîiala hainelor. Liniștea în cameră era atît de deplină încît musca cea mare, care în ultima jumătate de ceas moțăise pe cerceveaua ferestrei, se simți în siguranță și își reluă zborul cu și mai multă fantezie. Executa viraje largi, bîzîind gros și egal, apoi se repezea cu un bîziit ascuțit într-o direcție oarecare. În cîteva rînduri, trecu chiar pe sub nasul maiorului și el simți tulburarea ușoară a aerului. Liniștea dura de cîtva timp și dacă maiorul nu se hotăra să întreprindă ceva, putea să dureze un veac. Foca stătea țepăn și solemn ca o statuie egipteană. Dacă se putea închipui o astfel de operă, una de carne roză, cu fibra deasă. Procurorul părea să pozeze unui fotograf monden de la jumătatea secolului al 19-lea. Imaginea avea șanse să iasă, dacă procurorul avea paciența să stea nemișcat vreun ceas și ceva. Procurorul, evident, avea toată paciența.

Ghiță Ionescu își dresе vocea și zise :

— Acum să stabilim care-i, de fapt, numele dunitale adevărat.

— Gheorghe G. Gheorghiu, zise, fără șovăire, Foca. În ochii săi mititei și vicleni veselia revenise tot atît de repede pe cît dispăruse.

Maiorul oftă și se întunecă la chip. Pe frunte i se adunară mai multe cute cărnoase și bărbia îi atârna grea de o tonă. Făcea mari eforturi să o miște, să articuleze câteva cuvinte.

— Dumneata nu te numești Gheorghe G. Gheorghiu. Numele dumitale este Pamfil N. Dumitrescu. Te-ai născut la Calafat și în urmă cu doi ani ai locuit la Timișoara, în gazdă la doi bătrâni fără copii. Femeia era la pat de câțiva ani, iar soțul abia se mai mișca și el. Le-ai făcut o impresie deosebită și, drept urmare, te-au lăsat să te ocupi de o seamă de mărunțișuri. Cum ar fi cartea de imobil. I-ai părăsit pe neașteptate, apoi ai revenit și i-ai potolit. Specialitatea dumitale este să faci o impresie de-a dreptul excepțională unor persoane neajutorate, la finele unei vieți lungi și nu prea fericite. Tînărul Ion, unul din cei mai capabili subalterni ai mei, a reușit să afle că, în urmă cu vreo cinci ani, un om pe nume Pamfil N. Dumitrescu și-a pierdut buletinul în împrejurări destul de neclare. Se întorcea de la slujbă, autobuzul era plin, la înghesuială cineva i-ar fi furat portofelul cu actele și chenzina. Așa, cel puțin, declară el. Tînărul Ion a citit procesul-verbal pe care tovarășii de la Calafat au avut amabilitatea să i-l pună la dispoziție. Acolo scrie că tovarășul Dumitrescu ăsta a fost găsit beat, sau mai bine zis, cu ceva alcool în el, prăvălit într-o baltă de sînge. Nu se știe exact cum s-au petrecut lucrurile. A căzut și și-a spart capul sau a fost lovit în cap cu ceva tare. Băiatul capabil de care-ți vorbeam, pe numele lui

Ion, a reușit să mai afle că unul din filateliștii locali a încheiat o afacere, cam tot pe atunci, cu o persoană semănînd întrucîtva cu dumneata. Îmi dau seama că, mergînd tot mai mult înapoi, multe treburi nu mai sînt clare, multe mărturii nu mai sînt convingătoare. Dar, putem spune cu certitudine că ai circulat o vreme cu numele lui Pamfil N. Dumitrescu. Expertii noștri afirmă că buletinul furat de la Marius Foca este foarte bine măsluit. Ei afirmă că schimbarea fotografiei și imitarea ștampilei au fost făcute de un tip excepțional dotat pentru falsuri. N-am reușit să descoperim cine-i geniul în chestiune, deși de existența cîtorva indivizi foarte pricepuți avem și noi cunoștință. O să-l descoperim, de bună seamă. Mai devreme sau mai tîrziu, toate se află. Ca să putem continua discuția, ca să sperăm într-o concluzie, te-aș ruga să ne spui numele dumitale adevărat.

— Pamfil N. Dumitrescu, se grăbi să răspundă Foca.

Maiorul oftă din toți rărunchii și zise :

— Dumneata, stimabile, ești al naibii de tare de cap. Nu intenționez, firește, să te jignesc, cu toate că dacă ar fi după mine, dar știi, să fie numai după cheful meu, aș lichida rapid toate mofturile matala. Dar nu-i după voia mea. Tovarășul procuror, pe care-l vezi stînd colo, e întotdeauna de părere că sînt cam pripit și de aceea mă ajută în muncă. Așa că vom conversa mai departe sub privirea binevoitoare a procurorului. Avem suficiente elemente să te ajutăm să-ți petreci bătrînețile în închisoare,

dar pentru o inculpare de crimă nu-i încă de ajuns. Tot ce am stabilit pînă aici, trebuie să recunoști, nu înseamnă mare lucru. Cel mult tilhărie și identitate falsă. Or, o crimă e cu totul altceva. Recunosc, mi-a venit foarte greu să prind firul întregii istorii. Un timp, am crezut că e vorba, ca în cele mai multe cazuri, de bani. Acum știu că nu banii sînt la mijloc. Ca să te conving că am cu ce să despic firul în patru, aș putea să-ți spun că în anul 1967, la Miercurea Ciuc, un cetățean pe nume Filion Ionescu și-a pierdut, în niște circumstanțe oarecum neclare, buletinul și a trebuit să i se elibereze altul. Omul, bineînțeles, cam trage la măsea. În rest, povestea cunoscută. Secretarul asociației filateliștilor din localitate pare să-și amintească de chipul dumatăle, cu observația că erai parcă mai puțin chel. Ceea ce, nu-i așa, e logic. Apoi, un alt tovarăș filatelist de acolo ne mărturisește, cam rușinat, că s-a ținut după dumneata de vreo două ori, încercînd să te înduplece la prețul unei serii de timbre pe o temă sportivă. Fără nici un succes. Dumneata, cum se știe, nu te tocmești. Ești o persoană foarte hotărîtă în toate. Și așa mai departe. Vom lămuri treaba asta mai tîrziu, fiindcă avem timp. Astăzi însă clarificăm o chestiune, categoric mai importantă. De fapt, singura care are realmente importanță pentru mine în momentul de față. În cîteva minute vom stabili și mobilul crimei.

Maiorul mai oftă o dată, cu jale. De la un timp respira căm anevoios, putea să fie chiar un fel de astm, simțea că n-are aer, că trebuie să-și umple violent plămîinii cu

aer. Apăsă pe butonul soneriei montate sub birou și chemă secretara. Femeia dădu buzna cu tot aplombul de care era în stare în zilele în care simțea în piept o anumită tulburare de natură erotică. Primăvara dădea nuanțe noi vechiului suspin, cuibărit în pieptul ei bogat și, odată cu nuanțele, se iveau și unele parfumuri necunoscute secției criminale. Maiorul inspiră cu prudență valul de aer îmbălsămat sosit odată cu femeia și cu o undă de tristețe îi zise să-l invite pe Paul Antonache

Secretara dădu din cap cu supunere dar nu ieși.

— Ei ? ! ! făcu maiorul.

— N-am îndrăznit să vă deranjez. zise ea vădit jenată Vroiam să vă spun...

— Știu, murmură maiorul. A telefonat nevastă-mea. Spuneți-i c-o sun mai târziu.

Antonache păși în birou grav, prudent chiar, cu mersul omului care se încumetă să treacă un rîu înghețat fără să cunoască grosimea gheții. Arăta mai ponosit și mai adus de spate ca niciodată. Foca era aici și el, Paul Antonache, trebuia să-și ia gîndul de la timbrul de trei pesos. Minunea aceea de timbru cu figura lui Filip cel negru. Singura piesă care putea să-i scoată din mediocritate colecția, să dea un sens năucitoare sale pasiuni. Se uită la Foca pieziș, precum un om care încearcă să vadă prin ceață semnul palid al unei așezări omenști. Maiorul urmărea scena încordat. Antonache, cu aceleași gesturi de noctambul cu care intrase în birou, pipăi spătarul unui scaun, așezat la o oarecare distanță de

scaunul lui Foca și luă loc. Fusesse sfătuit să nu răspundă decît întrebărilor maiorului, i se spusese că, probabil, maiorul nu-i va pune întrebări decît mai tîrziu, așa că să stea frumușel acolo unde se nimerea să se așeze, să gîndească la ale lui. Ce rost aveau toate astea, urma să afle mai apoi. Amețit de atîta mister, Paul Antonache nici nu îndrăznea să respire. Spera că ochelarii săi fumurii îl vor ajuta să-și ferească privirile în clipele grele ce aveau să urmeze. Să închidă ochii, adică, așa cum făcea cînd se întorcea acasă tîrziu și trebuia să suporte nervii întăritați de pizmă și așteptare ai muierii, complet obtuză la pasiunea lui și, în general, la orice fel de pasiune.

Maiorul era numai ochi. Țintea atît de concentrat spre Foca, încît la raza încinsă a acestei priviri puteai să-ți aprinzi țigara. Vedeai cum obrajii lui Foca se înmuiau ca un calup de unt la soare, cum bărbia începea să-i tremure în reprize, cum chelia prindea să-i lucească din cauza transpirației. Din Foca se scurgeau în pămînt ultimii amperi, și Ghiță Ionescu știa bine asta. Sosirea lui Paul Antonache săvîrșise, s-ar fi zis, o minune. Gîtul lui Foca se scurta sub greutatea capului, trunchiul întreg se scurta sub propria-i apăsare. Halca de carne ce-i slujea drept chip se făcuse stacojie, iar ochișorii aceia năzdrăvani de gînsac se înfundaseră atît de adînc în orbite încît din lumina lor se alegea numai umbra a două bălți mocirloase. Prezența lui Antonache îi tăia deodată

toată sumeția. Chiar și frumosul său costum maron la patru nasturi părea boțit și umed.

— Aș putea să-i spun să plece, zise tîrziu, tîrziu de tot maiorul arătînd cu capul spre Antonache. Am impresia că în absența lui ți-ar veni mai ușor. Vrei să vorbești, nu-i așa ?

Foca nu răspunse. Dealtfel, nici nu era nevoie. Era complet descărcat. Nu mai avea energie nici să spună da.

Maiorul îi ceru lui Antonache, din ce în ce mai buimăcit, să aștepte în hol. Pe urmă, spuse secretarei să-l cheme pe plutonierul Smărăndescu să stenografeze declarația lui Foca. Stătu o clipă pe gînduri și-i zise să-l mai cheme și pe locotenentul Vasile Popescu.

Acesta își făcea de lucru pe la ușa secției așa că nu era nevoie să fie căutat. Își trase scaunul lîngă procuror, aruncînd spre maior o privire plină de recunoștință. Procurorul găsi de cuviință să-l bată amical pe genunchi, ca unul ce intuia, s-ar fi zis, frămîntarea din sufletul ambițiosului locotenent.

Ghiță Ionescu tăcea. Știa că trebuie să aibă răbdare. Foca avea să vorbească dintr-o clipă în alta.

— Ia-o cu începutul, îl sfătui maiorul. Să vezi că, spunînd tot, ai să te simți mai ușurat. La greci asta se cheamă catharsis. La creștini e taina spovedaniei. La noi se zice mărturisire completă. Cu ea încheiem, de obicei, dosarul anchetei. Mai departe, e treaba tovarășului procuror.

Iar Foca începu să vorbească. Așa cum i se întâmplă celui care nu mai are încotro. La început rar, illogic, cu pauze lungi, cu repetiții. Apoi, ceva mai coerent, dar nicidecum pînă la capăt clar și legat. Lepăda vorbele cu glas moale, adesea șoptit, scormonea într-un trecut îndepărtat, privea în gol retrăind momentele acestui trecut. Un om hăituit, urmărit de fantome.

Era în timpul războiului și era tînăr.

Frontul ajunsese în Cehoslovacia, se purtau lupte grele. Compania lor rămăsese izolată, a rezistat cît a rezistat și s-a retras într-o pădure. Pădurea s-a dovedit o ascunzătoare nesigură așa că și-au croit drum în munți, cu nemții pe urmele lor, mai aproape, mereu mai aproape. În disperare de cauză, cei vreo treizeci de oameni cîți mai trăiau s-au ascuns într-o peșteră. Un fel de hrubă nu prea adîncă. Nemții au pus santinele la gura peșterii și nu și-au mai bătut capul cu cei dinăuntru. Au controlat, probabil, împrejurimile, n-au descoperit alte ieșiri, au așteptat ca lucrurile să se rezolve de la sine. Fără apă și fără hrană, ostatecii nu aveau cum să reziste prea mult. Jocul le plăcea, îi ațîța, îi îndemna să fie prudenți. Erau cătane bătrîne, nu țineau să moară dintr-o prostie la sfîrșitul războiului, într-o luptă care se putea încheia la fel de bine și fără nici un foc. Planul lor s-a dovedit exact, au venit setea și foamea și disperarea. El n-a mai rezistat, s-a strecurat spre ieșire să se predea. Camarazii l-au văzut, au strigat să nu facă prostia asta, frontul se modifica de la o zi la alta, în ziua următoare, în ceasurile

următoare puteau să fie liberi. Dar el s-a tirîr spre ieşire. Aici a fost luat imediat în primire, a cerut să i se dea de băut, a fost adus un translator, i-au pus o cană de apă pe masă şi nu i-au dat voie să se atingă de ea. Vroiau planul peşterii, numărul soldaţilor dinăuntru şi altele asemănătoare. Nu era vorba de nici un plan, peştera se nimerise a fi, cum spunea, o hrubă de cincizeci, şaizeci de metri, un fel de gaură puţin curbă spre capăt. Camarazii stăteau înghesuiţi în fundul ei, nu scoteau nici un cuvînt, nu se mişcau aproape deloc. Cîţiva se încumetau cu schimbul în poziţii mai avansate şi atît. Nemţii i-au primit mărturisirea cu multă satisfacţie. I-a apucat o grabă febrilă, au adus la gura hrubei aruncătoare de flăcări şi au început să se distreze pe seama nenorociţilor din fundul pămîntului. Distracţia n-a durat prea mult, frontul era, într-adevăr, aproape, după cîteva ore au fost nevoiţi să-şi ia tălpăşiţa, de el au uitat, îl închiseseră într-un grajd. La ieşirea din hrubă zăceau cîteva cadavre carbonizate. Cei care, înnebuniţi de groază, încercaseră să iasă la aer. Din gaură se auzeau încă urlete şi ieşea un fum cu miros dulceag. Asta a fost tot. A crezut că în hruba aia de piatră muriseră toţi, dar sigur n-a fost niciodată. Dacă scăpase vreunul, acesta ştia cine trădase. Şi-a schimbat identitatea, s-a dat la fund, cum se zice, dar a avut mereu coşmaruri. Se temea de fiecare om, vedea în fiecare o ameninţare. Anii au trecut, a îmbătrînit. Teama a rămas. Apoi, de cîteva ani, de şapte ani, mai bine zis, a apărut.

Foca se referea la Paul Antonache. Zicea că știa că o să apară într-o bună zi, că simțea lucrul acesta. A început să-și schimbe identitatea, a trăit din afaceri întâmplătoare, avusese o colecție mare de timbre, după război era destul de lesne să pui mîna pe niște mărci de valoare. Dar omul ăsta apărea mereu, îl găsea oriunde s-ar fi dus, îl spiona, îl hăituia. Era sfîrșitul, știa că urmează sfîrșitul. Ar fi trebuit să vină la o secție de miliție, să mărturisească. Dar ce rezolva mărturisirea? Nimic, nimic, nimic. Totul fusese prescris, trecuseră prea mulți ani, i-ar fi venit greu să găsească pe cineva în stare să-i asculte povestea, o istorie care nu mai interesa pe nimeni sau aproape pe nimeni. Pe omul ăsta însă îl interesa.

Pe la sfîrșitul lunii februarie, el a apărut din nou. A luat o cameră într-o casă de vizavi. De acolo, din dosul perdelei, ținea sub observație toată strada. Foca nu mai putea îndura. S-a gîndit că trebuie să existe o soluție. Și a găsit-o. A bătut cîrciumele orașului, a pus ochii pe un tip.

— Nu știu cum să spun... Aș zice că mi-a ieșit în cale. Aș zice că înfățișarea lui mi-a sugerat ideea, un gînd mai presus de puterile mele.

Au băut la o cîrciumă. Apoi, l-a adus acasă. Este o intrare și din cealaltă stradă. Nu i-a fost prea greu. I-a arătat prietenie, omul avea nevoie de prietenie, au băut iarăși împreună. L-a îmbrăcat în niște haine de ale sale. Aveau aceeași statură, aceeași conformație a capului.

Erau prieteni. Așa spunea necunoscutul. Doi oameni care pur și simplu semănau. Restul se cunoaște.

— Avea toate motivele să creadă că i-a luat-o cineva înainte, zise Foca. Toate motivele.

— Și ? îl îndemnă maiorul.

Foca înălță privirea.

— Și ? repetă maiorul cu un plus de vigoare.

Foca tăcea.

— Și ? tună maiorul. Și ce se întâmpla atunci ?

— M-am gândit..., zise Foca încet.

— Desigur, zise maiorul, te-ai gândit. Fără asta nu merge.

— Omul ăsta... era pe urmele mele... acum e la dumneavoastră. Trebuie să vină. Știam că o să vină. Trebuia s-o afle de la dumneavoastră. Și să-și descarce sufletul...

— Nu merge, zise ca pentru sine maiorul.

Foca nu înțelegea. Privirea lui mărturisea asta.

— Nu merge, zise mai lămurit maiorul. E complicat și nu merge. Dealtfel, nici n-a mers. În realitate, totul e mai simplu.

— M-am gândit..., încercă iarăși Foca.

— Las-o baltă, spuse maiorul. Te-ai gândit prost. Cine-i nenorocitul ăla ? Prietenul ăla al dumitale ?

Glasul maiorului venea parcă din depărtare, voalat, fără nici o umbră de sentiment în el.

— Nu știu, răspunse Foca. Avea niște acte soioase. Nu știu. Le-am distrus odată cu mașina. Nu am fost curios să-i știu numele. N-aș fi suportat.

— Da, zise maiorul, n-ai fi suportat.

În tăcerea cleioasă care urmă acestei observații, se auzi scârțâitul unui scaun. Procurorul se ridicase, venind încet spre Foca.

— Zi-mi, drăguță, vorbi procurorul cu nedisimulată satisfacție, numele ăsta, Paul Antonache, îți spune ceva?

— Nu.

— Dumneata, drăguță, ții minte numele soldaților care au murit în hruba aceea. Unul dintre ei se chema Paul Antonache. Dumneata i-ai uitat numele.

Foca scutură destul de ferm din cap.

— Văd ca azi totul. Am fost treizeci și doi. Ne cunoșteam bine. Am înainte chipul fiecăruia, îmi răsună în urechi vocea fiecăruia. Nu pot scăpa nici o clipă de amintiri. Nu știu cine e Paul Antonache.

— Omul ăsta, pe care l-ai văzut aici, îl lămurii nu fără anume distincție retorică procurorul. El este. N-a fost niciodată pe front fiindcă e reformat. Dumneata ai dreptate. Nu-l cunoști. Nu l-ai întâlnit niciodată.

Foca păru să se desmeticească dintr-un somn lung. Ochii își recăpătau strălucire, obrații culoarea.

Maiorul privea către procuror și pe chip i se citea o mare melancolie.

— Locotenente, comandă Ghiță Ionescu, du-l de aici pe dumnealui. Să-și semneze declarația. Te ocupi de restul.

Procurorul ridică din sprâncene profund contrariat.

— Ai stricat totul, zise maiorul. În orice caz, tot ce ar mai fi fost de stricat.

— Drăguță, zise acesta conciliant, dar încă generos, nu știu ce vrei să zici.

— Mă rog, zise plictisit maiorul. Dacă ții... Avem câteva nume. Pentru o condamnare avem tot ce-i nevoie. Pentru noi, pentru mine, vreau să spun, nu-i de ajuns. Și, am impresia că nici pentru dumneata.

— Bine, bine, zise profund vexat procurorul, dar toată istoria e plauzibilă.

— Este.

— Rămîne de precizat numărul companiei, al diviziei. Există arhive.

Maiorul îl asculta cu gîndul aiurea.

— Drăguță, făcu procurorul, nu ești de aceeași părere.

— Ba da, aprobă maiorul încheindu-și nasturii tunicii, există arhive. Și singurul martor e Foca. Sau Gheorghiu. Sau Dumitrescu. Sau cum mama mă-sii și-o mai zice. Dacă el nu vrea, n-o să știm niciodată cum îl cheamă. Cu adevărat, adică. Secretul ăsta îl poate ține în viață pînă la adînci bătrînețe. Dealtfel, drăguță — încheie rece Ghiță Ionescu —, mai departe, e treaba dumneitale.

epilog

Locotenentul pocni energic din călcâie. Pantofii îi luceau metalic și nu era exclus ca, ori de câte ori locotenentul saluta, în urmă-i să țîșnească scînteii. Zise tunător :

— Să trăiți !

— Să trăim, bombăni maiorul. Vru să mai adauge ceva, dar se răzgîndi. Hainele lui Vasile Popescu străluceau de curățenie, cămașa albă răspîndea lumină, nasturii de tablă aruncau, ca pietrele prețioase, sticliri ademenitoare și însuși chipul tînărului părea revelat de raza aurie a unui soare proaspăt. Dormise, evident, bine, mîncase, evident, cu poftă, răcoarea dimineții îi dădea, evident, un chef de viață, evident puternic.

Maiorul stătea în picioare în spatele biroului, în mîini ținea cîteva coli de hîrtie scrise la mașină, arăta obosit, nemulțumit, dedat la reflecții cenușii. Afară era o zi de primăvară adevărată, calcanul clădirii vecine răspîndea un miros ațîțător de cărămidă umedă și putrezită, de iarbă fragedă, iar maiorul stătea posac, împovărat de propria-i masivitate, ca după o noapte lungă de veghe în ploaie.

— Citește asta, zise Ghiță Ionescu, și-i întinse foile, ca și cum ținea să se descotorosească de ele și nu aflase încă prilejul.

— „Persoanele dispărute în perioada 1 martie — 1 aprilie a.c. ...“, începu locotenentul cu glas tare.

— Chiar așa, îngînă maiorul. Ia-o pe îndelete și spune-mi ce observi.

Pe prima foaie erau trecute toate persoanele de sex masculin date dispărute în ultima lună în oraș. În total șapte. Din care trei copii, un moș senil, doi tineri cam certați cu legea și care, din timp în timp, își lăsau nevestele și pruncii și vagabondau prin țară, un necalificat de la un șantier de construcții. Cu excepția celor doi amici plimbăreți, ceilalți li se dăduse de urmă. Copiii se reîntorseseră frumos la părinți, moșul murise de inimă pe băncile autogării, cît despre necalificat, el golise dulpurile unor tovarăși de baracă și fusese prins pe cînd încerca să dea pe cîtiva poli un costum de tergal a cărui valoare reală era de șapte sute cincizeci și doi de lei și două zeci de bani, plătibili în rate.

Locotenentul parcurse din nou hîrtia, își bătu capul să priceapă ce mister stătea în spatele ei, remarcă amănuntul că moșul avea obiceiul să-i amenințe pe-ai săi că o să dea ortul popii neapărat acasă, în satul în care văzuse lumina zilei și că singura posibilitate de a ajunge acolo era să ia una din cursele locale auto. Oarecum contrariat, trase cu coada ochiului spre maior.

— Nu te grăbi, îl sfătui acesta, citește, răscitește și gîndește-te. Poate observi ceva, poate e ceva care te neliniștește. Ia-o domol. Avem vreme.

Locotenentul se adînci, firesc, în lectura listelor cu persoanele date dispărute în țară. Numărul celor găsiți îl întrecea hotărît pe al celor despre care nu se știa încă mare lucru. Cu totul, treizeci de persoane. Majoritatea bătrîni și copii.

În birou se anunța un ceas tihnit, maiorul deschisese larg fereastra și, cu miinile la spate, contempla zidul vechi și înalt, stropit pe alocuri de smocuri de verdeață. Chiar în fața lui, în adîncitura dintre două cărămizi, se putea zări culoarea palidă a unei flori galbene, cu tulpina albicioasă, transparentă, tremurătoare. O pală de vînt scutura floarea și maiorul se gîndea că n-are să reziste. Cu ani în urmă, într-unul din x-urile de fier care erau fixate în zidărie se adunase o mină bună de praf și semințele purtate de vînt, ce se nimeriseră să cadă acolo, dăduseră rod bun. Din păcate, ploile spălaseră zidul și totodată și părerea aceea de pămînt. În fiecare an aștepta s-o vadă refăcîndu-se, cîte o floare firavă îndrăzneă să crească pe alocuri, nici una nu se vădea de ajuns de rezistentă ca s-o ducă pînă spre vară și ancora neagră și ruginită i se înfățișa ca o cicatrice urîță.

Liniștea nu dură. Secretara băgă capul pe ușă, găsind de cuviință că știrea ce-o avea de comunicat merita o preparație confidențială :

— Cum să vă spun, zise ea grăbit, neliniștită de privirea pierdută a maiorului, sînt doi cetățeni afară. Insistă să vă vadă. Mai cu seamă femeia.

— Atît ?

Nu era o întrebare prea binevoitoare. Secretara se înroși, simți că transpiră, îndeosebi la ceafă și pe spate și, drept urmare, camera se umplu cu un miros dulce-amărui de tabac rusesc, din categoria celor folosite de fecioarele cartierelor, moscovite în zilele cu bal la clubul uzinal.

— Sînt cam..., îndrăzni cu jumătate de glas secretara, dar gîndul pînă la capăt nu și-l duse.

O completă maiorul :

— Cam țicniți, vrei să zici. Să intre.

Cetățenii, după toate probabilitățile soț și soție, arătau ca după o ceartă în familie. Cuconița, agitată și limbută, înaintă spre maior cu un aer foarte decis.

— Mă cunoașteți, zise ea, am dat o declarație aici, la dumneavoastră. Am văzut o explozie și am avut o discuție despre asta.

— Prostii, făcu pentru sine bărbatul. O țigară udă îi atîrna în colțul gurii. În prelungirea ei, un zîmbet ironic, atît de bine fixat în piele încît părea aplicat printr-o operație estetică. Socotind că părerea sa nu avea parte de atenția cuvenită, repetă cu glas tare : prostii. O femeie isterică și un tip care n-are curajul să-și refacă viața. Tipul sînt eu.

— Cabotinule ! strigă femeia. Te ții după mine tot timpul. Dacă te-aș lăsa, ai suferi. Ai umbla neras și beat, ca să atragi atenția asupra suferinței tale. Ai mai juca un rol. Orice rol, numai să fii luat în seamă. Să fii bărbatul placid. Să fii bărbatul meditativ. Să fii bărbatul detașat de lucrurile mărunte. Să fii atotștiutorul. Omul superior.

Maiorul îi asculta apatic. Mai auzise cîndva discuția asta. Știa și finalul. Nici o speranță pentru un alt final. Zise indecis :

— Cu ce vă pot fi de folos ?

— Trebuie să știu, decise femeia. Trebuie să știu, orice s-ar întîmpla !

— Prea bine, zise maiorul. Chestiunea este ce ?

— Dacă am avut dreptate. Dacă a fost o explozie. Dacă au fost victime omenești. Înțelegeți ? Am văzut explozia, e o imagine de care nu pot scăpa.

— Asta e rolul ei preferat, preciză soțul, preocupat să dea fumul țigării în rotocoale mari. Rolul femeii care nu poate să scape de o imagine anume. Rolul cetățeanului care se vîră în toate, care are o soluție la toate, care ia atitudine. Mai cu seamă atunci cînd nimeni n-are nevoie de atitudinea ei.

— A fost o explozie, spuse cătrănit maiorul. Nu li se adresa. Își vorbea sieși, iar lucrurile pe care și le comunica îl umpleau de supărare. În mașină era un om. Dealtfel, n-am mai spus-o. Omul acesta a ars. Cineva a

pus toată treaba la cale. Acest cineva e criminalul. L-am prins, am dovedit că el poartă vina morții celui din mașină și l-am dat pe mîna procuraturii. Am întocmit un dosar. Am scris aici cine e criminalul și cum s-au petrecut faptele. Tovarășul procuror e mulțumit de cum am muncit. Legea e și ea mulțumită. Șeful nostru e mulțumit. Toată lumea e mulțumită. Cu excepția criminalului, firește.

Bărbatul continua să zîmbească, deși ceva mai scurt. Cuta ironică din colțul gurii începea să semene cu un suris firesc. Puteai adică să-l consideri firesc dacă nu mai văzuseși surîsuri expresive decît în filmele pentru intelectuali. Femeia asculta încordată și norii negri care umbreau privirea maiorului își purtau lumina cenușie și pe chipul ei.

— Și cu excepția mortului, adăugă în șoaptă maiorul. Toată lumea e mulțumită, afară de ăștia doi.

Mai era și al treilea. Cine-l vedea în clipele acelea pe Ghiță Ionescu, putea fi sigur că din toată afacerea cel puțin trei oameni ieșiseră în pierdere.

— În regulă, zise bărbatul și ridică în semn de salut, flegmatic, arătătorul mîinii drepte. Un gest care vădea, în mod egal, cunoaștere de sine, cunoașterea tuturor celor omenești. Gestul celui pentru care nimic nu mai e nou.

— Vă mulțumesc, spuse femeia. Trebuia să știu.

După ce ieșiră, maiorul conchise :

— Doi cetățeni, care, în sfîrșit, știu. Dar noi, locotenente ?

Vasile Popescu nu era sigur că întrebarea îi era cu adevărat adresată. De aceea tăcu.

Înfundându-se în scaun, maiorul zise :

— Ce știm noi, e aproape nimic. Spre pildă, listele astea.

Locotenentul i le înapoie.

— Le-ai citit, nu-i așa ?

Locotenentul dădu din cap. Le citise. Și încă de mai multe ori. Dacă le mai parcurgea încă o dată, putea să le recite. În ce privește ideile, însă, nu avea nici una.

— M-am uitat și eu pe ele, făcu moale maiorul. Dacă nu sună prea caraghios, aş zice că le-am studiat. Un lucru mă neliniștește. În ele nu văd nici un bărbat de cincizeci de ani, care să semene cu Foca. Nenorocitul ăla mort n-avea pe nimeni. Nimeni nu-l caută, nimeni nu-i reclamă lipsa. Nimeni îl ucide pe nimeni. Nimeni va înfunda pușcăria, dar după nimeni nu plînge nimeni. Nimeni contra nimeni. Și noi contra lor. Cu ce-am pornit și unde am ajuns ? Pricepi ceva ?

— Viața ne demonstrează, îndrăzni locotenentul, dar nu apucă să-și ducă la capăt cugetarea, răstignit de privirea holbată a șefului.

— Continuă ! porunci maiorul.

— Viața ne demonstrează, spuse cu o octavă mai jos locotenentul, dar nici de data asta nu reuși să lămurească ce anume demonstrează viața, pentru că soneria telefonului pentru exterior prinse să zbirniie în draci.

— Maiorul Ionescu, spuse acesta, ridicînd fără chef receptorul.

Îl suna soția. La ora aceea, fiul lor trebuia să fie de mult acasă și uite că lipsea. Cinci, zece minute, mai treacă meargă, dar două ceasuri ?

— E la școală, o temperă maiorul. Mi-a telefonat mai devreme. O ședință a cercului de matematici. Are o comunicare. O chestie despre banda lui Möbius.

— Ce mai e și asta ?

— O treabă delicată, se strădui să formuleze o explicație maiorul. Un paradox geometric sau ceva asemănător. Ce-i sus e și jos, fața e revers și reversul față. Mă tem că nu pricep nici eu prea mult. În geometrie se întîmplă multe.

— E la întîlnire, insinuă soția. Sînt convinsă.

Maiorul oftă din toate puterile.

— Mă ascuți ? zise ascuțit soția.

Maiorul oftă din nou.

— Te ascult.

— E la întîlnire și tu o știai. Prostia aia cu Möbius e o minciună. Îl cocoloșești. Crezi că nu mi-am dat seama ?

— Nu-i la întîlnire, zise încet și rar Ghiță Ionescu. E la cercul de matematici. Are un referat. Și un coreferent, bineînțeles. Fără coreferent nu merge.

Dacă soției lui, grăbită, nervoasă, inspirată, nu i-ar fi reușit una din acele fraze frumoase și lungi, în fața cărora nu aveai altceva de făcut decît să le ascuți pînă

la capăt sau să nu le ascuți deloc, poate că maiorul ar fi îndrăznit să-i spună că persoana care susținea coreferatul era fiica generalului. O tânără de șaisprezece ani, deosebit de dotată pentru geometrie. Dar așa, coborî receptorul sub bărbie și, visător, aruncă privirea pe fereastră. De unde stătea, se vedeau un smoc mărunț de iarbă și o floare gălbuie cu tulpina fragedă și tremurătoare.

Lector : ARISTIDE POPESCU
Tehnoredactor : AUREL BUCUR

Apărut 1978. Bun de tipar 26.12.1977.
Tiraj 100 000 ex. broșate. Coli tipar 7.

Comanda nr. 70 550
Combinatul Poligrafic „Casa Științei”
Plăța Științei nr. 1, București,
Republica Socialistă România

Lei 4,75

TUDOR OCTAVIAN banda lui MÖBIUS
BANDA lui MÖBIUS
TUDOR octavian

EDITURA EMINESCU